

Opas julkisista tuki- ja rahoitusvaihtoehdoista yrityksen kehitysvaiheessa

Business Mill

Tiivistelmä

Tekijä(t) Pöysti, Jenni Svärd, Jutta	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 69	Valmistumisaika 2022
Työn nimi Opas julkisista tuki- ja rahoitusvaihtoehdoista yrityksen kehitysvaiheessa Business Mill		
Tutkinto Liiketalous (AMK)		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio Mika Tonder, yliopettaja, Business Mill		
Tiivistelmä <p>Tämä opinnäytetyö suoritettiin toimeksiantona Business Millille. Työn tarkoituksena oli toteuttaa rahoitusopas toimeksiantajalle rahoitusvaihtoehdoista, joita eteläkarjalaiset yritykset voisivat hyödyntää yrityksen kehitysvaiheessa. Tavoitteena oli toteuttaa rahoitusopas, jota toimeksiantajan asiantuntijat voivat hyödyntää työssään, sekä jakaa asiakkaille aihepiiriin tutustumista varten.</p> <p>Rahoitusvaihtoehdoista ja hakuprosesseista haettiin yksityiskohtaisempaa tietoa, jota toimeksiantajan voi hyödyntää asiakasyritysten palvelemiseksi. Tietoa pyrittiin hankkimaan erityisesti maaseuturahaston uudesta rahoituskaudesta vuosille 2021–2027, mikä on tällä hetkellä siirtymävaiheessa. Rahoitusvaihtoehtojen myöntäjät rajattiin työssä Business Finlandiin, ELY-keskukseen ja Leader-ryhmään. Tiedonkeräys toteutettiin tutkimalla virallislähteitä kuten tukea myöntävien toimijoiden verkkosivuja. Tietoa kerättiin kokonaisuudessaan alan kirjallisuudesta, verkkolähteistä, rahoitustuotteiden esitteistä. Saatavilla olevaa tietoa täydennettiin ja vahvistettiin haastattelemalla useita eri alan asiantuntijoita, jotka työskentelevät rahoitusta myöntävissä organisaatioissa.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä ja työn lopputulos oli verkkosivu toimeksiantajan käyttöön. Verkkosivulle koottiin mahdollisimman selkeästi ja tarkasti tietoa rahoituslähteistä, hakuprosessista ja valintakriteereistä. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa toimeksiantajalle lisäarvoa sen rahoitushakemusprosesseihin asiakasyritysten kanssa. Toteutukselle haasteita tuotti nykyinen rahoituskauden siirtymäkausi edellisestä rahoituskaudesta. Siirtymä myös oli eräs syy opinnäytetyön tarpeellisuudelle. Työssä koottiin toimeksiantajan kannalta olennaiset tiedot eri rahoitusvaihtoehdoista, joita täydennettiin asiantuntijahaastatteluilla. Toteutuksen muodon valinta oli onnistunut toimeksiantajan käyttötarpeiden näkökulmasta.</p>		
Asiasanat Yritysrahoitus, opas, julkiset tuki- ja rahoitusvaihtoehdot, kehittyvä yritys		

Abstract

Author(s) Pöysti, Jenni Svärd, Jutta	Type of Publication Thesis, UAS Number of Pages 69	Published 2022
Title of Publication Guide to public support and financing options for business development Business Mill		
Degree and field of study Bachelor of Business Administration (BBA)		
Name, title and organisation of the client Mika Tonder, Rector, Business Mill		
<p>Abstract</p> <p>This thesis was created as a commission to Business Mill. The purpose of the work was to implement a financial guide for the Business Mill on financing options that could be utilized by South Karelian companies during the development phase of the company. The aim was to implement a funding guide, which can be used by the Business Mills experts in their work, and them to be able to distribute it to their clients in order to familiarize themselves with the topics.</p> <p>More detailed information was sought on financing options and application processes, which can be utilized by Business Mill to serve their client companies. Information was sought to acquire the rural development fund, in particular, on the new EAFRD funding period for the 2021-2027, which is currently in a transitional phase. The funding options were limited to Business Finland, the ELY Centre and the Leader Group. The data collection was carried out by examining official sources, such as the websites of granting organizations. In the end, information was collected from industry literature, online sources, and pre-presentation of financial products. The available information was supplemented and amplified by interviewing a number of experts in different fields working in funding awarding organizations.</p> <p>The thesis was implemented as a functional thesis and the end result of the work was online a website for the use of Business Mill. Website compiled as clearly and accurately as possible information about funding sources, application process and selection criteria. The objective of the thesis was to add value to the Business Mill and to its financial application processes with their clients. The challenges for implementation were provided by the current financial transitional period from the previous funding period. The displacement was also one of the reasons for the necessity of the thesis. The work compiled relevant information for the Business Mill on the various financing options, supplemented by expert interviews. The choice of the form of implementation was successful from the perspective of the use needs of the client of the thesis.</p>		
Keywords Corporate finance, guide, public grant and financing options, developing business		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Tausta ja työn tavoitteet.....	1
1.2	Rajaukset	2
1.3	Toimeksianto	3
1.4	Toiminnallinen opinnäytetyö	4
1.4.1	Oppaan lähtötilanne.....	6
1.4.2	Oppaan suunnittelu.....	6
2	Yritysrahoitus.....	7
2.1	Tukirahoitus.....	7
2.2	EU:n rakennerahastojen rahoitus.....	8
2.3	Tukirahoituksen ongelmat.....	8
2.4	Yrityskokojen määrittely.....	9
2.5	De minimis -tuki.....	9
2.5.1	De minimis -tukea myönnettäessä huomioitavaa.....	10
2.5.2	De minimis -tuen myöntäminen	11
2.6	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma	12
2.7	Ei merkittävää haittaa -periaate	13
3	Suomessa EU -rahoitusta myöntävät tahot.....	15
3.1	Business Finland	15
3.2	ELY-keskukset.....	15
3.3	Leader	16
3.4	Finnvera	17
4	Tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoitus	18
4.1	Innovaatioseteli.....	18
4.1.1	Käyttökohteet.....	18
4.1.2	Edellytykset	19
4.1.3	Hyväksyttävät kustannukset	19
4.2	Tutkimus- ja kehitysrahoitus	20
4.2.1	Käyttökohteet.....	20
4.2.2	Edellytykset	22
4.2.3	Hakeminen	22
4.2.4	Hyväksyttävät kustannukset	23
5	Explorer-rahointus	25
5.1	Market ja Talent Explorer.....	25

5.1.1	Käyttökohteet.....	26
5.1.2	Edellytykset	27
5.1.3	Hakeminen	28
5.1.4	Hyväksyttävät kustannukset	29
5.2	Exhibition Explorer.....	29
5.2.1	Käyttökohteet.....	30
5.2.2	Edellytykset	30
5.2.3	Hakeminen	31
6	Tempo-rahoitus.....	32
6.1	Käyttökohteet.....	32
6.2	Edellytykset	33
6.3	Hakeminen	34
6.4	Hyväksyttävät kustannukset	35
7	Energiatuki.....	36
7.1	Käyttökohteet.....	36
7.2	Tuen rajaukset.....	39
7.3	Edellytykset	39
7.4	Hakeminen	40
7.5	Hyväksyttävät kustannukset	40
8	Yrityksen kehittämisavustus.....	42
8.1	Edellytykset	42
8.2	Hakuprosessin kuvaus.....	44
8.3	Valintakriteerit.....	45
8.4	EURA 2021.....	47
8.5	Hakemus	47
8.6	Tukitasot.....	48
8.7	Kustannusmallit	48
8.7.1	Flat rate	49
8.7.2	Yksikkökustannukset	50
8.7.3	Kertakorvaus	50
9	Maaseudun yritystuki	52
9.1	Yleiset edellytykset	52
9.2	ELY-keskus	56
9.2.1	Hakuprosessin kuvaus.....	56
9.2.2	Valintakriteerit.....	57

9.3	Leader	57
9.3.1	Rahoitusvaihtoehdot	58
9.3.2	Hakuprosessin kuvaus	58
9.3.3	Valintakriteerit	59
10	Lopputuotos	61
10.1	Sisältö	61
10.2	Toteutus	61
10.3	Haasteet	62
11	Yhteenveto ja pohdinta	63
	Lähteet	65

Liitteet

Liite 1. Yleiset valintaperusteet

Liite 2. Palkkakustannusten korvausten perusteet

Liite 3. Investointituen valintakriteerit ja pisteytys

1 Johdanto

1.1 Tausta ja työn tavoitteet

Euroopan unioni (EU) jakaa tällä hetkellä ennätysellisen paljon erilaisia tuki- ja apurahoja. Rahoitusta on jaossa noin 750 miljardia euroa, josta Suomelle on arvioitu tulevan noin 2,7 miljardia euroa. (Valtiovarainministeriö.) Todellinen toteutunut avustuksien määrä Suomelle selviää kesällä 2022 (Valtiovarainministeriö 2021). Monilla Suomen kunnilla ja alueyhdistymillä on verkkosivustoja, joilla kerrotaan erilaisista EU-rahoitusvaihtoehdoista. Lisäksi saatavilla on erilaisia oppaita EU-tukien hakemiseen. Etelä-Karjalan alueella ei ole kuitenkaan vielä luotu vastaavanlaisia ja ajantasaisia tietolähteitä. Suomessa epäsuoraa EU-tukirahoitusta käsittelevät ja myöntävät esimerkiksi alueelliset ELY-keskukset ja Business Finland.

Yleisesti ottaen EU-tukien hakemista pidetään hankalana ja työläänä prosessina. EU-tukirahoitusta jää hakematta vuosittain, jonka seurauksena kaikkea tarjolla olevaa rahoitusta ei jaeta. Budjettilyijäämän seurauksena tukirahoitusbudjetteja pienennetään vuosittain syntyneen vaikutelman vuoksi, ettei rahoituksille olisi tarvetta. Haasteita tukihakemusprosessiin tuo yhtenäisen tiedon löytämisen vaikeus tietojen jakautuessa eri virallislähteisiin. Myös tietojen tulkinta on haasteellista tiedon formaalisuuden ja myöntämisperusteiden ymmärryksen puutteellisuuden vuoksi.

Etelä-Karjalassa on tarjolla yrityksille erilaisia maksuttomia asiantuntija- ja neuvontapalveluita, joita tarjoaa muun muassa Business Mill. LAB-ammattikorkeakoulun yhteydessä toimiva Business Mill on yrityshautomo, jota eteläkarjalaiset yritykset voivat lähestyä ongelmien tai ideoidensa kanssa saadakseen maksuttomia konsultointipalveluita. Tämä opinnäytetyö on toteutettu toimeksiantona Business Millille. Työn tarkoituksena on edesauttaa eteläkarjalaisten yritysten tukirahoituksen hakemista laatimalla opas, joka käsittelee tukirahoitusvaihtoehtoja ja hakuprosesseja Business Millin asiantuntijoiden työkaluksi.

Tämä aihe valikoitui opinnäytetyölle sen ajankohtaisuuden vuoksi, EU:n seitsemän vuotisen rahoituszyklin vaihtuessa 2021 vuoden alussa (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus c). Aihetta tutkittaessa nousi ilmi sen konkreettinen tarve Etelä-Karjalan alueella julkisten oppaiden ja ohjeiden puuttuessa EU-tukirahoitukseen osalta. Aiheen myötä avautui myös mahdollisuus toteuttaa opinnäytetyö Business Millille toimeksiantona, jotta työ pääsee palvelemaan konkreettista tarvetta liike-elämässä aktiivisesti Etelä-Karjalan alueella.

Opinnäytetyönä laaditaan Business Millin asiantuntijoille käytännönläheinen opas ja tietopankki, mihin on kerätty olennaiset tiedot heidän työnsä ja asiakkaidensa kannalta

keskeisistä rahoitusvaihtoehdoista. Opas toteutettiin toimeksiantajalle verkkosivuna, jossa on kuvattu eri tukirahoitusvaihtoehtoja ja niiden hakuprosessia. Oppaan on tarkoitus toimia asiantuntijoiden työkaluna Business Milliin asiakasyritysten rahoitukseen liittyvässä ohjauksessa ja avustuksessa, kehittäen Business Millin valmiuksia palvella kokonaisvaltaisemmin asiakasyritystensä tarpeita. Oppaan avulla asiantuntijoiden on helpompi löytää asiakkaille sopiva rahoitusinstrumentti sekä tietoa kyseisestä instrumentista. Tavoitteena on luoda kokonaisvaltainen opas, joka sisältää tietoa siitä mitkä tekijät vaikuttavat hakemusten hyväksymis- ja hylkäämisperusteisiin. Oppaassa selvitetään rajaavat tekijät, kuten mitä esteitä ja rajoituksia tuen myöntämiseksi on. Oppaan laatimisessa huomioidaan myös, että tukirahoituksen myöntäminen tapahtuu tapauskohtaisesti perustuen käsittelijän arviointiin. Opas on tarkoitus laatia helposti päivitettävään muotoon tukirahoitusten jakautuessa aikasykleihin, jotka vaihtuvat ajoittain. Esimerkiksi Euroopan unionin pitkän aikavälin rahoituskehys on aina seitsemälle vuodelle kerrallaan (Länsi-Suomen Eurooppa-toimisto 2021).

Tällä hetkellä tukirahoitusvaihtoehtoihin liittyvää tietoa on haastavasti saatavilla tietojen jakautuessa useisiin eri lähteisiin. Tällä hetkellä asiantuntijoiden aikaa kuluu hajanaisten tietojen yhdistelemiseen. Tämän opinnäytetyön pääongelmana on, miten Business Mill voi hyödyntää julkisia yritysrahoitus instrumentteja asiakkaidensa hyväksi. Lisätutkimuskysymyksinä ovat

- Mitä julkisia rahoitus- ja tukimuotoja kehittymiseen ja kasvuun mikro- ja pk-yrityksellä on Etelä-Karjalan alueella?
- Mitä ehtoja ja kriteereitä on rahoituksen myöntämiseksi?
- Miten yhdistää eri tukirahoitusvaihtoehdot yhdeksi kokonaisuudeksi tehtävälle verkkosivulle?

1.2 Rajaukset

EU-tukirahoitus vaihtoehtoja on eri kokoisille yrityksille ja yritysmuodoille, sekä osa vaihtoehtoista on toimialasidonnaisia. Tässä opinnäytetyössä käsitellään vain Business Millin asiantuntijoiden työssä eniten tarvitsemia tukirahoitusmuotoja sekä rahoitusmuotoja, joita toimeksiantajan yritysasiakkaat voisivat hyödyntää. Business Mill on maakunnallinen toimija, joten alueellinen raja on opinnäytetyön osalta tulee olemaan Etelä-Karjalan alue.

Euroopan unioni hyväksyy monivuotisen rahoituskehysten aina seuraavalle seitsemälle vuodelle eteenpäin. Vuonna 2020 Euroopan unionin neuvosto hyväksyi pitkän aikavälin budjetin, rahoitusohjelmat sekä rahastot vuosille 2021–2027. Pitkän aikavälin budjetti voi muuttua rahoituskauden aikana maailman tilanteen mukaan, ja vuodelle 2023 on määritetty

väliarviointi. (Länsi-Suomen Eurooppa-toimisto 2021.) Opinnäytetyön ajallinen rajausta on vuosille 2021–2027, eli nykyiselle rahoituskehitykselle.

Opinnäytetyössä tehdään rajausta sen osalta, mihin yrityksen elinkaarenvaiheeseen rahoitusta haetaan. Opinnäytetyössä käsitellään epäsuoria EU-tukirahoituslähteitä sekä Business Finlandin yleisimpiä rahoituksia, joita yritykset voivat hakea jo perustetun liiketoiminnan kehittämiseen. Rajausta tulee kehitysvaiheessa oleviin yrityksiin. Yrityksen perustamiseen saatavista avustuksista ja rahoituksista on tehty kartoituksia opinnäytetöissä. Ryyänen (2019) on tehnyt opinnäytetyönä oppaan aloittavalle maaseutu yritykselle eri rahoitus- ja tukivaihtoehtoista. Ryyänen (2019) on käsitellyt opinnäytetyössä myös rahoitusvaihtoehtoja, joita Euroopan unioni osittain rahoittaa.

Business Finlandin myöntämien rahoitusten osalta rajausta tehdään rahoitusvaihtoehtoihin, jotka soveltuvat kehitysvaiheessa oleville yrityksille. Varsinainen tarkempi rajausta tehdään asiantuntijoiden haastatteluiden ja suositusten sekä toimeksiantajan näkökulman perusteella. Business Finland on yksi toimijoista, joka myöntää EU:n osarahoittamia rahoituksia, mutta pääpaino on kansallisissa rahoituksissa. Mäkelä (2022) mukaan Business Mill hyötyisi eniten kansallisen rahoituksen vaihtoehtojen ymmärtämisestä, ennen kuin lähdetään hakemaan EU:n rahoitusta. Business Millin asiakasyrityksistä harva on hakenut Business Finlandilta rahoitusta. Business Finlandin rahoitusvaihtoehtojen osalta aiotaan käsitellä heidän yleisimmät rahoituksensa, joita haetaan yli 95 % kaikista rahoituksista. Lisäksi käsitellään energiatuki, jota ei tällä hetkellä hyödynnetä Etelä-Karjalan alueella. Mäkelän (2022) mukaan, Business Finlandin tuista suuri potentiaali eteläkarjalaisille yrityksille on energiatuessa. Yleisimmät kansalliset rahoitusvaihtoehdot ovat Tempo-rahoitus, Explorer-rahoitus sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoitus. (Mäkelä 2022.)

1.3 Toimeksianto

Opinnäytetyön toimeksiantaja Business Mill on yrityshautomo, joka toimii LAB ammattikorkeakoulun yhteydessä. Business Millistä voi saada maksutonta neuvontaa yrityksen rahoittamiseen ja kehittämiseen kaikissa yrityksen elinkaaren vaiheissa (Tonder 2022.) Business Millin toiminta perustuu asiantuntija- ja sidosryhmäverkostoihin, ja Business Millin asiantuntijoilla on paljon kokemusta eri toimialoilla toimimisesta. Business Millin tarjoamiin palveluihin kuuluu liikeidean ja liiketoimintasuunnitelman tukeminen ja neuvominen, julkisista ja yksityisistä rahoituskanavista tiedon antaminen, asiantuntijaverkostot ja niiden palvelut sekä kumppani- ja sidosryhmäverkostot. (Seppälä 2022.) Eteläkarjalaisten yritysten kannalta keskeistä on, että niillä on konkreettinen kehittämishanketarve Business Milliä lähestyessään. (Tonder 2022.)

Lappeenrannan kaupungin yrityspalveluyksiköstä, Wirmasta, siirrettiin vuonna 2018 osaamiskehittämistarpeet Business Millille (Tonder 2022). Business Mill on maakunnallinen toimija, joten sen tarjoamat palvelut ovat tarjolla kaikille eteläkarjalaisille yrityksille. Business Mill tekee yhteistyötä ammattikorkeakoulun kanssa. Ammattikorkeakoulun opiskelijat sekä asiantuntijat ovat mukana joissakin Business Millin projekteissa ja tuovat näin omaa osaamistaan projekteihin. (Wirma.)

Toimeksianto opinnäytetyölle on selvittää, miten yritykset voisivat hyödyntää julkisia rahoitusinstrumentteja enemmän ja erityisesti kartoittaa tietoa, mikä ei ole suoraan saatavissa verkkolähteistä Business Millin asiantuntijoille. Tarkoituksena on saada tarkentavia tietoja hakuprosessista ja -kriteereistä rahoituksen myöntämiselle sekä miten rahoitusta on vielä tänä vuonna jaossa eri rahoitusvaihtoehtojen osalta. Näitä tietoja Business Millin asiantuntijat voivat hyödyntää asiakasyritysten kanssa.

1.4 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö on toteutustapa ammattikorkeakoulun opinnäytetyölle. Toiminnallinen opinnäytetyö korvaa tutkimuksellisen opinnäytetyön tutkimusosuuden toiminnallisella osuudella, mikä voi olla esimerkiksi ohje tai opas. Toiminnallisessa opinnäytetyössä toteutustapa riippuu kohderyhmästä ja toteutustapa voi olla esimerkiksi kirjallinen opas tai verkkosivut. Olennaista on käytännön toteutuksen ja raportoinnin yhdistyminen tutkimusviestinnän keinoin. (Vilka & Airaksinen 2003, 9.) Tässä opinnäytetyössä laaditaan opas verkkosivun muodossa Business Millin käyttöön. Kohderyhmänä toteutuksessa on Business Millin asiantuntijat ja asiakkaat. Oppaan on tarkoitus kerätä yhteen tuki- ja rahoitusvaihtoehtoista olennaiset tiedot mahdollisimman tarkasti ja helppolukaiseen muotoon, niin että asiantuntijat voivat käyttää opasta tietolähteenä työssään, sekä jakaa sitä asiakkaille heidän käytettäväkseen. Oppaaseen sisällytetään asiakasnäkökulmasta ohjeita, kuinka tietoa tulee käyttää sekä yksinkertaistettuja malleja ja esimerkkejä, jotta tiedot ovat ymmärrettävissä myös lukijalle, joka ei ole tutustunut aiheeseen aiemmin. Verkkosivut toteutetaan mahdollisimman yksinkertaisesti ja visuaalisesti helposti lähestyttäviksi. Verkkosivujen ulosannin ja lopullisen muodon toteutuksesta kuunnellaan toimeksiantajan näkökulma ja mielipide.

Vilkan ja Airaksisen (2003, 16) mukaan hyvä toiminnallisen opinnäytetyön aihe on sellainen, jolla tekijä voi syventää tietojaan ja taitojaan koulutusosaltaan kiinnostavasta aiheesta. Toiminnallisissa opinnäytetöissä tyypillistä on toteutus jollekin toimeksiantajalle niiden käytännönläheisen lähestymistavan vuoksi. Ammatillinen opinnäytetyö tukee myös ammatillista kasvua, kun tekijä pääsee soveltamaan koulutuksesta saamia tietoja ja taitojaan nykypäivän työelämäänsä. (Vilka & Airaksinen 2003, 16–17.) Opinnäytetyö toteutetaan

yhteistyössä liike-elämän toimijan kanssa. Työ toteutetaan Business Millille, jolloin rahoitusvaihtoehtoihin tutustuminen ja tiedon kerääminen palvelevat konkreettista liike-elämän tarvetta Etelä-Karjalan alueella. Toimeksiantajalle toteuttaminen antaa myös mahdollisuuden tutustua aiheeseen käytännön näkökulmasta pelkän teoreettisen tarkastelun sijaan. Liike-elämän toimijalle toteutus mahdollistaa myös hankitun teoreettisen tiedon soveltamisen käytännön tarpeeseen, sekä tuo lisääntiä opinnäytetyöprosessin opetustarjonnalle kehittämällä projektinhallintaa, sidosryhmäkoordinointia sekä omaa osaamista erityisesti yritysrahoituksesta. Opinnäytetyön alkuperäinen aihe, opas EU-tukirahoitusvaihtoehdoista jatkojalostui nykyiseen muotoonsa mahdollisuuden vuoksi toteuttaa opinnäytetyö konkreettiseen tarpeeseen. Opinnäytetyöaiheen ollessa laaja ja haastava on korostuneessa roolissa aiheen mielenkiintoisuus opiskelijan näkökulmasta. Mielenkiintoinen aihe yhdistettynä mahdollisuuteen toiminnallisesta opinnäytetyöstä konkreettiseen tarpeeseen lisää opinnäytetyön ulosantia opiskelijalle.

Toiminnallisissa opinnäytetöissä myös tutkimusmenetelmiä käytetään eri tavalla kuin tutkimuksellisissa opinnäytetöissä. Tutkimuksellisten menetelmien käyttö ei ole kuitenkaan välttämätöntä. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 56.) Tietoa toiminnallisissa opinnäytetöissä voidaan kerätä myös konsultaationa haastatellen asiantuntijoita. Haastatteleamalla hankittua tietoa tulee kuitenkin käyttää kuten muitakin lähteitä oikeaoppisin lähdeviite merkinnöin. Tällaista tietoa käytetään usein tuomaan opinnäytetyön teoreettiseen viitekehykseen syvyyttä, opinnäytetyön keskustelun syventämisen ohella. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 58.) Opinnäytetyöprojektissa tietoa haetaan ja kootaan yhteen virallislähteistä, jotka ovat lähtökohtaisesti rahoitusta myöntävien organisaatioiden verkkosivut ja erilliset rahoitusessitteet. Virallislähteistä kerättyä pohjatietoa vahvistetaan ja täydennetään haastatteleamalla useita eri asiantuntijoita organisaatioista, jotka myöntävät rahoituksia. Tässä opinnäytetyössä haastatteluiden merkitys on korostuneessa roolissa, rahoituskauden ollessa murroksessa. Haastatteluiden avulla pyritään myös hankkimaan ja muodostamaan ennakkokäsitystä kuinka uusi rahoituskausi vaikuttaa rahoitusohjelmiin.

Tutkimusmenetelmät ovat tyypillisesti muodoltaan väljempää toiminnallisissa opinnäytetöissä kuin tutkimuksellisissa opinnäytetöissä. Tiedonkeräystavat- ja keinot ovat molemmissa toteutusmuodoissa kuitenkin samat. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 57.) Toimeksiannon käytännönläheisyyden vuoksi ei tässä opinnäytetyössä käytetä kvalitatiivisia- tai kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä. Oppaan toteutus keskittyy virallisen tiedon keräämiseen, yhdistelemiseen ja yhtenäistämiseen sekä selventämiseen.

1.4.1 Oppaan lähtötilanne

Kartoitusvaiheessa Business Millin asiantuntijoiden EU-tukirahoitukseen liittyvät apupalvelut perustuvat heidän ammatilliseen tietotaitoonsa, ja tiedonhankinta tapauskohtaisesti toteutetaan tutkimalla virallislähteitä koostaen ja yhdistellen hajanaista tietoa. Tämän projektin tavoitteena on parantaa asiantuntijoiden valmiuksia kokoamalla opas ja tietopankki heidän käyttöönsä.

Oppaaseen kootaan asiantuntijoiden työtehtävissään useimmiten tarvitsemia EU-tukia koskevat olennaiset tiedot kuten, mitkä ovat vaatimukset tuen myöntämiselle (yritysmuoto, vaikuttaako aiemmat hakemukset) ja mitä liitteitä hakemus vaatii. Opas laaditaan sellaiseen muotoon, jotta tietoa voidaan myös päivittää sitä mukaan, kun tukirahoitusohjelmat vaihtuvat, niiden ollessa ajanjakso sidonnaisia. Opas on tarkoitus myös olla helposti jaettavissa Business Millin asiakkaille, jotta he voivat itse tutustua rahoitusvaihtoehtoihin ja niiden sopevuuteen.

1.4.2 Oppaan suunnittelu

Opinnäytetyön ja oppaan suunnittelu alkaa toimeksiantajan tarpeiden kartoittamisesta. Tavoitteena kartoituksella on tehdä alustava rajausta eri tukirahoitusvaihtoehtojen välillä ja aloittaa syvällisempi perehtyminen aiheeseen. Oppaan muotoa ei vielä prosessin alussa ole päätetty, ja siihen kysytään Business Millin asiantuntijoiden mielipidettä. Asiantuntijoilta kysytään, haluaisivatko he oppaan mieluummin paperisena vai sähköisenä versiona. Sähköisistä vaihtoehdoista esitetään kirjallisuustyötä pdf-tiedostona tai verkkosivuna. Keskeistä oppaan toteutustapaa pohdittaessa on huomioida tiedon helppo päivitettävyyttä sekä löydettävyyttä laajasta materiaalista. Oppaan sisällön tarkentuessa alustavana toteutusmuotona päädyttiin oppaaseen verkkosivuna Webnode-verkkosivujen luontijärjestelmällä.

Webnode on ilmainen verkkosivujen luontijärjestelmä. Webnode-järjestelmä on julkaistu vuonna 2008. Järjestelmän kautta on yli 40 miljoonaa käyttäjää luoneet omat verkkosivut. Webnoden käyttäminen edellyttää sivulle rekisteröitymistä, jonka jälkeen pääsee suunnittelemaan omaa verkkosivua. Järjestelmässä on saatavilla monia verkkosivupohjia, joista voidaan valita mieleinen pohja ja muokata siitä omanlaisensa. (Webnode.)

2 Yritysrahoitus

2.1 Tukirahoitus

Yleisesti voidaan todeta, että harvoin yrityksen perustajilla on tarpeeksi alkupääomaa yritystoiminnan aloittamiseksi. Tällöin alkupääomaa haetaan ulkopuolisilta rahoittajilta tai sijoittajilta. (Niskanen & Niskanen, 2016.) Tässä työssä keskitytään tarkastelemaan julkisen sektorin myöntämiä erilaisia yritystukirahoitusmuotoja. Yritystukirahoitus voidaan määritellä tarkoittamaan myönnettävää avustusta yrityksen tiettyä projektia tai tavoitetta varten. Tukimuodoista tarkasteluun valitaan tukirahoitusohjelmat Leader-ryhmiltä ja ELY-keskukset, joissa on EU:n myöntämä rahoitus taustalla sekä Business Finlandin yleisimmät rahoitukset, joita voitaisiin hyödyntää Etelä-Karjalan alueella. Rajaukset tehdään toimeksiantajan toiveiden perusteella siitä, mitkä rahoitukset toisivat heidän työhönsä lisäarvoa. Rajaukseen vaikuttavat myös asiantuntijoiden suositukset siitä, mitkä rahoitusmuodot ovat keskeisimpiä kehittyvän yrityksen näkökulmasta. Tällaisia tukirahoitusohjelmia, joissa rahoitus tulee EU:lta ja sitä myöntävät kansalliset tahot, kutsutaan epäsuoraksi EU-rahoitukseksi.

Epäsuoraa rahoitusta hallinnoivat ja jakavat kansalliset ja alueelliset viranomaiset (EU-rahoitusohjelmat 2021). Suomessa tukirahoitushakemuksia käsittelevät ja ratkaisevat alueelliset ELY-keskukset, Business Finland ja Leader. Yritykset hakevat tukirahoitusta myöntävien organisaatioiden hakuprosessien mukaisesti. Seuraavaksi hakemukset arvioidaan, käsitellään ja tehdään päätös. Hakijalta voidaan pyytää lisäselvityksiä tai erilaisia liitteitä hakuprosessin aikana. Tukirahoituksesta voidaan käyttää myös nimityksiä erityisrahoitus tai avustus. Tyypillisiä käyttökohteita tällaisille avustuksille ovat investointi-, kehittämis- ja viennitarpeet. (Holopainen 2021, 221.)

Julkisia tukia koskevat periaatteet ovat määritelty Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksesta (SEUT) 107–109 artikloissa. SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1. kohdassa on määritelty neljä tunnusmerkkiä, joiden tulee täytyä, jotta toimenpide katsotaan valtiontueksi. Valtiontueksi määrittelyn tunnusmerkit ovat SEUT-sopimuksen mukaan seuraavat:

- Julkisia varoja kanavoidaan yrityksiin tai taloudelliseen toimintaan.
- Taloudellinen etu on valikoiva. Tuki kohdistuu vain tiettyyn yritykseen, yrityksiin, jollakin toimialalle tai alueelle.
- Toimenpide vääristää tai on uhkana vääristää yritysten välistä kilpailua (ns. kilpailuvaikutuskriteeri).
- Toimenpide vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (ns. kauppavaikutuskriteeri). (Työ- ja elinkeinoministeriö 2016.)

EU:n kilpailupolitiikan keskeisenä osana on valvoa tunnusmerkit täyttäviä tukitoimenpiteitä. Kilpailupolitiikan tavoitteena on varmistaa sisämarkkinoiden häiriötön toiminta. Valtiontukia valvoo Euroopan komissio. Komissio on laatinut EU:n toiminnan aikana laajan säännösten sallituista tukitoimenpiteistä. (Sopimus Euroopan Unionin Toiminnasta 2012; Työ- ja elinkeinoministeriö 2016.)

2.2 EU:n rakennerahastojen rahoitus

Euroopan unionin tavoitteena on edistää eri alueiden tasapainoista kehittymistä samalla vähentäen alueiden välisiä kehityseroja. Toteutusmuotona EU:lla on jäsenmaille rahoituksen myöntäminen kehittämistoimenpiteisiin erilaisten tavoiteohjelmien kautta. Suomen rakennerahoitusstrategia määrittelee eri painopisteet ja tavoitteet, joiden pohjalta eri kehityshankkeille myönnetään rahoitusta. Myönnettävä rahoitus EU:n ohjelmista koostuu EU:n rakennerahastojen rahoituksesta ja kansallisesta julkisesta rahoituksesta. Rakennerahastojen rahoitus vaatii aina osakseen myös kansallista rahoitusta. (Rakennerahastot.)

EU-tukirahat ohjautuvat yrityksille kansallisten organisaatioiden ja tukijärjestelmien kautta. Suomi saa tukea EU:n Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahastosta (ESR). EAKR:n tavoitteina on parantaa työllisyyttä, lisätä alueiden kilpailukykyä ja elinvoimaisuutta. ESR tukee työllisyyttä ja työllistymisedellytyksiä kehittämällä osaamista ja palvelurakenteita. Rakennerahastokauden 2021–2027 ohjelman nimi on ”Uudistuva ja osaava Suomi”. (Holopainen 2021, 223; Rakennerahastot.)

2.3 Tukirahoituksen ongelmat

Ilmakunnas (1994) toteaa, että tukijärjestelmiä laadittaessa ei ole ollut selkeää strategiaa, jonka seurauksena on luotu useita erilaisia yritystukia erilaisiin tarpeisiin. Seurauksena tukijärjestelmän tavoitteet keskenään voivat olla ristiriitaisia. Ilmakunnas (1994) nosti myös ilmi tukirahoitukseen liittyvän ongelma, ettei niitä aina kohdisteta siihen, mihin ne oli tarkoitettu. On mahdollista, että tukirahoitusta haetaan, mutta tukirahoituksen käyttöä on käytännössä hyvin vaikea seurata ja todistaa, mihin tarkoitukseen varat on käytetty (Ilmakunnas 1994).

Tukien muodostamiseen vaikuttavat tukien myöntäjien ja saajien intressit. Toimivalle tukijärjestelmälle edellytyksenä on kuitenkin päätöksenteon läpinäkyvyys. Tätä voidaan edistää tehokkaammalla informoinnilla ja tilastoinnilla tukien määristä ja jakautumisesta. (Ilmakunnas 1994.)

2.4 Yrityskokojen määrittely

Yrityksille tukirahoitusta myönnettäessä sovelletaan yleisesti EU:n komission määritelmää mikroyrityksistä sekä pienistä ja keskisuurista yrityksistä. EU:n komissio on esittänyt suosituksen mikro- ja pienien sekä keskisuurten yritysten määritelmästä (Euroopan komissio 2003/361/EY, artikla 2). Komission määritelmää käytetään myös tässä opinnäytetyössä sen keskittyessä enimmäkseen EU-tukirahoitusvaihtoehtoihin. Suositukseen mukaan pienen ja keskisuuren yrityksen (pk-yritys) kriteereinä on, että yrityksen palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää, yrityksen vuosittainen liikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma vähemmän kuin 43 miljoonaa euroa. Lisäksi yrityksen tulee täyttää suositukseen sisältyvät tunnusmerkit, joissa kuvataan muun muassa yrityksen riippumattomuutta. (Euroopan komissio 2003/361/EY, artikla 2; Holopainen 2021, 221.)

Pienellä yrityksellä tarkoitetaan yritystä, jolla on vähemmän kuin 50 työntekijää palveluksessaan, ja yrityksen vuosittainen liikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa. Mikroyritys on yritys, jolla on palveluksessaan vähemmän kuin 10 työntekijää, ja yrityksen vuosittainen liikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa. Lisäksi molempien yritysmuotojen tulee täyttää riippumattomuutta kuvaavat ja muut suositukseen sisältyvät tunnusmerkit. (Euroopan komissio 2003/361/EY, artikla 2; Holopainen 2021, 221.)

2.5 De minimis -tuki

De minimis eli vähämerkityksellisestä tuesta säädetään Euroopan komission asetuksessa nro 1407/2013. De minimis -tukisäännön mukaan alle 200 000 euron julkinen tuki, joka myönnetään yritykselle kolmen peräkkäisen verovuoden kuluessa, on merkitykseltään niin vähäistä, ettei siitä tarvitse tehdä ennakoilmoitusta komissiolle EU:n valtiotukisäännön mukaisesti. EU:n valtiotukisäännöt koskevat tilanteita, joissa julkinen sektori kuten esimerkiksi valtio tai kunta, myöntää yritykselle suoraa tukea tai muuta taloudellista etua kuten esimerkiksi verohelpotusta tai korkotukea. EU:n valtiotukivalvonnan pääsääntönä on, että uudesta tuesta tai tukisuunnitelmasta tulee aina ilmoittaa Euroopan komissiolle etukäteen eikä tukea saa laittaa täytäntöön ennen kuin komission on hyväksynyt tuen. (Työ- ja elinkeinoministeriö.)

De minimis -tukea Suomessa myöntävät Business Finland, kunnat, maakuntien liitot, ministeriöt, Finnvera ja ELY-keskukset. De minimis -tuen osalta yrittäjällään on itsellään ilmoitusvelvollisuus aikaisemmin saamistaan de minimis -tuista uutta tukea hakiessa. Yrittäjän tulee myös huolehtia, ettei tukien yhteissumma ylitä komission asetuksessa ilmoitettua enimmäismäärää kolmen verovuoden aikana. (Business Finland i.)

2.5.1 De minimis -tukea myönnettäessä huomioitavaa

Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeessa de minimis -tuen myöntämisestä (2016) listataan neljä asiaa, johon tukea myöntävien viranomaisten tulee kiinnittää huomiota. Ensimmäisenä tulee selvittää, toimiiko hakeva yritys sellaisella poikkeuksellisella toimialalla, jolla de minimis -tuen enimmäismäärä on pienempi tai tuen ulkopuolelle rajattu. Poikkeukset de minimis -säännön soveltamisesta koskevat sellaisia toimialoja, joilla pääsääntöisesti toimii pieniä yrityksiä ja joille vähäinenkin tuki voi vääristää rehtiä kilpailutilannetta. Toimialoja, joille sovelletaan pienempää de minimis -rajaa, on kolme. Kyseiset toimialat ovat kalastuksen ja vesiviljelyn ala, maataloustuotteiden alkutuotannon ala ja maantieliikenteen ala. Kalastuksen ja vesiviljelyn alalle tuen enimmäismäärä on 30 000 euroa, maataloustuotteiden alkutuotannon alalla 15 000 euroa ja maantieliikenteen alalla 100 000 euroa. Kaikilla aloilla enimmäismäärä on kolmen verovuoden ajalta. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2016.)

Toiseksi tuen myöntäjän tulee selvittää hakijalta kirjallisesti, paljonko hakeva yritys on saanut de minimis -tukea kuluvan ja kahden edeltävän verovuoden aikana eri viranomaisilta. Selvitys tulee pyytää hakijalta joko kirjallisesti tai sähköisesti. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2016.)

Kolmanneksi tuen myöntäjän tulee suunnitella tuen myöntäminen niin, että de minimis -tuen enimmäismäärä 200 000 euroa kolmen verovuoden ajalta ei ylitetä. Jos raja ylittyy myöntämällä haettua de minimis -tukea, käsittelijän tulee selvittää ensisijaisesti, voidaanko tuki myöntää yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla. Käsittelijän tulee ilmoittaa päätöksessä, että kyseessä on de minimis -tuki. Ilmoitus vaaditaan, että yritys voi täyttää ilmoitusvelvollisuutensa hakemuksesta muille tukiviranomaisille. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2016.)

Neljäntenä tulee huomioida, että tukipäätöksessä tulee aina ilmoittaa kirjallisesti, että kyseessä on de minimis -tuki. Ilmoituksessa täytyy mainita myönnettävä tuen määrä, viitattava de minimis -asetukseen sekä mainittava asetuksen nimi ja julkaisutiedot Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Tuen myöntämisen jälkeen viranomaisen kokoaa yhteen, tallentaa ja säilyttää de minimis -asetuksen soveltamista koskevat tiedot ja asiakirjat vähintään 10 vuoden ajan. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2016.)

On myös aloja ja tilanteita, joille ei voida myöntää de minimis -tukea ollenkaan. Tukea ei voida ollenkaan myöntää maanteiden tavarakuljetusalalle kuten tueksi tavarakuljetuksiin tarkoitettujen ajoneuvojen hankintaan eikä myöskään viennin edistämiseen tai vientimääriin liittyviin tukiin. Tukea ei voida myöntää jakeluverkoston perustamiseen tai sen toimintaa, vientimarkkinointii tai muihin vientitoimintaan kuuluviin juokseviin kustannuksiin. Tukea voidaan kuitenkin myöntää myös vientitoimintaa harjoittavalle yritykselle edellä mainitut

rajoituskohteet huomioiden. De minimis -tukea ei voida myöntää myöskään toimintaa, joka suosii kotimaisia tuotteita tuontituotteiden kustannuksella tai tukena taloudellisissa vaikeuksissa oleville yrityksille, jos tuki myönnetään lainana tai takauksena. Muita tukia voidaan lähtökohtaisesti myöntää myös de minimis -tukena vaikeuksissa oleville yrityksille, ellei kyseessä ole EAKR-osarahoitteinen hanke. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2016.)

Jos yritys toimii useammalla toimialalla ja näistä toimialoista toinen on sellainen, johon de minimis -asetusta ei sovelleta, voidaan tukea myöntää sillä edellytyksellä, ettei rajoitetut toimialat hyödy yleisestä de minimis -tuesta. Käytännössä varmistaminen täytyy toteuttaa selkeällä kustannusten ja toimintojen eriyttämisellä. Samaa periaatetta sovelletaan, jos yritys toimii sellaisella toimialalla, johon sovelletaan alhaisempaa de minimis -tuen enimmäismäärää. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2016.)

2.5.2 De minimis -tuen myöntäminen

Ensimmäisenä viranomaisen selvittää ennen tuen myöntämistä onko yritys saanut muuta de minimis -tukea kuluvan tai kahden aiemman verovuoden aikana. Tukea ei voida myöntää, jos 200 000 euron enimmäisraja ylittyisi uuden tukipäätöksen myötä. Mahdollista on kuitenkin pienentää tuen määrää vastaamaan yrityksellä jäljellä olevaa de minimis -kiintiötä. Jos yritys saa samoihin kustannuksiin myös jotain toista valtiontukea de minimis -tuen lisäksi, on varmistettava, ettei de minimis -tuen myöntäminen johda toisen tuen enimmäistukitason ylittämiseen, mikä on määritetty valtiontukisäännöissä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2016.)

Lähtökohtaisesti de minimis -säännön perusteella de minimis -tukea voidaan myöntää kaikille yrityksille. Käytännön soveltamisen kannalta olennaista on huomioida, että yrityksen käsite EU-oikeudessa on laaja. Yrityksen määrittelyä ei ole Suomessa sidottu yhtiölainsäädäntöön tai yritystoiminnan tavoitteisiin. Yhden yrityksen tarkempi määritelmä on de minimis -asetuksen 2. artiklan 2 kohdassa. Olennaista de minimis -säännön tulkinnan kannalta on, harjoittaako organisaatio taloudellista toimintaa, jossa tarkoituksena on tavaroiden tai palveluiden tarjoaminen tietyillä markkinoilla. Näin ollen myös voittoa tavoittelemattomat ja yleishyödylliset tahot kuten esimerkiksi yhdistykset, yrityshautomot ja kunnalliset kehittämissyhtiöt kuulut EU:n valtiontukisääntöjen ja de minimis -asetuksen piiriin. Ehtona on kuitenkin taloudellisen toiminnan harjoittaminen, ja että muut valtiontuet kriteerit täyttyvät (ks. yritysrahoitus kohta). (Työ- ja elinkeinoministeriö 2016.)

De minimis -säännön kiintiöön ei vaikuta, vaihtuuko yrityksen juridinen muoto kesken tukikauden. Kaikki lasketaan tukikauden aikana silti samaan kiintiöön. Enimmäismäärää valvotaan myös yhden yrityksen tasolla, jolloin tulee kiinnittää huomiota hakijan yrityssuhteisiin.

Jos molemmat tiiviissä sidossuhteessa toimivat yritykset saavat de minimis -tukea erikseen, on riskinä, että kilpailutilanne vääristyy. Tällainen tilanne on esimerkiksi mahdollinen, jos tytäryhtiön de minimis -tuki ohjataan emoyhtiön käyttöön. Franchising-yritykset katsotaan kuitenkin itsenäisiksi tuensaajiksi, näin ollen niille voidaan myöntää tukea erikseen. Euroopan komission hallinnoimaa rahoitusta johon jäsenvaltioilla ei ole määräysvaltaa, ei kuitenkaan huomioida de minimis -kiintiöön. Tällainen ohjelma on esimerkiksi Horisontti 2020 ohjelma. Tyypillinen de minimis -tuen muoto on suora avustus. Muita muotoja ovat markkinahintaa alempi hinta, lainat, takaukset, pääomapanokset, riskipääomasijoitukset ja oman pääoman ehtoinen tai luonteinen riskirahoitus. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2016.)

2.6 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Nykyinen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (maaseutuohjelma) on keskeisessä asemassa maaseudun kehittämisessä ja erityisesti maaseudun yritystuissa. Nykyisen maaseutuohjelman tavoitteina on pyrkiä *elinvoimaisen maaseudun säilymiseen, ympäristön tilan paranemiseen, uusiutuvien luonnonvarojen kestävään käyttöön, eläinten hyvinvoinnin parantamiseen ja osaamisen kehittämiseen*. (Maa- ja metsätalousministeriö.) Maaseutuohjelman laatiminen on edellytys sille, että valtio voi saada rahoitusta Euroopan unionin maaseuturahastosta (Maaseutu 2021).

Tällä hetkellä maaseutuohjelmassa on menossa siirtymäkausi. Edellinen maaseutuohjelma oli suunniteltu vuosille 2014–2020, ja sitä sovelletaan vielä siirtymäkauden ajan 2021–2022. Nyt käytössä olevat toimenpiteet ovat 2014–2020 maaseutuohjelmasta, mutta varat tulevat uudesta ohjelmasta. (Maa- ja metsätalousministeriö.) Tulevalla rahoituskaudella 2023–2027 ei ole enää Manner-Suomen kehittämisohjelmaa, vaan se korvataan CAP-suunnitelmalla. CAP-suunnitelma on Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa laajempi. CAP-suunnitelma sisältää maaseudun kehittämisen (ent. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma) lisäksi myös maataloustuet. (Ojanen 2022.) Uusi CAP-suunnitelma on toimitettu Euroopan komissioon hyväksyttäväksi, ja sen on määrä astua voimaan 1.1.2023, johon mennessä suunnitelmaa tukevat lait ja asetukset tulisi myös astua voimaan (Maaseutu 2021).

Uuden CAP-suunnitelman luonnoksessa päätavoitteeksi on määritelty osaamisen, innovaatioiden ja digitalisaation edistäminen. Päätavoitteen lisäksi suunnitelmassa on yhdeksän erityistavoitetta, jotka ovat seuraavat:

- *Erylistavoite 1: Tuki riittävien maataloustulojen ja mautilojen selviytymiskyvyn varmistamiseksi koko EU:n alueella, jotta saataisiin parannettua elintarviketurvaa.*

- *Erityistavoite 2: Markkinasuuntautuneisuuden vahvistaminen ja kilpailukyvyn parantaminen kohdentaen erityisesti huomiota tutkimukseen, teknologiaan ja digitalisaatioon.*
- *Erityistavoite 3: Viljelijän aseman parantaminen arvoketjussa*
- *Erityistavoite 4: Vaikuttaminen ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, ja myös kestävä energia.*
- *Erityistavoite 5: Kestävän kehityksen edistäminen ja luonnonvarojen (kuten vedet, maaperä ja ilma) tehokas hoito.*
- *Erityistavoite 6: Edistetään luonnon monimuotoisuuden suojelemista ja ekosysteemipalveluja sekä säilytetään elinympäristöjä ja maisemia.*
- *Erityistavoite 7: Nuorten viljelijöiden houkuttelu sekä liiketoiminnan helpottaminen maaseutualueilla.*
- *Erityistavoite 8: Työllisyyden, kasvun, sukupuolten välisen tasa-arvon, sosiaalisen osallisuuden ja paikallisen kehittämisen edistäminen maaseutualueilla, sisältää biotalouden ja kestävä metsätalouden.*
- *Erityistavoite 9: Parannetaan tapaa, jolla EU:n maatalous vastaa ruokaa ja terveyttä koskeviin uusiin yhteiskunnan vaatimuksiin, mukaan lukien turvallinen, ravitseva ja kestävällä tavalla tuotettu ruoka, ruokahävikki sekä eläinten hyvinvointi. (Maaseutu 2021.)*

Uudella rahoituskaudella ympäristöasiat korostuvat huomattavasti erityistavoitteiden kautta. Vielä ei ole tiedossa erityistavoitteiden vaikutuksesta maaseudun yritystukien hakemusten sisältöön. Alkavalla rahoituskaudella on myös selkeämpi jaottelu yritystukien suhteen ELY-keskusten ja Leader-ryhmien välillä, etteivät rahoitusohjelmat ole niin samankaltaiset tulevaisuudessa. (Harju E 2022.)

2.7 Ei merkittävää haittaa -periaate

Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukiväline (RRF) on väliaikainen elpymisväline. RRF:n avulla pyritään lieventämään Covid-19-pandemian taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia. Elpymis- ja palautumistukiväline tuo lisärahoitusta Euroopan unionin ohjelmiin sekä rahastoihin. (Euroopan komissio a.) Elpymisväline tuo muun muassa 8,1 miljardin euron lisäyksen maaseuturahastoon, jolla pyritään vastaamaan pandemian tuomiin haasteisiin (Euroopan komissio b). On arvioitu, että tämä toisi Suomelle maaseudun kehittämiseen 195 miljoonaa euroa vuoden 2018 hintatasolla. Määrä tarkentuu kuitenkin keväällä 2022 (Valtionvarainministeriö b).

Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineestä myönnettävän rahoituksen ehtona on, että hakijan ja hankkeen tulee noudattaa ei merkittävää haittaa -periaatetta (Do No Significant Harm, DNSH). Ei merkittävää haittaa -periaate tarkoittaa, että hanke ei saa haitata asetettujen ympäristötavoitteiden toteutumista kuten muun muassa ilmastonmuutoksen hillintää, ilmastonmuutokseen sopeutumista, siirtymistä kiertotalouteen, ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä ja vähentämistä, biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelua ja ennallistamista, sekä vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävää käyttöä ja suojelua. (Suomen ympäristökeskus SYKE 2022.)

Euroopan unionin jäsenmaiden täytyy esittää kansallinen elpymis- ja palautumissuunnitelma, jotta valtio voi saada rahoitusta Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineestä. Suomessa elpymis- ja palautumissuunnitelma on osana kestävän kasvun ohjelmaa. (Suomen ympäristökeskus SYKE 2022.) Elpymis- ja palautumistukiväline on yksi osa Euroopan unionin suurta elpymisvälinettä, kooltaan se on huomattavasti suurempi verrattuna kuuteen muuhun ohjelmaan. Elpymis- ja palautumistukivälineessä on 672,5 miljardin euron edestä rahoituksia Euroopan unionin jäsenmaille. Avustuksia jäsenmaille 672,5 miljardista eurosta on 312,5 miljardia euroa. (Valtionvarainministeriö b.)

3 Suomessa EU -rahoitusta myöntävät tahot

3.1 Business Finland

Business Finland on työ- ja elinkeinoministeriön ohjaama ja valvoma rahoituskeskus, mikä hallinnoi myös Suomen valtion kokonaan omistamaa Business Finland -osakeyhtiötä (Laki innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä 1146/2017, 1–2 §). Business Finland tarjoaa neuvontapalveluiden lisäksi yrityksille innovaatorahoitusta ja kansainvälistymispalveluita, edistää yritysten vientiä ja matkailuelinkeinoa. Business Finland toimii osana Team Finland -verkostoa, joka on yrityksille kansainvälistymispalveluita tarjoavien julkisten toimijoiden verkosto. (Team Finland.) Business Finlandin toiminta keskittyy kolmeen alueeseen, jotka ovat talouden kasvu, kestävä kehitys ja kilpailukyvyyn vahvistaminen. Business Finlandin toiminta on asiakaslähtöistä, jossa pyritään toteuttamaan yhteiskunnallisista muutoksista syntyviä mahdollisuuksia. Business Finland perustettiin vuonna 2018, kun kansainvälistymispalveluja tarjonnut Finpro ja teknologiarahoittaja Tekes yhdistyivät. (Business Finland h.) Laissa innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä (1146/2017) on Business Finlandin tavoite määritelty seuraavasti:

Yleisenä tavoitteena on auttaa elinkeinoja uudistumaan ja kehittymään teknologian ja innovaatioiden keinoin, edistää kansainvälistä verkostoitumista sekä parantamaan työelämän laatua. Lisäksi toiminnan tavoitteena on kasvattaa arvonlisää, vahvistaa elinkeinoelämän kasvua ja kansainvälistä kilpailukykyä, lisätä vientiä ja Suomeen suuntautuvia ulkomaisia investointeja ja pääomasijoituksia sekä Suomeen suuntautuvaa matkailua sekä pitkällä aikavälillä parantaa tuottavuutta sekä luoda työllisyyttä ja hyvinvointia. (Laki innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä 1146/2017, 2 §.)

Business Finland tarjoaa rahoitusta pääsääntöisesti pienille ja keskisuurille yrityksille tutkimukseen, tuotekehitykseen ja monenlaisiin liiketoiminnan kehittämisen tarpeisiin. Business Finlandin monissa rahoitusohjelmissa rahoitusta hakevalla yrityksellä täytyy olla edellytykset kansainväliseen kasvuun, jotta rahoitusta voidaan myöntää. (Mikkonen ym. 2022.)

3.2 ELY-keskukset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskus) tehtävänä on hoitaa valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä, jotka edistävät alueellista kehittämistä. ELY-keskusten tehtävät jaetaan kolmeen osa-alueeseen, jotka ovat liikenne ja infrastruktuuri, ympäristö ja luonnonvarat sekä elinkeinot, työvoima ja osaaminen. ELY-keskusten toiminta-

alueet määräytyvät pääsääntöisesti maakuntien mukaan muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Suomessa on yhteensä 15 ELY-keskusta. Etelä-Karjala kuuluu Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen alueeseen yhdessä Kymenlaakson kanssa. Kaakkois-Suomen ELY-keskus hoitaa kaikkia kolmea edellä mainittua vastuualuetta. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus a.) ELY-keskusten toimintaa sääntelee laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista 897/2009.

ELY-keskusten tehtävänä on alueellinen kehittäminen. ELY-keskukset ovat merkittäviä EU-rahoituksen myöntäjiä. Rahoituskaudella 2021–2027 ELY-keskukset myöntävät rahoitusta seuraavista rahastoista: Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027, Suomen rakennerahasto-ohjelma, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (Maaseuturahasto) sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahasto (EMKR). ELY-keskuksista voi saada neuvontaa myös muista Euroopan unionin rahoitusvaihtoehdoista. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus c.)

3.3 Leader

Suomessa on tällä hetkellä 54 Leader-ryhmää, ja muun muassa Lappeenranta kuuluu Leader Länsi-Saimaaseen ja Imatra Kärki-Leaderiin. Leader-ryhmien toiminta perustuu yhteisöllähtöiseen paikalliseen kehittämiseen. Paikkakuntia pyritään kehittämään yhdessä asukkaiden kanssa hyödyntämällä heidän paikallista osaamistaan ja asiantuntemustaan. Leader-toiminta on neuvontaa ja rahoitusta paikkakunnan hyväksi. Asiasta kiinnostuneet voivat hakea maksutonta neuvontaa Leader-ryhmästä. (Maa- ja metsätalousministeriö 2021.) Leader-ryhmien toimintaan on varattu noin 5 % EU:n rahoitusosuudesta, mikä koostuu EU:n ja valtion varoista (Leader Suomi a).

Leader-toiminnan kautta voidaan hakea rahoitusta yleishyödylliseen kehittämishankkeeseen, investointihankkeeseen sekä yrityshankkeeseen. Yritykset, yhdistykset sekä muut yhteisöt voivat hakea Leader-ryhmiltä rahoitusta hankkeilleen. Vaikka Leader-ryhmillä on itsenäinen päätösvalta ja niiden tekemät ohjelmat toteutetaan yksittäisissä kehityshankkeissa, Leader-ryhmät eivät vastaa lopullisista rahoituspäätöksistä. Leader-ryhmät käsittelevät hallituksen kokouksessaan hanke-esitykset ja tekevät kokouksessa hyväksytyistä hankkeista lausunnot ELY-keskukselle. ELY-keskus tekee hankkeen lopullisen rahoituspäätöksen. ELY-keskus myöntää avustuksia vain sellaisille hankkeille, jotka Leader-ryhmä on hyväksynyt hallituksensa kokouksessa. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus e.)

Leader Suomen (2022) julkaisemassa tiedotteessa kerrotaan rahoituskehityksen kasvavan seuraavalla EU-ohjelmakaudella 11 miljoonaa euroa. Leader-rahoitusta on jaossa yhteensä 230 miljoonaa euroa vuosien 2023–2027 aikana. Uuden CAP-suunnitelman myötä Leader-

ryhmien tehtävät tulevat laajentumaan sekä rahoitusinstrumentit tulevat muuttumaan 2023 alkaen. (Leader Suomi 2022.)

3.4 Finnvera

Finnvera on Suomen valtion omistama rahoittaja, mikä tarjoaa rahoitusta yritystoiminnan eri vaiheisiin. Vaiheet joihin Finnvera tarjoaa rahoitusta ovat yritystoiminnan alku, kasvu ja kansainvälistyminen (Finnvera a; Holopainen 2021, 233). Lisäksi Finnvera tarjoaa rahoitusta viennin riskeiltä suojautumiseen. Finnvera jakaa muiden yritysrahoittajien kanssa rahoitukseen sisältyvän riskin. Finnveran toiminta perustuu erityislainsäädäntöön ja Suomen valtion asettamiin elinkeino ja omistajapoliittisiin tavoitteisiin. Finnveran toiminnan vaatimuksena siltä odotetaan itsekannattavuutta. Finnvera listaa tavoitteiksi toiminnalleen aloitettavan yritystoiminnan lisääminen, yritysten kasvattaminen sekä kansainvälistymisen ja viennin edistämisen. (Finnvera a.)

Finnveran tarjoamat rahoitustuotteet ovat laina, takaus, vientitakuu, vientiluotot ja korontaus sekä pääomasijoitukset. Ensisijainen Finnveran tarjoama rahoitus on takaus. Lainaa voi saada ainoastaan osana kokonaisrahoitusta yhdessä yrityksen oman pankin kanssa. (Finnvera c.) Finnvera-takaus on pk-yrityksille tarkoitettu vakuus erilaisiin yrityksen rahoitustarpeisiin, kuten esimerkiksi investointeihin tai yrityksen tuotekehitykseen (Finnvera b).

4 Tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoitus

4.1 Innovaatioseteli

Innovaatioseteli on Business Finlandin tarjoama avustus, jolla yritys voi hankkia asiantuntijapalveluita. Hankittavien palveluiden tulee tuottaa innovaatiotoiminnassa tarvittavaa tietoa ja osaamista. Innovaatioseteli on mikro- ja pk-yrityksille uuden tuote- tai palveluidean edistämiseen tarkoitettu avustus. Uuden tuote- tai palveluidean taustalla tulee olla kansainvälistymistavoite, jotta yritykselle voidaan myöntää innovaatioseteli. (Business Finland d.) Mäkelän (2022) mukaan yritys voi saada innovaatiosetelin, mikäli yritys ja hanke täyttävät myöntämisedellytykset. Innovaatiotoiminta voi olla aineellista tai aineetonta. Innovaatiotoiminta voi liittyä yrityksen tuotteeseen, palveluun, liiketoiminnan prosessiin tai toimintamalliin. Innovaatioseteli on tarkoitettu yrityksessä havaitun ongelman tai kehityskohteen ratkaisemiseen ja kehittämiseen. (Mäkelä 2022.)

Innovaatioseteliä voi hyödyntää yhden tai useamman palveluntuottajan palveluihin. Avustus on määrältään kiinteä 5 000 euroa. Innovaatioseteli kattaa 100 % hankittujen palveluiden määrästä ilman arvonlisäveroa. Innovaatioseteli voidaan myöntää yritykselle vain yhden kerran. Avustus maksetaan yritykselle, kun yritys on maksanut palveluntarjoajalle tämän palkkion. Innovaatioseteliä voi hakea Business Finlandin asiointipalvelun kautta. (Business Finland d.)

4.1.1 Käyttökohteet

Business Finland tarkoittaa innovaatiotoiminnalla toimenpiteitä, jotka yrityksessä kehittävät uusia tuotteita, palveluita tai prosesseja. Innovaatioseteli on tarkoitettu yritykselle avustukseksi palveluiden hankintaan edellä mainittuihin kohteisiin vaadittavaan tietoon ja osaamiseen. Innovaatioseteliä voidaan käyttää tuote- ja palvelustrategian tai -muotoilun kehittämiseen liittyviin palveluihin, ketterään tuote- ja palvelukehitykseen sekä kokeiluihin. Lisäksi innovaatioseteliä voidaan hyödyntää esimerkiksi innovaatiotoimintaan liittyviin mittaus- ja testauspalveluihin, innovaatiotoimintaan liittyviin soveltuvuustutkimuksiin ja asiantuntijalautsuntoihin sekä IPR-asioihin ja tutkimustulosten arviointiin ja hyödyntämiseen liittyviin palveluihin. (Business Finland d.)

Innovaatioseteliä ei voida hyödyntää markkinoilla olevan tuotteen tai palvelun kehitykseen tai uudistamiseen. Edellytyksenä on uuden idean kehittäminen. Innovaatioseteliä ei voida myöskään käyttää yleisen liiketoiminnan, palvelun tai tuotteen kehitykseen liittyvään konsulttitoimintaan, jos kyseinen palvelu on tarkoitettu vain yrityksen omaan käyttöön. (Business Finland d.)

4.1.2 Edellytykset

Innovaatiosetelin edellytyksenä on, että hakija on yhtiömuotoinen pk-yritys tai mikroyritys ja yrityksen Suomen Asiakastiedon Rating Alfa on vähintään A. Hakija yrityksessä tulee myös olla vähintään yksi kokoaikainen työntekijä, jonka työsuhde on ollut voimassa vähintään kolmen kuukauden ajan ennen kuin innovaatioseteliä voidaan hakea. Työntekijä voi olla myös yrittäjä itse. Yrityksen täytyy olla kehittämässä uutta tuotetta tai palvelua eikä jatkokehittää jo olemassa olevaa tuotetta. Yrityksen on hyvä selvittää hakuvaiheessa jo sille aiemmin myönnetty de minimis -tuet, ettei de minimis -kiintiö ole täynnä. Innovaatioseteli on de minimis -tukea. (Business Finland d.)

Innovaatioseteliä ei voida myöntää yritykselle, joka ei kuulu ennakkoperintärekisteriin tai yrityksellä on verovelkaa, josta ei ole sovittu maksusuunnitelmaa Verohallinnon kanssa. Myös aikaisemmat Tekesin tai Business Finlandin lainojen rästit, ulosottovelat, maksuhäiriöt ja muut hoitamatta jätetyt taloudelliset velvoitteet estävät rahoituksen myöntämisen. Seteliä ei myöskään voida myöntää yrityksen yleisen liiketoiminnan kehittämiseen tai sellaisen tuotteen tai palvelun kehittämiseen, mikä on tarkoitettu vain yrityksen omaan käyttöön eikä sitä ole suunniteltu kansainvälisille markkinoille. (Business Finland d.)

4.1.3 Hyväksyttävät kustannukset

Innovaatiosetelin kustannuksiksi voidaan hyväksyä kustannukset hakemuksen lähettämispäivästä alkaen. Innovaatioseteli nimensä mukaisesti on tarkoitettu innovaatiotoimintaan ja siihen liittyviin asiantuntijapalveluihin ulkopuoliselta palveluntarjoajalta. Ulkopuolinen palveluntarjoaja voi olla yritys, yliopisto, ammattikorkeakoulu tai tutkimusorganisaatio. (Business Finland d.)

Innovaatiosetelille hyväksyttäviä kustannuksia ovat esimerkiksi tuote- tai palvelukehitys, patenttiasioden selvittäminen ja hakeminen sekä tuotteen tai palvelun teknisen toteutuksen ja älykkyyden lisääminen. Kustannuksiin ei hyväksytä hakevan yrityksen palkkakustannuksia, vuokria eikä asiantuntijapalveluita, jotka eivät liity lainkaan innovaatiotoimintaan. Tällaisia kustannuksia ovat yleiset liiketoiminnan konsulttipalvelut, henkilöstö koulutukset, myynnin, markkinoinnin ja viestinnän perustoiminta tai perustason IT-järjestelmiin liittyvä konsultointi ja kehittäminen. Edellä mainitut ovat myös kohteita joihin innovaatioseteliä ei voida muutoinkaan käyttää. (Business Finland d.)

4.2 Tutkimus- ja kehitysrahoitus

Business Finlandin (j.) mukaan tutkimus- ja kehitysrahoitus (t&k-rahoitus) on suunnattu yrityksille, jotka pyrkivät kansainvälisille markkinoille. T&k-rahoitus on tarkoitettu yrityksille avuksi uudistamaan tai kehittämään uusia tuotteita, palveluita, tuotantomenetelmiä tai liiketoimintamalleja. Rahoitus ei voi kohdistua muihin kuin t&k-toiminnasta aiheutuviin kuluihin. (Business Finland j.)

Business Finland voi tarjota avustusta tai lainaa t&k-projekteihin pk- ja midcap-yrityksille, jotka tavoittelevat merkittävää kasvua vientimarkkinoilla. Vaatimuksena t&k-projektilla on, että se tuottaa hakijalle merkittävää kilpailuetua. Projektin vientipotentiaalin on oltava vähintään 20-kertainen verrattuna käytettyyn tutkimus- ja kehityspanostukseen. Business Finlandin t&k-rahoitus on harkinnanvaraista ja kilpailtua rahoitusta. (Business Finland j.)

4.2.1 Käyttökohteet

Avustusta yrityksille voidaan myöntää kriittiseen tutkimustyöhön. Vähimmäisvaatimuksena tutkimustyössä on tiedon hankkiminen, jota ei ole vielä esitelty toimialalla ja tiedolla pohjustetaan valmiuksia myöhemmän vaiheen kehittämistyölle. Tutkimuksen tuloksena ei tule kuitenkaan vielä syntyä valmista tuotetta tai palvelua. Tutkimusprojekteihin myönnetään enintään 50 % avustusta projektin hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Midcap-yrityksille edellä mainittu osuus on 40 %. Avustus maksetaan hankkeen jälkeen raportoitujen toteutuneiden kustannusten perusteella. (Business Finland j.)

Lainaa yrityksille voidaan myöntää kehitys- ja pilotointiprojekteihin. Laina pääsääntöisesti voi kattaa 50 % projektin kokonaiskustannuksista. Laina voi kuitenkin kattaa 70 % kokonaiskustannuksista perustelulla syyllä. Myönnetystä lainarahoituksesta voi saada 30 % projektin alussa ennakkona, ja loppu maksetaan toteutuneiden kustannusten perusteella. Lainan korko vaihtelee, mutta korko on matala. Tällä hetkellä korko on 1 %, eikä lainalle yleensä vaadita vakuuksia. Laina-aika on yleensä seitsemän tai kymmenen vuotta. Laina-ajasta lyhennysvapaita vuosia on kolme tai viisi. On myös mahdollista tarvittaessa myöntää enemmänkin lyhennysvapaita vuosia. Jos rahoituksen kohteena oleva projekti epäonnistuu tai sen tulokset ovat hyödynnyskelvottomia yrityksen liiketoiminnassa on mahdollista, että laina jätetään osittain perimättä. (Business Finland j.)

Projekti, johon rahoitusta haetaan voi sisältää tutkimus- ja kehitystyötä. Tässä tapauksessa projektin sisältöä arvioidaan kokonaisuutena. Tässä tapauksessa kuitenkin otetaan huomioon projektin eri luontoiset tekemiset. Jos projektin kokonaisrahoitus, resurssit ja suunnitelmat ovat kunnossa, edellytyksenä rahoituksen myöntämiselle on, ettei ilman sitä projektia

voitaisi toteuttaa, tai projekti olisi toteutettavissa huomattavasti hitaammin tai suppeammassa mittakaavassa. (Business Finland j.)

Rahoitusta kannattaa hakea yrityksen, jonka tuote, palvelu, tuotantoprosessi tai liiketoimintamalli vaatii uudistamista. Esimerkkitalanteita ovat, jos yritys tahtoo nopeuttaa tuotekehitystä tai vaihtoehtoisesti uudistaa tai kehittää kokonaan uusia tuotteita, palveluita, tuotantomenetelmiä tai liiketoimintamalleja. Rahoitus on suunnattu myös yrityksille, jotka haluavat lisätä kilpailuetua uuden osaamisen kautta. (Business Finland j.)

Uudella osaamisella ja tiedolla tarkoitetaan sellaisia tekijöitä, jotka tuovat yritykselle kilpailuetua kansainvälisillä markkinoilla. Rahoitusta kannattaa myös hakea yritysten, jotka haluavat testata ja todistaa ratkaisunsa toimivuuden oikeassa markkinaympäristössä. Rahoitus on vaihtoehto esimerkiksi tilanteisiin, joissa yritys haluaa testata lähellä kaupallistamista olevan ratkaisun toiminnallisuuden todellisessa ympäristössä pilotointiprojektin kautta tai, jos tuotekehitys tarvitsee palautetta asiakkailta uuden ratkaisun toimivuudesta. (Business Finland j.)

Avustusta yritys voi siis saada tiedonhankintaan ja tutkimukseen. Tällaisia projekteja ovat kansainvälistä kilpailuetua yritykselle lisäävän tiedon luominen esimerkiksi yhteistyössä korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten kanssa. Lainaa voidaan myöntää tuotteen tai palvelun kehitykseen. Rahoituksen kohteena tällöin on nykyisten tuotteiden, palveluiden, tuotantomenetelmien ja liiketoimintamallien merkittävä uudistaminen tai kokonaan uusien luominen. Kehittämistyö tarkoittaa olemassa olevan tiedon ja taitojen hankkimista, yhdistämistä muokkaamista ja käyttöä. Kehittämistyöksi ei lasketa rutiiniluontoista tai säännöllisesti tehtävää työtä. (Business Finland j.)

Lainaa voi myös saada innovaation toimivuuden testaamisen pilotoinnilla ja palautteen keräämisen potentiaalisilta asiakkailta tai käyttäjiltä. Tavoitteena projektilla on yrityksen kehittämän ratkaisun toimivuuden testaaminen, markkina uskottavuuden lisääminen ja kaupallistamisvaiheen nopeuttaminen. Pilotoinnilla Business Finland (j.) tarkoittaa siis uuden, kaupallistamisvaiheen kynnyksellä olevan ratkaisun toimivuuden todistamista kaupallisen hyödyntämisen kannalta riittävän isossa mittakaavassa silloin kun ratkaisun toimivuuteen sisältyy vielä merkittäviä epävarmuuksia. Sisällöllisesti pilotointiprojektin tulee olla tutkimus- ja kehittämistyötä. Riski pilotointihankkeen onnistumisesta tulee olla aina rahoitusta hakevan yrityksen kannettavana. Pilotointi on siis myös mahdollista toteuttaa asiakkaan tiloissa, kun kyseessä ei ole kaupallinen toimitus eikä asiakas rahoita projektia suoraan tai välillisesti. (Business Finland j.)

4.2.2 Edellytykset

Tutkimus- ja kehitysrahoitusta hakevalta yritykseltä vaaditaan, että sillä tulee olla riittävä oma rahoitus projektin toteuttamiseksi. Riittävällä rahoituksella tarkoitetaan, että yritys kykenee kustantamaan koko kehitysprojektin itse ennen t&k-rahoituksena myönnettävää avustusta tai lainaa. Business Finland maksaa avustuksen jälkikäteen projektin toteutuneiden kustannusten perusteella. Lainana myönnettävästä rahoituksesta on kuitenkin mahdollista saada ennakkona 30 %: a. Yritykselle ei voida myöntää t&k-rahoitusta, jos se ei ole toimittanut tilinpäätöstietojaan Patentti- ja rekisterihallitukseen tai tilinpäätöstä ei ole tarkastettu tilintarkastuslain mukaisesti. Yrityksellä ei voi myöskään olla verovelkaa, josta ei ole tehty maksusuunnitelmaa tai aikaisempia Tekes- tai Business Finland-lainoja rästissä, maksuhäiriöitä tai muita hoitamattomia taloudellisia velvoitteita. (Business Finland j.)

Myönnettävä t&k-rahoitus on harkinnanvaraista. Arvioinnissa huomioidaan yrityksen taloudellisen tilanteen ja projektin sisällön ohella myös yrityksen resursseja toteuttaa t&k-projekti muun yritystoimintansa ohella. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan, kuinka suuri osuus julkisella rahoituksella on ollut yrityksen t&k-panostuksissa aiempina vuosina sekä kuinka aiemmat projektit ovat toteutettu ja kuinka niiden tuloksia on hyödynnetty. Ennen hakemista yrityksen tulee myös tutustua rahoitusehtoihin, joissa kerrotaan tarkemmin Business Finlandin rahoittamat kustannukset, miten Business Finland seuraa projektin kustannuksia ja miten hakijan tulee raportoida projektin edistymisestä. Rahoitusehdot ovat saatavilla Business Finlandin verkkosivuilla kaikille. (Business Finland j.)

4.2.3 Hakeminen

Tutkimus- ja kehitysrahoitusta haetaan Business Finlandin asiointipalvelun kautta. Hakemuksessa projektille tulee olla määritettynä 2–5 konkreettista ja mitattavissa olevaa tavoitetta. Tavoitteiden tulee liittyä projektin konkreettisiin tuloksiin ja yrityksen liiketoiminnan kehittymiseen. Projektin tavoitteet kirjataan mahdolliseen rahoituspäätökseen ja Business Finland seuraa niiden toteutumista. Tavoitteet tulee harkita huolella, sillä tavoitteiden saavuttamisella on merkittävä vaikutus mahdollisiin jatkorahoitus päätöksiin Business Finlandilta. Esimerkkitaavoitteita projektille voi olla uusien liiketoimintamallien ja -ratkaisujen luominen, tuottavuuden kasvu, uuden johtamis- tai toimintamallin muodostaminen, kumppaniverkoston vahvistuminen, asiakasmäärän lisääntyminen, liikevaihdon paraneminen. (Business Finland j.)

Hakemuksen liitteeksi vaaditaan projektisuunnitelma. Hakemuksessa olennaisessa osassa on yrityksen esittämä riittävän yksityiskohtainen ja selkeä projektisuunnitelma.

Projektisuunnitelman voi joko kirjoittaa hakemuslomakkeelle suoraan tai liittää erillisenä tiedostona hakemukseen. Projektisuunnitelman tulee sisältää ainakin seuraavat asiat:

- Yrityksen kasvu- tai uudistumisvisio ja t&k-rahoituksen rahoittaman projektin rooli vision saavuttamisessa.
- Projektin toteutus, resurssit ja aikataulu kuvattuna seuraavien asioiden avulla:
 - projektin tavoite
 - projektin toimenpiteet
 - projektin toteutuksen suunnitelma ja kuvaus
 - projektiin osallistuva henkilöt sekä arvio työmäärästä henkilötyökuukausina
 - yrityksen tarvitsemat ulkoiset palvelut: minkälaista osaamista tai tekemistä yrityksen pitää ostaa projektia varten, potentiaaliset palveluntarjoajat sekä arvio ostettavan palvelun hinnasta
 - projektin aikataulu.
- Lisäksi projektisuunnitelman tulee sisältää projektin jälkeinen toimintasuunnitelma, miten yritys hyödyntää projektin tuloksia, projektin tulosodotukset ja perustelut mihin odotukset perustuvat. (Business Finland j.)

Hakemuksen liitteisiin tulee myös liittää olennaiset yrityksen taloustiedot. Taloustiedoista yritykseltä vaaditaan enintään kaksi kuukautta vanha tuloslaskelma, tase kirjanpitoajona kuluvalta tilikaudelta, kuukausikohtainen kassavirtaennuste projektin ajalta (aikaikkunana alkaen kuukausi ennen projektin alkua, päättyen kaksikuukautta projektin päättymisen jälkeen) ja vuositasoinen tulos- ja rahoitusennuste. Ennusteista tulee toimittaa päättynyt tilikausi ja kolme ennustetta. Business Finland voi myös pyytää yritykseltä muita lisätietoja tarvittaessa. (Business Finland j.)

4.2.4 Hyväksyttävät kustannukset

Projektin hyväksyttävät kustannukset päätetään projektin sisällön ja tavoitteiden perusteella. Tutkimus- ja kehitysprojekteissa hyväksyttäviä kustannuslajeja voivat olla palkat, henkilösivukustannukset, yleiskustannukset, matkakustannukset, aine- ja tarvikekustannukset, laiteostot, -poisto ja -vuokrat sekä ostetut palvelut. Henkilösivukustannuksista voidaan hyväksyä enintään 50 % projektille kohdistetuista palkoista. Yleiskustannuksista enimmäismäärät ovat 1–19 henkilöltä 20 %, 20–49 henkilöltä 30 % ja 50 tai useammalta henkilöltä 50 %. Rahoitushakemuksessa on mahdollisuus hakea myös korotettua yleiskustannuskerrointa ja osoittaa suurempi kerroin yleiskustannuskerroinlaskelmalla. Laskelman tulee perustua uusimpaan vahvistettuun tilinpäätökseen. Yleiskustannuslaskelman

yhteydessä tulee esittää myös henkilösivukustannuslaskelma. Henkilösivukustannuksista ei voida kuitenkaan hyväksyä yli 50 % projektin rahapalkoista. (Business Finland j.)

Pilotointiprojektin kustannuksiin voidaan sisällyttää materiaali- ja tarvikekustannukset, kohteen suunnittelukustannukset, tuotteistamispalvelut, pilotoinnin aikana syntyvät käyttökustannukset, pilotti- tai demonstraatioprojektiin liittyvän t&k-työn kustannukset, maa-alueiden, rakennusten sekä koneiden ja laitteiden osalta projektin aikaiset vuokrat tai poistot. Jos yritys saa pilotointiprojektin aikana tai välittömästi sen jälkeen tuloja projektin seurauksena syntyneen prototyypin, esittelyhankkeen tai koetuotannon tuloksista, tulee ne raportoida välittömästi ja viimeistään loppuraportin yhteydessä Business Finlandille. Jos tulot ovat merkittäviä, Business Finland voi mahdollisesti jättää kaupalliseen toimintaan kohdistuvat kustannukset hyväksymättä. (Business Finland j.)

5 Explorer-rahoitus

Explorer-rahoitus on Business Finlandin myöntämä rahoitus, jonka avulla yritys voi palkata tai hankkia osaamista siirtyessään kansainvälisille markkinoille, osallistua ulkomailla oleville ammattimessuille tai kasata ryhmä yrityksiä yhteisen viennin mahdollisuuden selvittämiseen. Explorer-rahoitukset ovat avustuksia, joten myönnettyä rahoitusta ei tarvitse maksaa takaisin. Explorer-rahoitukset maksetaan aina vasta hankkeen toteutumisen jälkeen. Explorer-rahoitusmahdollisuuksia on yhteensä neljä. Tässä työssä käsitellään tarkemmin Market, Talent ja Exhibition Explorer-rahoitukset. Group Explorer on tarkoitettu vähintään neljän yrityksen yhteistyöhankkeelle yhteisen liiketoimintamahdollisuuden selvittämiseksi, eikä se näin sovellu yhden yrityksen rahoitusvaihtoehdoksi. Explorer-rahoitukset ovat de minimis -tukea. Yritysten tulee selvittää hakuvaiheessa, kuinka paljon se on jo saanut de minimis -tukea kuluvan sekä kahden edellisen vuoden aikana yhteensä. (Business Finland c.)

Explorer-rahoitusten edellytyksenä on, että yrityksen taloudelliset asiat ovat kunnossa. Taloudellisten edellytyksen lisäksi rahoitusvaihtoehdoilla on muitakin edellytyksiä, jotka on kuvattu kyseistä rahoitusta käsittelevässä luvussa. Rahoituksien taloudelliset edellytykset ovat

- Yritys kuuluu ennakkoperintärekisteriin.
- Yrityksellä on riittävä omavaraisuus koko hankkeen toteuttamiseen ilman myönnettävää rahoitusta.
- Suomen asiakastiedon luottoluokituksen tulee olla vähintään A.
- Yrityksellä ei saa olla verovelkaa, josta ei ole sovittu maksusuunnitelmaa.
- Hakijan tulee olla toimittanut tilinpäätöstiedot Patentti- ja rekisterihallitukseen tai tilinpäätös tulee olla tarkastettu tilintarkastuslain mukaisesti.
- Yrityksellä ei saa olla aikaisempia Tekesin tai Business Finlandin lainojen rästejä, ulosottovelkoja, maksuhäiriötä tai muita hoitamatta jätettyjä taloudellisia velvoitteita. (Business Finland f.)

5.1 Market ja Talent Explorer

Market Explorer -rahoituksen avulla pk- tai midcap-yritykset voivat ostaa asiantuntijapalveluita, joiden avulla yritys saa paremmat edellytykset menestyä uusilla markkinoilla ulkomailla. Asiantuntijapalveluiden avulla yritys voi hankkia uutta tietoa ja osaamista kansainvälisestä markkinasta, jolle yritys tähtää. (Business Finland e.) Hanke, jolle haetaan Market Explorer -rahoitusta, ei voi sisältää tuotekehitystä (Mäkelä 2022).

Avustus on tarkoitettu asiantuntijapalveluiden kustannusten lisäksi muihin kustannuksiin, joita hyväksytään enintään 20 %:iin ostettujen palveluiden määrästä. Market Explorer-hankkeen kokonaisbudjetti tulee olla 10 000–20 000 euroa, josta Business Finland korvaa 50 % eli 5 000–10 000 euroa. Avustuksen kustannuksiksi hyväksytään ne kustannukset, jotka ovat syntyneet sen jälkeen, kun hakemus on lähetetty Business Finlandille. Avustus maksetaan yritykselle jälkikäteen ja hankkeen keston enimmäisaika on yksi vuosi. Yritykselle voidaan myöntää Market Explorer -rahoitusta enintään kolme kertaa. (Business Finland e.)

Talent Explorer -rahoituksen avulla pk- tai midcap-yritys voi palkata asiantuntijan, jonka osaamisella edistetään yrityksen kansainvälistymistä alkutaipaleella tai laajentamista uusille alueille. Asiantuntijan tulee työskennellä Suomesta käsin ja häneltä vaaditaan yrityksen tavoitteleman uuden markkina-alueen tietämystä tai vaihtoehtoisesti hänellä täytyy olla kansainvälistä kokemusta ja osaamista. (Business Finland f.)

Rahoituksella voidaan kattaa enimmillään 50 % asiantuntijan kustannuksista. Hankkeen kokonaiskustannukset voivat olla korkeintaan 40 000 euroa, josta avustuksen määrä on silloin korkeintaan 20 000 euroa. Kustannuksia lasketaan palkkakulut sisältäen niiden sivukulut, sekä matkakulut enintään 12 kuukauden ajalta. Hankkeen keston täytyy olla 6–12 kuukautta. (Mäkelä 2022; Business Finland f.)

Muita kustannuksia hyväksytään korkeintaan 20 %:iin palkkakustannusten kokonaismäärästä. Muut kustannukset voivat olla esimerkiksi matkakustannuksia. Avustuksen kustannuksiksi hyväksytään ne kustannukset, jotka ovat syntyneet sen jälkeen, kun hakemus on lähetetty Business Finlandille. Avustus maksetaan jälkikäteen yritykselle, joten hakijalla täytyy olla riittävä omarahoitus hankkeen kustantamiseksi ilman avustusta. Yritykselle tai konsernille rahoitusta voidaan myöntää enintään kolme kertaa. (Business Finland f.)

5.1.1 Käyttökohteet

Talent Explorer -rahoitusta voidaan hyödyntää kansainvälistymisosaajan palkkaamisessa tuomaan yritykselle uutta tietoa ja osaamista tavoitellusta kohdemarkkinasta. Henkilö, joka palkataan voi olla esimerkiksi ulkomaalainen, joka on valmistunut suomalaisesta korkeakoulusta tai lopputyövaiheessa oleva opiskelija, jolla on kansainvälistä kokemusta tai osaamista kohdemarkkinasta. Tuntemus voi olla esimerkiksi kulttuuriin tuntemusta, kielitaitoa tai markkinaverkostoja. (Business Finland f.)

Market Explorer -rahoituksessa kansainvälistymisen tueksi hankittavat asiantuntijapalvelut voivat olla joko kotimaisia tai ulkomaisia. Asiantuntijapalvelut yritys voi hankkia joko yritykseltä, tutkimus- tai tiedonlevittämisorganisaatiolta tai asiantuntijalta. Mahdollisia palveluita, joita voidaan hankkia Market ja Talent Explorer -rahoituksella ovat seuraavat:

- Kansainvälistymissuunnitelman ja -strategian luominen.
- Liiketoimintamahdollisuuksien kartoittaminen.
- Alustavan toimintamallin luominen eli esikonseptointi.
- Yrityksen tuotteen markkinakartoituksen tekeminen uudella markkina-alueella.
- Lokalisointitarpeiden selvittäminen.
- Koemarkkinointi tiedon hankkimiseksi markkinakartoitusta varten.
 - Koemarkkinointiin liittyvät hankintapalvelut voidaan hyväksyä hankkeen kustannuksiksi, jos koemarkkinointi on selkeästi rajattu. Yrityksen tulee määrittellä kohdemarkkinat ja -asiakassegmentit ennen koemarkkinoinnin aloitusta ja koemarkkinointi voi kestää enintään kaksi kuukautta.
 - Koemarkkinointia sisältävään hankkeeseen tulee aina sisältyä asiantuntijapalvelun hankinta, joka tuottaa lisäarvoa.
- Markkina-analyysit tai kilpailutilanteen kartoittaminen.
- Jälleenmyyjien ja jakelukumppaneiden selvittäminen.
- Laki- sekä standardivaatimusten selvitys ja kansainväliseen tuotesuojaukseen liittyvät selvitykset yrityksen nykyisille tuotteille. (Business Finland e; Business Finland f.)

Market tai Talent Explorer -rahoitusta ei voida käyttää testauksesta, merkintöjen ja tuotesuojauksen hakemisesta tai laajentamisesta muodostuviin kustannuksiin. Talent Exploreria ei voida käyttää myöskään operatiiviseen tekemiseen kuten myyntiin tai markkinointiin. Market ja Talent Explorerin ollessa de minimis -tukea, ei rahoitusta voida myöntää de minimis -tuen ulkopuolelle rajatuille toimialoille. Rahoituksia ei voida myöntää jälleenmyyntiyrityksille. Hakevalla yrityksellä on oltava oma tuote- tai palvelutarjonta. (Business Finland e; Business Finland f.)

5.1.2 Edellytykset

Market ja Talent Explorer -rahoituksen edellytyksenä on, että yrityksellä on vähintään kahden henkilön tiimi, joka työskentelee Suomessa. Toisen työntekijän täytyy olla täysipäiväinen työntekijä, mutta toinen kokonaista työntekijää vastaava työpanos, voi koostua useista eri kokoisista työpanoksista eri henkilöiltä. Rahoitusta ei voida myöntää yhden henkilön yritykselle. Hakevalta yritykseltä edellytetään tuote- tai palveluideaa, joka on ainakin pilotointivaiheessa. Myös hankkeessa selvitettävän markkinan tulee olla yritykselle ennestään tuntematon. Vaatimuksena on myös, ettei markkinaa ole aiemmin tutkittu. (Business Finland e; Business Finland f.)

Ennen Market Explorer -rahoituksen hakemista yrityksellä tulee olla tiedossa mahdollinen palveluntarjoaja, jolta asiantuntijapalveluita aiotaan hankkia. Talent Explorer -rahoituksessa on tiedettävä mahdollinen palkattava kohdehenkilö tehtävään ennen rahoituksen hakemista. Palveluntarjoajaa voidaan kuitenkin vaihtaa hankkeen aikana, jos se on perusteltua hankkeelle asetetun tavoitteen saavuttamisen kannalta. Asiantuntijapalveluita ei voida myöskään hankkia yritykseltä, johon hakijalla on intressiyhteys kuten omistuksen, hallituksen jäsenyyden tai perhesiteiden kautta. (Business Finland e; Business Finland f.)

5.1.3 Hakeminen

Hakemus Market tai Talent Explorer -rahoitukseen lähetetään liitteineen Business Finlandin asiointipalveluun. Hakemuksessa tulee määritellä hankkeelle 2–5 tavoitetta, jotka voidaan mitata. Tavoitteiden tulee liittyä hankkeen konkreettisiin tuloksiin ja yrityksen liiketoiminnan kehittämiseen. Business Finland seuraa määritettyjen tavoitteiden saavuttamista ja tavoitteet merkitään yrityksen rahoituspäätökseen. Jos yritys saavuttaa itselleen määrittelemät tavoitteet, on sillä merkittävä vaikutus jatkorahoituksen saamiselle Business Finlandilta. (Business Finland e; Business Finland f.)

Projektin tavoitteet tulee esittää hakemuksessa Business Finlandin (f.) mukaan seuraavalla tavalla: *mitä projektin tuloksena on syntynyt projektin päättyessä*. Projektin tavoitteita voivat olla esimerkiksi kerätty ja saatu tieto uudesta markkinasta tai asiakassegmentistä, tuotteen tai palvelun soveltuvuudesta, selvitetty lokalisointitarpeet, lainsäädännön vaatimukset tai muita kansainväliselle uudelle markkinalle etenemiseen vaadittavia asioita. Tavoitteet voivat liittyä myös esimerkiksi potentiaalisten yhteistyökumppaneiden tai asiakkaiden kartoitettuun lukumäärään. (Business Finland e; Business Finland f.)

Hakemuksessa tai sen liitteenä tulee olla projektisuunnitelma, jossa kuvataan avustuksen käyttötarkoitusta annettujen apukysymysten avulla. Suunnitelmassa tulee kertoa yrityksen tuotteesta tai palvelusta, yrityksen visiosta ja kuinka avustus auttaa sen saavuttamisessa, hankkeen kohdemaat ja tieto siitä, onko markkina yritykselle uusi vai onko sitä selvitetty jo aikaisemmin, hankkeen toteutus, resurssit ja aikataulu sekä mitkä ovat seuraavat askeleet hankkeen jälkeen. Toinen liite koskee yrityksen taloudellisia tietoja, jos yrityksellä ei ole vahvistettua tilinpäätöstä, tulee hakemuksen liitteenä toimittaa korkeintaan kaksi kuukautta vanha tuloslaskelma sekä yrityksen tase kuluvalta tilikaudelta. Lisäksi Talent Explorer -hakemuksessa kolmantena liitteenä edellytetään palkattavan henkilön ansioluettelo (CV). (Business Finland e; Business Finland f.)

5.1.4 Hyväksyttävät kustannukset

Market tai Talent Explorer -hankkeen kustannuksia voidaan hyväksyä aikaisintaan siitä päivästä lähtien, kun hakemus on lähetetty Business Finlandille. Hyväksyttäviä kustannuksia Market Explorer -rahoitukselle ovat esimerkiksi ostopalvelut, joilla hankitaan asiantuntijapalveluita, jotka liittyvät yrityksen tuotteen, palvelun tai liiketoimintamallin viemiseen uudelle kansainväliselle markkinalle. Talent Explorer -rahoituksessa hyväksyttäviä kustannuksia ovat vain palkattavan asiantuntijan kustannukset kuten rahapalkka, henkilösivukustannukset, jotka voivat olla korkeintaan 30 % rahapalkoista ja muut kustannukset, joita hyväksytään enintään 20 %:iin asti rahapalkkojen yhteismäärästä. (Business Finland e; Business Finland f.)

Business Finlandin verkkosivuilla korostetaan, ettei Market Explorer -projektin kustannuksiksi voida hyväksyä asiantuntijapalveluita hankkeelle, jos ne eivät liity kansainvälistymisvalmiuksien luomiseen. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi yleiset liiketoiminnan konsulttipalvelut, tuotekehitykseen liittyvät asiantuntijapalvelut, operatiiviseen myyntiin ja markkinointiin liittyvät palvelut tai henkilöstön koulutus. (Business Finland e.) Talent Explorer -rahoituksen hankkeen kustannuksiin ei voida hyväksyä yrityksen nykyisen henkilöstön palkka- tai matkakustannuksia, aineiden, tarvikkeiden tai laitteiden hankintoja, vuokratuloja, ulkopuolelta hankittavia asiantuntijapalveluita, viennin tukemisesta tai vientimarkkinoinnista muodostuneita kustannuksia tai operatiiviseen myyntiin ja markkinointiin liittyvien palveluiden kustannuksia. (Business Finland f.)

5.2 Exhibition Explorer

Exhibition Explorer -rahoitus on Suomeen rekisteröidylle pk- ja midcap -yrityksille tarkoitettu avustus, jonka avulla on mahdollista osallistua ulkomailla järjestettäviin kansainvälisiin B2B-messuille. Avustus on erityisesti tarkoitettu yrityksille, jotka tähtäävät kasvuun ja kansainvälistymiseen. (Business Finland b.)

Pk-yritykset voivat saada avustus enintään 50 % ja midcap -yrityksen 40 % messuhankkeen kustannuksista. Yhdelle yritykselle myönnettävän rahoituksen enimmäismäärä on 30 000 euroa per messuhanke ja pienin maksettava avustus on määrältään 500 euroa per yritys. Avustus maksetaan jälkikäteen yritykselle toteutuneita ja hyväksytyjä kustannuksia vastaan. Yrityksen tulee varmistaa, että sillä on riittävä omarahoitus hankkeen ja liiketoiminnan kustannusten kattamiseen. (Business Finland b.)

5.2.1 Käyttökohteet

Exhibition Explorer -rahoitus on tarkoitettu yrityksille, jotka tahtovat kehittää kansainvälistymistään. Rahoitus on suunnattu yrityksille, joilla on uskottavat valmiudet jatkuvan kannattavan vientitoiminnan harjoittamiseen, yritys on aloittamassa vientiä, ja se haluaa parantaa kansainvälistymisvalmiuksia tai yritykselle edistämään uuden vientitoiminnan aloittamista tai uuden markkinan avaamista. Exhibition Explorer sopii myös yrityksille, jotka haluavat lisätä vientiä sen nykyisillä markkina-alueilla, monipuolistaa viennin rakennetta tai edistää yrityksen kansainvälistä kilpailukykyä ja yrityksen sekä uusien innovaatioiden pääsyä markkinoille. (Business Finland b.)

Exhibition Explorer -rahoitus on tarkoitettu messuosallistumiseen ja messuosastosta muodostuviin kustannuksiin. Messuosastokustannukset voivat liittyä rekisteröinti- ja varauskustannuksiin, pinta-ala-, suunnittelu ja somistuskustannuksiin, teknisiin tilauksiin tai vuokrattaviin rakenteisiin ja kalusteisiin. Rahoitusta voidaan käyttää myös messuosaston pystytys- ja purkukustannuksiin, messutuotteiden rahtikustannukset, yritysryhmälle räätälöidyn messuvalmennuksen kohtuulliset kustannukset. Valmennuksen tulee kohdentua auttamaan yrityksiä toimimaan messuilla tuloksellisesti ja valmistamaan messujen jälkeisten tehtävien hoitamisiin. Yleiseen myynti- ja markkinointivalmennukseen Exhibition Explorer -rahoitusta ei myönnetä. Virtuaalimessu osallistumiseen hyväksyttävät kustannukset kuten perusosallistuspaketit arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Audiovisuaalisen alan ja musiikkiteollisuuden kohdalla poikkeuksellisesti Exhibition Explorer -rahoituksella voidaan tukea myös hankkeita, joissa kustannukset eivät muodostu messuosastosta vaan pääosin rekisteröinti-, majoitus- ja matkakustannuksista.

5.2.2 Edellytykset

Perusedellytyksenä rahoituksen saamiselle on, että vähintään neljä suomalaista yritystä hakee Exhibition Explorer -rahoitusta samaan messutapahtumaan. Näistä neljästä yrityksestä vähintään kahden täytyy olla pk-yrityksiä. Samaan messutapahtumaan Business Finlandin myöntämän avustuksen määrän tulee olla vähintään 5 000 euroa. (Business Finland b.)

Rahoituksen edellytyksiin liittyy toimialarajoituksia. Avustusta ei voida myöntää, jos yrityksen toimiala on maatalouden alkutuotanto, kalastus ja vesiviljely tai kalatalouden jatkojalostus ja kauppa. Myös yritysmuotoon liittyy edellytyksiä eikä rahoitusta voida myöntää, jos hakija on toiminimi, säätiö, yhdistys, julkinen organisaatio, voittoa tavoittelematon organisaatio tai ahvenanmaalainen yritys. Rahoitusta ei voida myöntää, jos yritys on saanut muuta julkista rahoitusta kyseiseen messuhankkeeseen. Käynnissä oleva NIY-rahoitusprojekti

estää rahoituksen saamisen. NIY-rahoitusprojekti on laaja nuorten innovatiivisten yritysten kansainvälistymisrahoitus, johon voi sisältyä myös messukustannuksia. (Business Finland b.)

5.2.3 Hakeminen

Rahoitusta voidaan hakea Business Finlandin asiointipalvelusta, kun on päätetty osallistua messutapahtumaan ja arvio kustannuksista on tehty. Hakemus täytyy tehdä viimeistään messutapahtumaa edeltävänä päivänä. Business Finland ottaa hakemukset käsittelyyn, kun hakemuksia on saapunut vähintään neljä samaan messutapahtumaan. (Business Finland b.)

Hakijan tulee hakemuksessa nimetä messuhankkeen nimeksi messutapahtuman virallinen nimi. Hakemuksessa yrityksen tulee määritellä tavoitteet messuosallistumiselle, joista vähintään yhden tulee olla mitattava. Tavoitteita tulee määritellä yhteensä 2–5 kappaletta. Hakemuksessa yrityksen tulee eritellä messuosaston kustannukset siitä, mitä on ostettu ja keneltä sekä hankintahinta tai hinta-arvio. (Business Finland b.)

6 Tempo-rahoitus

6.1 Käyttökohteet

Business Finlandin myöntämä Tempo-rahoitus on tarkoitettu kansainväliseen kasvuun tähtääville kotimaisille startup-, pk- ja midcap-yrityksille. Midcap-yrityksillä konsernitason liikevaihto on enintään 300 miljoonaa euroa. Tempo-rahoitus on suunnattu yrityksille, joilla on tahtoa ja mahdollisuus tehdä omasta osaamisestaan menestystarina kansainvälisesti, innovaatioiden kautta. Tempo-rahoituksen myöntämisen edellytyksenä on, että tavoiteltavalla lopputuloksella pitää olla todellista etua mahdollisiin kilpailijoihin verrattuna. Rahoituksen avulla yrityksellä on mahdollisuus parantaa valmiuksia kasvuun kansainvälisesti, testata liiketoimintakonseptia, kerätä palautetta potentiaalisilta asiakkailta ja kartoittaa kysyntää kansainvälisillä markkinoilla. Tempo-rahoituksen pääpaino on kansainväliseen kasvuun liittyvien kykyjen kehittämisessä, eikä tuotekehityksessä. (Holopainen 2021, 236; Business Finland g.)

Tempo-projektit sisältävät markkinoiden selvittämistä, pilottivaiheen asiakaspalautteen keräämistä sekä liiketoimintamallin, teknologian ja yrityksen kehittämistä. Projektin kustannuksista pääosan tulee kuitenkin kohdentua muuhun kuin t&k-työhön. Hyväksyttäviä rahoituskohteita ovat esimerkiksi:

- kansainvälistymisstrategian luonti
- markkinaselvitykset
- tuote – ja palvelukonseptin kysynnän testaamista ja pilotointia asiakkailla
- markkinoiden validointi
- testimarkkinointi
- kansainvälistä kasvua tukevan johtamisen, toimintatapojen tai organisaation kehittäminen
- kasvua varten rahoitusvaihtoehtojen selvitys
- IPR- ja patenttiselvitysten tekeminen. (Holopainen 2021, 236; Business Finland g.)

Tempo-rahoitusta myönnetään enintään 50 000 euroa. Business Finlandin rahoitusosuus kattaa 75 % koko projektin budjetista. Projektin kokonaiskustannukset voivat olla enintään 66 667 euroa. Rahoituksesta maksetaan 70 % enakkona, kuitenkin enintään 35 000 euroon asti. Loppuosa maksetaan projektin loppuraportin yhteydessä. Midcap-yrityksille koko rahoitus maksetaan projektin lopuksi. Tempo-rahoitus on avustusta, jota ei tarvitse maksaa takaisin. Yritykseltä vaaditaan kuitenkin riittävä omavaraisuus projektin toteuttamiseksi. (Holopainen 2021, 237; Business Finland g.)

6.2 Edellytykset

Pääsääntöisesti Business Finland edellyttää 30 000 euron oman pääoman ehtoista rahoitusta projektin omarahoitusosuudeksi. Lisäksi yrityksiltä vaaditaan vähintään kahden henkilön sitoutunut Suomessa työskentelevä tiimi sekä selkeästi innovatiivinen tuote, joka luo kilpailuetua, sekä kasvuvision. Tempo-rahoitus on kilpailtua ja kaikki yritykset, jotka täyttävät vähimmäiskriteerit eivät saa automaattisesti rahoitusta. Julkisen rahoituksen osuus Temporahoituksessa on 75 %. Tämän vuoksi yritysten omarahoituksen tulee olla lähtöisin yksityisistä lähteistä. Näin ollen Finnvera ei myönnä esimerkiksi yrittäjälainoja Tempo-projektien omarahoitukseksi. (Holopainen 2021, 237; Business Finland g.)

Tempo-rahoitusta on suunnattu osakeyhtiöille. Tukea ei voida myöntää, jos yritys on jo aiemmin hyödyntänyt joko Tempo- tai Kiito-rahoitusta. Hakevalta yritykseltä vaaditaan myös realistinen rahoitussuunnitelma ja edellytykset kannattavaan liiketoimintaan sekä liiketoiminnan kasvattamiseen. (Business Finland g.)

Ennen Tempo-rahoituksen hakemista, yrityksen tulee itse kartoittaa sen kasvuvision ja kehittämistarpeet sekä selvittää tuotteen ja markkinoiden potentiaali. Tempo-rahoitus vaatii, että hakevan yrityksen liikeidea tai toimintamalli on kansainväliseen tarjontaan verrattaessa innovatiivinen. Yrityksellä tulee olla selkeä visio, mihin asiakastarpeeseen sen tuote- tai palveluidea on ratkaisu. Yrityksen tulee tavoitella merkittävää kansainvälistä kasvua, samalla tiedostaen kilpailuedusta markkinoilla ja mitä osaamistarpeita se vaatii. Lisäksi yrityksen tulee tunnistaa potentiaaliset asiakaskunnat sekä ansaintamallin toiminnalleen. Yrityksen tulee myös esittää arvio kohdemarkkinoiden koosta ja liiketoimintapotentiaalista. (Business Finland g.)

Hakevalta yritykseltä vaaditaan sitoutunut tiimiprojektia varten, johon haetaan rahoitusta. Tiimiltä vaaditaan, että avainhenkilöt työskentelevät Suomessa, ja että he ovat sitoutuneet yritykseen ja sen kasvustrategiaan. Tiimin jäsenistä vähintään yhden henkilön tulee vastata täysipäiväisesti liiketoiminnan kehittämisestä ja tiimissä tulee olla toisiaan täydentävää osaamista muilta osa-alueilta. Tempo-rahoitusta ei myönnetä yhden hengen yrityksille. Tiimin tulee kooltaan vastata vähintään kahta täysipäiväistä työntekijää. Minimivaatimuksen täyttää myös, jos tiimi koostuu esimerkiksi yhdestä täysipäiväisestä työntekijästä ja useasta eri työntekijästä, joiden yhteenlaskettu työpanos vastaa täysipäivästä työntekijää. (Business Finland g.)

Yrityksellä tulee olla varmistettuna riittävät taloudelliset varat sekä projektin toteuttamiseen kuin yrityksen muuhunkin toimintaan. Jos yrityksellä ei ole aiemmilta tilikausilta kertyneitä voittoja, tulee yrityksellä olla oman pääoman ehtoista rahoitusta joko sijoituksin tai

pääomalinoin vähintään 30 000 euroa. Hyväksyttäviä oman pääoman ehtoista rahoitusta ovat muun muassa yritykselle maksetut sijoitukset osakepääomaan tai SVOP-rahastoon, pääomalinat ja kokonaisen tilikauden luvuista kertyneet voittovarot. (Business Finland g.)

Tempo-rahoitusta ei voida myöntää yritykselle, jos se ei ole toimittanut tilinpäätöstietoja Patentti- ja rekisterihallitukseen tai tilinpäätöstä ei ole tilintarkastuslain mukaisesti tarkastettu. Yrityksellä ei saa myöskään olla verovelkaa, josta ei ole tehty maksusuunnitelmaa verottajan kanssa. Myöskään yrityksellä ei voi olla aikaisempia Tekes- tai Business Finland -lainoja rästissä, maksuhäiriöitä tai muita taloudellisia velvoitteita, joita ei ole hoidettu. Tempo-rahoitus on de minimis -tukea, jota käsiteltiin luvussa 2.5. Tempo-rahoitusta hakevan yrityksen tulee itse selvittää hakuvaiheessa, kuinka paljon se on saanut de minimis -tukea edellisinä vuosina. (Business Finland g.)

6.3 Hakeminen

Tempo-rahoitusta haetaan Business Finlandin asiointipalvelun kautta. Hakemuksessa yrityksen tulee kuvata liiketoiminnan nykytilaa, henkilöstöä, resursseja, tulevaisuuden kasvuvisiona, projektin aikana tehtävää työtä, tavoitteita ja kustannuksia. Tempo-projektilla tulee määrittää 2–5 konkreettista mitattavaa tavoitetta hakemuksessa. Tavoitteiden tulee liittyä projektin varsinaisiin tuloksiin ja yrityksen liiketoiminnan kehitykseen. Hakemuksessa esitetyt tavoitteet kirjataan rahoituspäätökseen ja Business Finland tarkastelee niiden toteutumista. Tavoitteiden saavuttaminen vaikuttaa merkittävästi mahdolliseen jatkorahoituspäätökseen. Projektin tavoitteita voivat olla

- yksityisen sektorin lisärahoituksen selvitys
- uusien markkinoiden selvitys
- johdon ja hallituksen vahvistaminen
- asiakaspilottien toteutus
- product-market fit eli tuotteen tai palvelun vaadittavien ominaisuuksien selvitys
- kumppaniverkoston kartoitus
- strategian luominen tai päivittäminen
- uuden johtamis- tai toimintamallin luominen. (Business Finland g.)

Tempo-hakemuksen liitteeksi tulee liittää projektisuunnitelma sekä kuvaus yrityksen taloudellisista tiedoista. Projektisuunnitelmaan on saatavilla ohje ja mallipohja Business Finlandin verkkosivuilta. Yrityksen taloutta koskevista tiedoista tulee hakemuksen mukana toimittaa alle kaksi kuukautta vanha tuloslaskelma sekä tase kirjanpitoajoina kuluvalta tilikaudelta. (Business Finland g.)

6.4 Hyväksyttävät kustannukset

Projektille hyväksyttäviä kustannuksia ovat rahapalkat, henkilösivukustannukset ja ostettavat palvelut. Rahapalkoista on huomioitava, jos henkilö omistaa yrityksestä vähintään 10 %, hänen kuukausittaiseksi kokonaispalkkansa ei voida hyväksyä enempää kuin 3 000 euroa kuukaudessa. Henkilösivukustannusten yläraja on 30 % palkoista.

Projektisuunnitelmassa tulee olla eriteltynä ostettavista palveluista palveluntarjoaja, ostettava palvelu sekä kustannus. Ostetut palvelut voivat olla vain asiantuntijapalveluita. Hankittavat palvelut on kilpailutettava, jos hankinta yksinään tai ketjutettujen hankintojen yhteissumma on 60 000 euroa tai enemmän. Kilpailutus on tehtävä hankintalain mukaisesti. Yrityksen ei pidä kuitenkaan tehdä sitovaa sopimusta palvelunhankinnasta ennen kuin hakemus on jätetty. Muita kustannuksia projektille voidaan hyväksyä enintään 20 %:iin palkkojen ja ostettujen palveluiden yhteenlasketusta summasta. Muita kustannuksia ei tarvitse eritellä.

Rahoitettavalle projektille ei voida hyväksyä kustannuksia, jotka ovat muodostuneet ennen tukihakemuksen lähettämistä. Ostetuiksi palveluiksi ei voida hyväksyä palveluita intressiyriyksiltä. Projektin kustannuksiksi ei voida hyväksyä yrityksen rutiininomaisesta toiminnasta syntyneitä kuluja, viennin tukemisesta tai vientimarkkinoinnista syntyneitä kuluja, suoria jakelukanavan rakentamisinvestointeja ja ammatillista koulutusta. (Business Finland g.)

7 Energiatuki

Business Finlandin tarjoama energiatuki on avustus, jonka tavoitteena on edistää uusien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämistä, jotta energiajärjestelmä muuttuisi vähähiiliseksi pitkällä aikavälillä. Energiatukia voidaan myöntää yritysten ja yhteisöjen investointi- ja katselmushankkeisiin, jotka edistävät uusiutuvan energian tuotantoa ja käyttöä, energiansäästöä, energian tuotannon tai käytön kehittämistä tehokkaammaksi tai muuten vaikuttavat energiajärjestelmään tehden siitä vähähiilisemmän pitkällä aikavälillä. Edellytyksenä on, että tuella on merkittävä vaikutus yrityksen hankkeen käynnistämiseen. Energiatukea maksetaan yritykselle sen raportointien toteutuneiden kustannusten perusteella. Vaatimuksena on, että hankkeen investointikustannukset ovat vähintään 10 000 euroa. Hankkeen koolle ei ole ylärajaa. Energiatuki on avustusta, joten sitä ei yrityksen tarvitse maksaa takaisin. Tukea ei voida myöntää hankkeille, jotka on käynnistetty ennen tukipäätöstä. Tukea voidaan myöntää aikaisintaan rahoituspäätöspäivästä alkaen aiheutuviin kustannuksiin. (Business Finland a.)

Energiatukea kannattaa hakea yrityksen, joka haluaa kehittää uusiutuvan energian tuotantoa ja käyttöä. Business Finlandin mukaan energiatuki on hyvä vaihtoehto, jos organisaatio haluaa investoida uuteen teknologiaan, laitokseen tai tehdä vapaaehtoisen korvausinvestoinnin, joka lisää merkittävästi uusiutuvan energian tuotantomäärää tai se saavuttaa jonkun toisen merkittävän myönteisen energiavaikutuksen vähähiilisemmästä tulevaisuudesta. (Business Finland a.)

Vaihtoehtoisesti energiatukea voi hakea, jos yritys pyrkii edistämään energian tuotannon tai käytön tehostamista tai parantaa energiansäästöä. Tällöin tukea voidaan myöntää esimerkiksi investointi- tai selvityshankkeeseen, jonka tarkoituksena ei ole pakollisten ympäristövelvoitteiden toteuttaminen tai energiatehokkuuslain 1429/2014 mukaista pakollista energiakatselmusta. Energiatukea kannattaa myös hakea, jos jollain muulla tavalla yritys tahtoo edistää energiajärjestelmän muutosta vähähiilisemmäksi. (Business Finland a.)

7.1 Käyttökohteet

Energiatukea voidaan käyttää käyttöomaisuus investointihankkeisiin tai selvityshankkeisiin, jotka ovat energiakatselmuksia ja -analyyskejä. Energiatuen myöntämisessä hankkeet, jossa on uutta teknologiaa ovat etusijalla. Uudella teknologialla tarkoitetaan Business Finlandin mukaan sellaisia uudenlaisia ratkaisuja, joita ei ole aiemmin Suomessa käytetty, ja ne ovat keskeisiä pitkän aikavälin energia- ja ilmastotavoitteiden näkökulmasta. Tyypillisessä tapauksessa kyse on joko ensimmäisestä tai ensimmäisistä kaupallisista toteutuksista. Uuden teknologian hankkeet ovat etusijalla, koska yleensä tällaisiin hankkeisiin liittyy

ylimääräisiä kustannuksia tai riskejä, verrattuna vastaavaan tavanomaisella teknologialla toteutettavaan hankkeeseen. Yleisellä teknologialla toteutettuihin hankkeisiin voidaan myöntää tukea harkitusti. Etusijalla on kuitenkin hyvin valmistellut ja suunnitellut hankkeet, sekä huolellisesti laaditut ja täytetyt tukihakemukset. Tapauskohtaisesti uuden teknologian hankkeille voidaan myöntää korotettua tukea. Korotuksen määrä on 5 %-yksikköä. Joissakin tapauksissa erityisperusteilla voidaan myöntää myös korkeampi korotus, jos se on perusteltavissa käyttöönoton aiheuttaman riskin ja siihen liittyvän kannattavuustarkastelun kautta. Suuret demonstraatiohankkeet ovat erityisesti sellaisia tapauksia, joissa tarve tuen korotukselle arvioidaan tapauskohtaisesti. (Business Finland a.)

Taulukossa 1 on esitelty uusiutuvan energian investointihankkeet, joihin energiatukea voidaan saada, sekä kuinka suuren osan kustannuksista energiatuki voi kattaa. Taulukon lämpöpumppuhankkeisiin ei kuulu jäte- ja hukkalämpöön liittyvät hankkeet. Niihin sovelletaan energiansäästöön liittyviä tukiprosentteja. Taulukossa olevalla pien-CHP-hankkeella tarkoitetaan laitosta, jonka sähköteho on enimmillään 1 MWe. Pienvesivoimahankkeita ei rahoiteta ollenkaan. Hankkeista alkuperätakuiden markkina-arvo huomioidaan hallinnollisesti tuen tasossa.

Investointihanke	Osuus
Lämpökeskushankkeet (puupolttoaineet)	10 %
Lämpöpumppuhankkeet	15 %
Aurinkolämpöhankkeet	20 %
Kaatopaikkakaasuhankkeet	15 %
Pientuulivoimahankkeet	20 %
Pien-CHP-hankkeet	15 %
Aurinkosähköhankkeet	15 %
Biokaasuhankkeet	25 %
Kuntasektorin uusiutuvan energian katselmukset	50 %

Taulukko 1. Uusiutuvan energian investointihankkeet (mukaillen Business Finland a)

Energiatukea voidaan myöntää vain sellaisille lämpökeskushankkeille, jotka hyödyntävät pelkästään uusiutuvia energialähteitä. Käynnistyspolttoaine ja vähäinen huippukäyttö voidaan kuitenkin toteuttaa muilla kuin uusiutuvilla energialähteillä. Tukea ei myönnetä yli yhden megawatin lämmöntuotantohankkeisiin tai lämpöpumppeihin. Tukea voidaan kuitenkin myöntää uuteen teknologiaan tai matalalämpöverkkoon liitettäviin lämmöntuotantohankkeisiin tai lämpöpumppeihin. Lämmöntuotantohankkeet, joiden seurauksena kaukolämmöstä siirrytään erilliseen lämmöntuotantoon ei voida myöntää energiatukea. Investoinnin seurauksena kaukolämpöjärjestelmästä poistuva lämmön määrä vaikuttaa tukiharkintaan. Sähkökattiloiden hankintaan energiatukea voi saada vain, jos kattilaan liittyy uutta teknologiaa. (Business Finland a.)

Sähköntuotannosta sähköakkuihin voidaan myöntää energiatukea, jos yritys investoi samalla uusiutuvan energian tuotantokapasiteettiin tai energiatehokkuutta tehostaviin koneisiin ja laitteisiin. Energiavarastoon liittyvien kustannusten yläraja hankkeessa on 50 % kokonaiskustannuksista. Energiatukea voidaan myöntää 1–5 MW suuruisiin sähköntuotantohankkeisiin, jos hakija pystyy esittämään pitkäaikaisen sähkönmyyntisopimuksen tai muutoin osoittamaan pitkäaikaisen ostajan tuotettavalle sähkölle. Tukea ei voi saada yli 5 MW:n sähköntuotantohankkeille kuin vain uuden teknologian hankkeille. (Business Finland a.)

Hankkeissa, joissa on osana polttoaineiden jakelua, energiatukea voidaan myöntää vain tuotantolaitoshankkeiden yhteydessä. Tukea Business Finland voi myöntää enintään yhdelle tuotantolaitoksen välittömässä läheisyydessä sijaitsevalle jakeluasemalle. Biopolttoainehankkeista tukea myönnetään vain laitoshankkeille, joissa ei hyödynnetä raaka-aineena jalostuskelpoista tukki- tai kuitupuuta. Biokaasuhankkeissa hakijalta edellytetään suunnitelman toimittamista, jossa kerrotaan mädätteen jatkojalostuksesta ja käytöstä. Biokaasukapasiteettiin investoinnissa on vaatimuksena samanaikaisesti, että biokaasun käyttöön liittyviin koneisiin ja laitteisiin voidaan myöntää energiatukea. (Business Finland a.)

Selvityshankkeisiin energiatukea voidaan myöntää Motiva-tyyppisiin energiakatselmuksiin kuntasektorille, mikroyrityksille ja pk-yrityksille 50 %:iin asti. Muihin Motiva-tyylisiin energiakatselmuksiin ja -analyysiin 40 %:iin asti. Tavanomaisen teknologian investointien osalta energiatehokkuussopimukseen liittyneille yrityksille ja yhteisöille voidaan myöntää tukea 20 %:iin asti, ja jos käytetään ESCO-palvelua 25 %:iin asti. Jos yritys tai yhteisö ei ole liittynyt energiatehokkuussopimukseen, ESCO-palvelua käytettäessä tukea voidaan myöntää 15 %:iin asti. Tukea voidaan myöntää energiatehokkuussopimusten ulkopuolisille yrityksille ja kunnille, jos hankkeeseen sisältyy uutta teknologiaa. (Business Finland a.)

7.2 Tuen rajaukset

Energiatehokkuushankkeissa yli 1 MW:n lämpöpumppujen voidaan tukea vain, jos hanke on uuden teknologian hanke tai matalalämpöverkkoon liitettävä hanke. Ylijäämälämpöä käytettäessä lämpöpumpun energianlähteen, voidaan tavanomaisen teknologian hankkeissa tukea myöntää 5 MW:n kokoluokkaan asti. Uuden teknologian vastaavissa hankkeissa tukea voidaan myöntää myös yli 5 MW:n hankkeille. Energiatukea ei myönnetä savukaasupesureihin tai niihin liittyviin lämmöntalteenottoinvestointeihin, jos ne liittyvät päästökauppalaitoksiin tai yli 10 MW:n lämpökeskuksiin. (Business Finland a.)

Tukea ei myönnetä valaistukseen liittyviin tavanomaisen teknologia hankkeisiin, rakennusten eristyksen, kylmäkalusteiden ja -laitteiden oviin, kansiin tai muihin vastaaviin ratkaisuihin. Uudisrakennuskohteissa tehtäviin energiatehokkuushankkeisiin tukea ei myönnetä, ellei hanke sisällä uutta teknologiaa, pientuulivoimaa tai aurinkosähköä. Myöskään maatalan yhteydessä toteutettavat hankkeet eivät voi saada energiataukea, ellei hankkeessa tuotetusta energiasta käytetä 80 % maatalan ulkopuolella. Tässä tapauksessa hakijana ei voi olla kuitenkaan maatala. Muita hankkeita, joille tukea ei voida myöntää ovat vesivoimahankkeet, puu- ja kierrätyspolttoaineiden tuotantokaluston, hankkimiseen pois lukien uuden teknologian hankkeet, jätteenpolttolaitoshankkeille tai polttolaitoksille, joissa jättepohjaiset kierrätyspolttoaineet muodostavat ison osan polttoainekäytöstä. (Business Finland a.)

Toimijoista tukea ei voida myöntää asunto-osakeyhtiöille, asuinkiinteistöille, maataloille, kalastus- ja vesiviljelyalan yrityksille, valtion osuutta saaville perustamishankkeille, organisaatioille, joiden toiminta rahoitetaan valtion talousarviolla, taloushallinto organisaatioon kuuluville virastoille, laitoksille ja muille toimielimille, jotka on määritetty valtion talousarvioista annetussa laissa (423/1988). (Business Finland a.)

7.3 Edellytykset

Energiataukea hakevilta yrityksiltä edellytetään oman rahoituksen riittävyys hankkeen toteuttamiseksi. Riittävänä rahoituksena pidetään yrityksen maksuvalmiutta rahoittaa koko hanke itse, ennen kuin se saa energiataukea. Energiataukea ei voida myöntää hankkeisiin, joiden investointikustannukset ovat alle 10 000 euroa. Hankkeen koolle ei ole ylärajaa. Ennen hakemusta tulee myös tutustua Business Finlandin rahoitusehtoihin. Rahoitusehdoissa kuvataan, kuinka Business Finland seuraa projektin kustannuksia sekä kuinka yrityksen tulee raportoida projektin etenemisestä. (Business Finland a.)

Yritykselle ei voida myöntää energiataukea, jos se on maksukyvytön tai menettänyt puolet osakepääomastaan. Yrityksellä ei voi myöskään olla verovelkaa, aikaisempia Tekesin tai

Business Finlandin lainoja rästissä, maksuhäiriöitä tai muita taloudellisia velvoitteita, joita ei ole hoidettu. Tukea ei voida myöskään myöntää, jos yrityksellä ei ole riittävää omaa tai vierasta rahoitusta, jonka investoinnin tai selvityksen tekeminen edellyttää. (Business Finland a.)

7.4 Hakeminen

Energiatukea haetaan Business Finlandin asiointipalvelun kautta. Energiainvestointiprojektille tulee nimittää vastuullinen johtaja. Johtajan tulee kuulua tukea hakevaan organisaatioon. Projektille tulee nimetä myös yhteishenkilö, joka voi olla hakijan organisaatiosta tai jostain toisesta hakijan valitsemasta organisaatiosta. Hakemukselle tulee liittää liitteeksi investointi- tai selvityshankkeen hakemusliite, energiatuen arviointilomake ja projektisuunnitelma. Syväselvityshankkeelle ja suurille demoille on omat hakemusliitteensä. Kaikki hakemusliitepohjat ovat saatavilla Business Finlandin sivuilla.

Hakemuksen pakollinen osa on projektisuunnitelma. Ilman projektisuunnitelmaa hankkeelle ei voida myöntää rahoitusta. Projektisuunnitelman tulee olla myös riittävän yksityiskohtainen. Projektisuunnitelman olisi hyvä sisältää ainakin lyhyt kuvaus organisaation toiminnasta, omistuksesta, tärkeimmät tunnusluvut sekä kuvauksen investoinnin kohteena olevasta kiinteistöstä tai tuotantoprosessista. Projektisuunnitelman on myös hyvä sisältää investoinnin kuvaus, tekninen erittely, kustannuserittely, investoinnin tavoitteet numeroarvoineen ja kannattavuuslaskelma takaisinmaksuajasta. Business Finland suosittelee myös selventämään viranomaislupien kuten rakennusluvan, ympäristöluvan tai muiden vastaavien lupien tilannetta projektisuunnitelmassa. Tukipäätöksessä mainittavaa aikataulua on noudatettava. Projektin aikataulumuutosten tapauksessa tulee tehdä projektimuutoshakemus. (Business Finland a.)

7.5 Hyväksyttävät kustannukset

Business Finland ei hyväksy kustannuksia, jotka ovat muodostuneet ennen rahoituspäätöksen päivämäärää. Tuen myöntämisen ehtona oli myös, ettei hanke saa olla käynnistetty. Rahoituspäätöspäivästä alkaen aiheutuviin kustannuksiin voidaan myöntää energiatukea, jos hakijalla on samanaikaisesti vireillä tuenkohteen ulkopuolella toteutettava laajempi investointihanke, joka on jo käynnistetty ja siihen sisältyy uutta teknologiaa tai energiatehokkuustoimenpiteeseen liittyvään rajattuun osaan haetaan energiatukea, eikä tätä hankkeen osaa ole vielä käynnistetty. Tämä tarkoittaa, että isomman hankkeen osalle voidaan hakea energiatukea, jos se sisältää uutta teknologiaa tai liittyy energiatehokkuustoimenpiteeseen ja osaprojektilla on oma erillinen alkamispäivämääränsä. Estettä myöntämiselle ei muodostu myöskään, jos investointihankkeeseen liittyvät raivaus- ja maanrakennustyöt on

aloitettu ennen tuen myöntämispäätöstä. Myös ennen rahoituspäätöstä tehtyyn tilaukseen perustuvat menot voidaan hyväksyä, jos tilaukseen liittyy projektin käynnistämiseen kytketty kirjallinen purkuoptio. Hankkeelle hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeeseen kohdistuvat rahapalkat työajan seurannan mukaisesti, henkilösivukustannukset, aine- ja tarvikekustannukset, laitehankinnat, ostetut palvelut, tilintarkastajan tarkastusraportin kustannukset. Lisäksi selvityshankkeissa hyväksyttäviä kustannuksia ovat matkakustannukset. (Business Finland a.)

Energiatuen projekteille ei voida hyväksyä yleiskustannuksia, edustuskuluja, pankki- ja rahoituskustannuksia ja vapaaehtoisia henkilövakuutuksia. Projektille ei voida hyväksyä kustannuksia, joihin kohdistuu sellaista julkista tukea, jonka ehdoissa kielletään muu julkinen tuki kuten starttiraha, palkkakustannuksia, joihin on saatu palkkatukea tai muita julkista tukea sisältäviä palveluja. Muita kustannuksia, joita Business Finland ei hyväksy ovat osamaksukaupan ehdoin tehtyjen hankintojen kulut, toimistolaitteiden, autojen ja muiden kestokulutushyödykkeiden hankintakustannukset ja projektin toteuttamiseen kuulumattomat kustannukset. Investointihankkeiden kohdalla ei voida myöskään hyväksyä rahoituksen saajan matkakustannuksia, rakennusaikaisia korkoja, kustannusvarauksia tai muita kuin rahoitusehtojen kohdassa laiteostot tarkoitetut liittymismaksut ja valtion maksuperustelakiin (150/ 1992) perustuvat maksut. (Business Finland a.)

8 Yrityksen kehittämisavustus

8.1 Edellytykset

ELY-keskuksen myöntämät yritysrahoitukset ovat hankinnanvaraisia avustuksia. Rahoitusvaihtoehdot on tarkoitettu edesauttamaan yritysten kehittymistä. Yrityksen kehittämisavustus on pk-yrityksille myönnettävää rahoitusta toteutettuihin kehittämishankkeisiin. Rahoituksen hakeminen ELY-keskuksesta on määrämuotoista ja rahoitusta sääntelee sekä kansalliset että EU:n säädökset. Myös rahoitusohjelmat sekä ELY-keskusten tulostavoitteet ohjaavat rahoituksia. Kansallisella tasolla rahoitusta sääntelevät laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi 758/2021 sekä valtioneuvoston asetus valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi 895/2021. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus b.)

Yrityksen kehittämisavustusta voidaan myöntää merkittävään kehittämiseen, kuten investointeihin. Merkittävällä kehittämisellä tarkoitetaan muun muassa yrityksen kansainvälistymisen, tuotteiden, palvelujen, tuotantomenetelmien tai liiketoimintaosaamisen kehittämistä, hankkeiden valmistelua sekä muuta vastaavasti rinnastettavaa yritystoiminnan kehittämistä. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus b.) Avustuksen piiriin voidaan kehittämistoimenpiteiden osalta hyväksyä seuraavia kustannuksia ELY-keskuksen mukaan:

- ulkopuoliset asiantuntijakustannukset
- kehittämiseen olennaisesti liittyviä raaka-ainekustannuksia
- henkilökunnan kehittämiseen osallistumisesta aiheutuvia palkka- ja matkakustannuksia rajoitetusti. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus b.)

Investointeihin voidaan hyväksyä aineelliset ja aineettomat investoinnit. Hyväksyttäviä aineellisia investointeja ovat esimerkiksi koneiden ja laitteiden hankinta. Aineettomia hyväksyttäviä investointeja ovat esimerkiksi teknologian siirtoon liittyvien patenttioikeuksien, käytölpien, tietotaidon ja patentoimattoman teknisen tietämyksen hankintaa. Ohjelmistojen kehittäminen katsotaan suurimmaksi osin kuuluvan aineettoman investoinnin kustannukseksi. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus b.) Tällä hetkellä yrityksen kehittämisavustuksen kautta ei voida myöntää tukea investointihankkeisiin, sillä uusi aluetukikartta ei ole vielä tullut voimaan. Investointihankkeille voidaan myöntää avustusta uuden aluetukikartan voimaantulon jälkeen. (EURA 2021.)

Yrityksen kehittämisavustusta voidaan myöntää haasteellisten tutkimus-, kehittämis-, kansainvälistymis- ja investointihankkeiden valmisteluun. Hankkeen koko voi olla alle 5 % liikevaihdosta mutta sen tulee olla kuitenkin yli 20 000 euroa. Valmisteleva hanke voi sisältää

suunnitteilla olevan haasteellisen hankkeen toiminnallisten, taloudellisten tai teknisten edellytysten selvitystyöt. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus b.)

ELY-keskuksen mukaan avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joilla arvioidaan olevan merkittävä vaikutus yrityksen kasvuun tai uudistumiseen, kansainvälistymiseen, innovaatiotoimintaan tai osaamisen vahvistamiseen, tuottavuuteen, digitaaliseen liiketoimintaan tai ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, hiilineutraalisuuden edistämiseen tai energia- tai materiaalihokkuuteen. Avustuksen perusteeksi vaaditaan yrityksen normaalista toiminnasta poikkeava ja merkittävää uutuusarvoa sisältävä hankkeenomainen kehittämisprojekti. Hanke ei voi kohdistua yrityksen tavalliseen kehittämistyöhön tai tilaustyönä tehtävien yksittäisten erikoistuotteiden kehittämiseen projektimuotoisesti. Merkittävyyden arvioinnissa tarkastellaan toimipaikan kokonaiskehittämistä eikä ainoastaan rahoitushakemuksessa esitettyä toimintaa. Yritykseltä vaaditaan riittävät resurssit hankkeen toteuttamiseen ja avustusta myönnetään lähtökohtaisesti päätoimisen yritystoiminnan edistämiseen. Avustuksen myöntämisen vaatimuksena on, että rahoituksella on todistettava vaikutus hankkeen toteutukseen. Vaikutus voi olla esimerkiksi, että hanke toteutetaan nopeammassa aikataulussa, korkeatasoisempaan, laajempaan tai että hanketta ei toteutettaisi ilman myönnettävää rahoitusta. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus b.)

Yrityksen kehittämisavustus myönnetään Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) varoista, ja se on osa Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelmaa. Yrityksen kehittämisavustusta myönnetään yrityksille, joilla on mahdollisuudet ja osaamista kehittää ja kasvattaa liiketoimintaa. Jotta yritykselle myönnetään kehittämisavustusta, tulisi kehittämisprojektille olla positiivinen vaikutus aluetalouteen. Avustusta ei voida myöntää hankkeelle, jolla on vain vähäiset kehittämismahdollisuudet tai kyseessä on yrityksen tavanomaiset toimenpiteet. Kehittämisavustuksen myöntämisessä huomioidaan ei merkittävää haittaa -periaate. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus b.)

Yrityksen kehittämisavustushakemuksen rahoituskelpoisuutta arvioidessa asiantuntijat käyttävät Etelä-Suomen rahoitusstrategiaa sekä maakuntien älykkään erikoistumisen painopisteitä. Tällä pyritään lisäämään Etelä-Suomen alueella päätöksenteon avoimuutta sekä helpottamaan avustuksen hakijoiden suunnittelua. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus b.) Laissa valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi 758/2021 on määritelty seuraavia edellytyksiä yrityksen kehittämisavustuksen myöntämiselle:

1) *avustuksen hakijalla arvioidaan olevan edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan;*

2) *avustuksella arvioidaan olevan merkittävä vaikutus hankkeen toteuttamiseen; ja*

3) *hankkeen arvioidaan olevan avustuksen hakijan toiminnan kehittämisen kannalta merkittävä. (Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi 758/2021, 7 §.)*

Avustuksen edellytyksenä on, että hakija on hoitanut yhteiskunnalliset velvollisuutensa asianmukaisesti, eikä hän ole laiminlyönyt lakisääteisiä maksuja. Yrityksen liiketoiminnalta edellytetään yhteiskuntavastuullista sekä eettistä toimintaa. Yrityksen ja hankkeen lupa-asioiden tulee myös olla kunnossa, jotta avustusta voidaan myöntää. Yrityksellä tulee olla kiinteä toimipaikka rahoitusta myöntävän ELY-keskuksen alueella sekä myös yritystoiminnan tulee tapahtua tällä samalla alueella. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus b.)

Yrityksen kehittämisavustusta ei voida myöntää kaikille toimialoille. Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 (758/2021, 6§) määrittää, että *Avustusta ei myönnetä kala-, maa- eikä metsätalouden alkutuotannon harjoittamiseen. Avustusta ei myönnetä myöskään maataloustuotteiden jalostukseen ja kaupan pitämiseen. Avustuksen myöntämisessä on otettava huomioon myös Euroopan unionin toimialakohtaiset rajoitukset.* (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus b.)

ELY-keskus huomioi avustusta myönnettäessä myös kilpailunäkökohdat. Yleinen edellytys on, ettei myönnettävän avustuksen voida arvioida aiheuttavan muita kuin vähäisiä kilpailutilannetta ja markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia EU:n talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Mahdollisen vääristymisen vuoksi pääsääntöisesti ei rahoiteta paikalliseen loppukysyntään pohjautuvia investointeja tai hakijan kiinteän toimipisteen ulkopuolella ope-roivan kaluston hankintaa. Vääristymisen arvioinnissa huomioidaan myös hakijan aiemmin saamat julkiset tuet. Aiemmat tuet huomioidaan koska samalla hakijalle useita kertoja lyhyen ajan sisällä myönnetyt tuet yhdessä voivat johtaa kilpailun ja markkinoiden toiminnan vääristymiseen samalla vaikeuttaen muiden samalla alalla toimivien yritysten asemaa. Asiantuntijapalveluyritysten kuten liikkeenjohto, markkinointi, tai muu vastaava konsultointi kehittämishankkeilla täytyy olla merkittävä, toimialan tavanomaisia palvelumalleja uudistava vaikutus tai kansainvälistymiseen liittyvä tavoite. Kilpailullisten syiden vuoksi rahoitusta ei lähtökohtaisesti myönnetä maahantuonti-, agentuuri-, vähittäis- ja tukkukaupoille eikä edellä mainittujen toimialojen internet-pohjaisille verkkokaupoille, paikallisesti kuluttajapalveluita tarjoavien yritysten tai kuljetustoimintaan liittyviin hankkeisiin eikä tavanomaisiin tietotekniikka- ja pienkonehankintoihin tai kuukausimaksupohjaisiin sovelluksiin. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus b.)

8.2 Hakuprosessin kuvaus

Hämeen ELY-keskus käsittelee eteläkarjalaisten pk-yritysten hakemukset. ELY-keskukseen saapuneet hakemukset otetaan käsittelyyn saapumisjärjestyksessä ja käsittelystä

vastaa nimetty asiantuntija. Asiantuntija on käsittelyn aikana yhteydessä avustusta hakevaan yritykseen ja pyrkii selvittämään yrityksen sen hetkistä tilaa sekä kartoittamaan kehittämistarvetta muun muassa yrityskäynnillä. Asiantuntijan tehtävänä on laatia hankkeesta päätösesitys. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus b.)

Auvisen (2022) mukaan hakujakson aikana saapuneet hakemukset arvioidaan, pisteytetään ja vertaillaan toistensa kanssa valintakokouksissa, jotka kokoontuvat hakujakson päätymisen jälkeen. Prosessin yhteiskeston siis vaikuttaa hakujakson pituus sekä osaltaan mahdollisesti myös saapuneiden hakemusten määrä. Vuonna 2022 avattavien hakujen kestot ovat noin 2–3 kuukautta kerrallaan. Hakija voi halutessaan tiedustella hakukohtaisesti tarkempaa arviota käsittelyajasta. (Auvinen, 2022.)

Käsittelyn aikana hakemukset pisteytetään valintaperusteiden mukaisesti. Kehittämisavustusta myönnetään ensisijaisesti hankkeille, joiden katsotaan edistävän eniten alueellista suunnitelmaa maakuntaohjelmassa asetettujen tavoitteiden sekä elinkeinotoiminnan painopisteiden mukaisesti. Avustuksen myöntämisedellytyksiä arvioidessa asiantuntijat arvioivat myös kehittämishankkeen toteuttamisesta syntyvät työllisyysvaikutukset. Hankkeen myötä syntyvillä uusilla työpaikoilla sekä uudelleen työllistävät työpaikat vaikuttavat positiivisesti asiantuntijan arviointiin. Myös välilliset vaikutukset huomioidaan. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus b.)

Yrityksen kehittämisavustuksen maksaminen tapahtuu pääsääntöisesti vasta kehittämishankkeen toteuttamisen jälkeen. ELY-keskukselta voidaan hakea ennakkomaksua, joka on enintään 30 % hankkeelle myönnetystä avustuksesta. Ennakkomaksu tulee perustella jo avustushakemuksessa ja siitä tulee tehdä erillinen maksatushakemus. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus b.)

8.3 Valintakriteerit

Yrityksen kehittämisavustuksen valintakriteerit jaetaan yleisiin ja erityisvalintakriteereihin. Yleiset valintaperusteet ovat pääsääntöisesti kaikissa rahoituksissa samat ja ne pohjautuvat pitkälti lainsäädäntöön. (Linden 2022.) Kehittämisavustus kuuluu Innovatiivinen Suomi toimintalinjaan ja sen erityistavoitteeseen, joka on pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyn parantaminen. Tavoitteena on pk-yritysten resurssiviisas kasvu sekä koti- ja ulkomaanmarkkinoilla. Lisäksi tarkoituksena on toiminnan uudistaminen tukemalla pk-yritysten kasvu- ja kansainvälistymisvalmiuksia, liiketoimintaosaamista, digitalisaatiota sekä investointeja, jotka edistävät kasvua, uudistumista ja tuottavuutta. (EURA 2021.)

Hakemukset arvioidaan ensin yleisten valintaperusteiden mukaan, jotka ovat esitetty liitteessä 1. Hankehakemuksen tulee ensin täyttää haun yleiset valintaperusteet ennen kuin

se voi edetä erityisiin valintaperusteisiin, jotka ovat erityistavoitekohtaisia. Hakemuksen pisteytys tehdään erityisten valintaperusteiden osalta. (EURA 2021.) Erityiset valintaperusteet jaetaan kolmenlaisiin, jotka ovat horisontaaliset, sisällölliset sekä tarkentavat valintaperusteet. Horisontaaliset valintaperusteet koskevat kaikkia hankkeita ja niitä ovat yrityksen kehittämisavustuksessa muun muassa toimenpiteet tasa-arvon, kestävän kehityksen Itämeri-strategian tukemiseksi. Sisällöllisten valintakriteereiden avulla pyritään nostamaan esille kaikkein hyödyllisimpiä hankkeita lisäarvoa tuottavilla painopisteillä tai painotuksilla. Sisällölliset valintaperusteet eivät rajaa hankkeen tukikelpoisuutta. Tarkentavilla valintaperusteilla pyritään täsmentämään haun sisältöä muun muassa painottamalla alueellista strategiaa tai valtakunnallista teemaa. Tarkentavat valintaperusteet ovat ilmoitettu hakuilmoituksen valintaperusteiden sisällössä. (Rakennerahastot.fi a.)

Yleisten valintaperusteiden on tarkoitus rajata hakemusten tukikelpoisuutta, eivätkä näin ollen vaikuta pisteytykseen tai takaa tuen myöntämistä. Vain erityiset valintaperusteet pisteytetään ja niiden perusteella hakemukset asetetaan etusijajärjestykseen. Pisteytyksellä on tarkoitus arvioida kuinka hyvin hanke osaltaan edistää ohjelman toteutusta. (EURA 2021). Haussa sovellettavat sisällölliset ja tarkentavat erityiset valintaperusteet pisteytetään asteikolla 0–5, kun taas horisontaaliset valintaperusteet pisteytetään asteikolla 0–3 (Rakennerahastot.fi a). Jotta hanke voi saada rahoitusta, tulee sen saavuttaa vähintään 16 pistettä pisteytyksessä. Enimmäismäärä pisteytyksessä on 32 pistettä. Rahoitukseen valittavat hankkeet valitaan etusijajärjestyksen perusteella. Hankehaun erityistavoitekohtaiset valintaperusteet ovat seuraavat:

- Hankkeella tuetaan pk-yritysten tuotteiden, palveluiden tai tuotantomenetelmien kehittämistä, kaupallistamista tai uuden teknologian hyödyntämistä.
- Hankkeella edistetään kasvuhakuista tai työllistävää yritystoimintaa.
- Hankkeella tuetaan tai lisätään pk-yrityksen kansainvälistymistä.
- Hankkeella pyritään luomaan uutta tai uudistuvaa liiketoimintaa tai yritysten jatkuvuutta.
- Hanke tukee sukupuolten tasa-arvoa.
- Hanke on linjassa ja tukee EU:n perusoikeusasiakirjan periaatteita kuten yhdenvertaisuutta, syrjimättömyyttä ja esteettömyyttä.
- Hanke tukee Euroopan unionin kestävän kehityksen periaatteita ja ympäristöpolitiikkaa.
- Hanke tukee EU:n Itämeren alueen strategiaa. (EURA 2021.)

8.4 EURA 2021

EURA 2021 -järjestelmä on uusi sähköinen hakukanava ainoastaan Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastojen hankkeisiin rahoituskaudelle 2021–2027. Järjestelmää käytetään Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) sekä Euroopan oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) hallintaan. Järjestelmässä hallitaan rahastojen myöntövaltuuksia ja määrärahoja sekä siellä tapahtuu hankkeiden haku, rahoittaminen, maksaminen, seuranta ja valvonta. (Rakennerahastot.fi b.)

EURA 2021 -järjestelmästä ja sen käyttämisestä määrätään laissa alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (757/2021). Laissa on määritelty, että hakemusten ja hankkeiden asiakirjat toimitetaan, muodostetaan ja allekirjoitetaan vain sähköisesti järjestelmässä. EURA 2021 -järjestelmän omistaa työ- ja elinkeinoministeriö. Hakijalta järjestelmän käyttö edellyttää vahvaa tunnistautumista Suomi.fi-tunnistuspalvelun kautta sekä valtuutuksen käyttöä järjestelmää. (Rakennerahastot.fi b.)

8.5 Hakemus

Avustuksen hakemus kehittämishankkeeseen tulee jättää ennen kuin hanke alkaa. EURA 2021 -järjestelmässä tehtävä hankehakemus on pääpiirteittäin sama. Yksittäiset kentät määräytyvät hakemuksessa tehtävien valintojen mukaan, kuten esimerkiksi sen mukaan, minkä kustannusmallin hankkeelle järjestelmässä valitsee. Yrityksen perustietojen ohella hakemuksella avataan yrityksen toimintaa sekä itse hankkeen tarvepohjaa, mitä hankkeessa konkreettisesti tehdään ja mitä sillä tavoitellaan. Lisäksi hakemuksella annetaan myös arviot toiminnan kasvusta ja kehittymisestä hankkeen seurauksena sekä arvioidaan vaikutuksia horisontaalisten periaatteiden (tasa-arvon, EU:n peruskirjan periaatteiden, kestävän kehityksen ja Itämeri-strategian tukeminen) näkökulmasta. Olennainen osa hakemusta on erittely hankkeen kustannuksista, joille avustusta haetaan. Lisäksi tarvitaan rahoitussuunnitelma, josta käy ilmi hakijan suunnittelemat muut rahoitusosuudet hankkeelle haetun kehittämisasiavustuksen lisäksi. (Auvinen 2022.) ELY-keskuksen myöntämä kehittämisavustus on täydentävää rahoitusta. Liitteenä tulee olla selvitys kehittämishankkeen kokonaisrahoituksesta kuten esimerkiksi lainapäätökset. Hakemuksessa tulee myös olla matkasuunnitelma hankkeen kannalta tarpeellisista matkoista ulkomaille. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus b.)

Hankkeelle liitettävät tiedot määräytyvät hankkeen mukaan. Hakemuksen yhteyteen tyypillisesti liitetään tarjoukset ostopalveluista, investoinneista sekä mahdolliset sitoumukset tai sopimukset hankkeen ulkopuolisesta rahoituksesta. Tarjouksista tulee käydä ilmi tarjouksen sisältö sekä hinta. (Auvinen 2022.) Sitovia sopimuksia ei kuitenkaan tule tehdä ennen

kuin hakemus on jätetty. Jos hakemukselta uupuu tarjous, tulee ulkopuolinen palvelu kuvata hakemuksessa sekä perustella miksei siitä ole tarjousta. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus b.) Käsittelyn aikana voidaan pyytää tapauskohtaisesti myös muita liitteitä, jos hankkeen arviointi ja käsittely sitä vaatii (Auvinen 2022).

EURA 2021 -järjestelmässä Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-rakennerahasto-ohjelman mukaista kehittämisavustusta hakiessa on tärkeää huomioida, että hakemuksen jättää oman maakuntansa hakuun. Hakemus tulee siis jättää sen maakunnan hakuun, jonka alueella hakijayrityksellä on toimintaa ja jossa hanke toteutetaan. (Auvinen 2022).

Auvisen (2022) mukaan melko yleistä on, että hakemuksesta puuttuu ulkopuolisen asiantuntijapalvelun tai investointien tarjousasiakirjat. Tarjousasiakirjat tulee sisällyttää hakemukseen hakuvaiheessa, jos kustannuksiin sisältyy investointeja tai ulkopuolisia palveluita. Toinen tyypillinen puute hakemuksissa on Auvisen (2022) mukaan on se, että hakemuslomakkeen eri kohtien kysymyksiin ei ole kaikilta osin vastattu, mikä vaikeuttaa hankkeen arviointia.

8.6 Tukitasot

Yrityksen kehittämisavustuksella voi saada tukea enintään 50 %:lla kehittämistoimenpiteisiin liittyvistä menoista. Kertakorvaushankkeissa vastaava luku on 60 %. Investointien osalta keskiuuret yritykset voivat saada tukea 10 %:lla ja mikro- ja pienyritysten 20 %:lla investoinnin kustannuksista. Yrityksen kehittämisavustus maksetaan yleensä vasta jälkikäteen hankkeen toteutuneita ja hyväksyttäviä kustannuksia vastaan. (EURA 2021.)

Hakijan tulee valita hakemuksessaan haluamansa kustannusmalli hankkeelle (EURA 2021). ELY-keskus tekee tukipäätöksessä lopullisen päätöksen siitä, mitä kustannusmallia hankkeessa käytetään eikä kustannusmallia ole mahdollista muuttaa hankkeen aikana (Rakennerahastot c). Valtioneuvoston asetuksessa Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitikan rahastoista rahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta 866/2021 luvussa 2 käsitellään yksinkertaistettuja kustannusmalleja sekä palkkakustannusten tukikelpoisuutta.

8.7 Kustannusmallit

Rahoituskaudella 2021–2027 kaikissa hankkeiden kustannusten korvaamisessa käytetään yksinkertaistettuja kustannusmalleja. Yksinkertaistettuja kustannusmalleja on kolme ja ne ovat prosenttimääräinen korvaus eli flat rate, yksikkökustannukset sekä kertakorvaus eli lump sum. (Rakennerahastot c.)

Yksinkertaistettujen kustannusmallien avulla pystytään paremmin keskittymään hankkeen toteuttamiseen ja tuloksiin sekä ne helpottavat hakijaa erityisesti maksamisvaiheessa sekä maksatushakemusten käsittely nopeutuu (Rakennerahastot c). Yrityksen kehittämisavustuksessa valittavissa olevat kustannus mallit ovat: Flat rate 7 % kehittäminen, Flat rate 1,5 % investointi, Flat rate 7 % kehittäminen ja Flat rate 1,5 % investointi sekä kertakorvaus (EURA 2021).

8.7.1 Flat rate

Flat rate kustannusmallissa hankkeen välittömistä kustannuksista maksetaan prosenttimääräinen korvaus. Näitä korvattavia välittömiä kustannuksia ei hakijan tarvitse yksilöidä avustus- eikä maksatushakemuksessa. Välittömillä kustannuksilla tarkoitetaan muun muassa palkkakustannuksia, ulkopuolisten palveluiden ja asiantuntijoiden käyttöä, matkakustannukset ulkomailla sekä yrityksen kansainvälistymistä edistävään näyttelyyn osallistumista. Investointien osalta välittömiä kustannuksia voivat olla kaluston hankintakustannukset ja aineettomien investointien kustannukset. (EURA 2021.)

Flat rate 7 % -mallia käytetään kehittämishankkeissa ja palkkakustannukset korvataan palkkakustannusten yksikkökustannusmallin tai vakiosivukulumallin mukaan. Tätä kustannusmallia käytetään hankkeissa, joissa ei ole hankehenkilöstön palkkakustannuksia tai ostopalveluiden aiheuttamat kustannukset ovat vähintään 30 % hankehenkilöstön palkkakustannuksista tai matkakustannukset ovat vähintään 20 % hankehenkilöstön palkkakustannuksista. (Valtioneuvoston asetus Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoista rahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta 866/2021.) Jos kehittämishankkeeseen sisältyy investointi, sovelletaan investoinnin osalta flat rate 1,5 % -kustannusmallia (Rakennerahastot c).

Flat rate 1,5 % -mallia käytetään investointihankkeisiin. Välittömät kustannukset korvataan maksettuihin kustannuksiin perustuen ja ne tulee todentaa kirjanpidon tositteilla. (Rakennerahastot c.) Investointihankkeen välittöminä kustannuksina voidaan korvata seuraavat kustannukset:

- 1) hankkeen sisällölliseen toteuttamiseen kuuluvien koneiden ja laitteiden hankinta-, leasing-, vuokra- ja asennuskustannukset sekä koneiden ja laitteiden käyttöönotto-koulutuksista aiheutuvat kustannukset;*
- 2) muut kuin 1 kohdassa tarkoitetut hankkeen sisällölliseen toteuttamiseen kuuluvat aineelliset ja aineettomat investoinnit;*
- 3) hankkeen sisällölliseen toteuttamiseen kuuluvat materiaalit ja tarvikkeet;*

4) hankkeen sisällölliseen toteuttamiseen kuuluvat ostopalvelut;

5) hankkeen sisällölliseen toteuttamiseen kuuluvien rakennusten sekä maa- ja vesialueiden hankinta- ja vuokratilakustannukset;

6) hankkeen tiedotuksesta ja viestinnästä aiheutuvat kustannukset; ja

7) välittävän toimielimen tukipäätöksessä edellyttämästä hankkeen tilintarkastuksesta aiheutuvat kustannukset. (Valtioneuvoston asetus Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan rahastoista rahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta 866/2021, 10 §:n 2 momentti.)

8.7.2 Yksikkökustannukset

Yksikkökustannusmalliin kuuluvat sekä matkakustannusmalli että palkkakustannusmalli. Yrityksen kehittämisavustuksessa molemmista kustannusmalleista korvataan tosiasiallisesti aiheutuneet kustannukset. Kustannukset täytyy pystyä todentamaan esimerkiksi tositteilla ja näyttämään toteen, että ne ovat liittyneet hankkeeseen. (EURA 2021.) Kehittämisavustuksessa matka- ja palkkakustannusmallia ei sovelleta samalla tavalla kuin muissa hankkeissa, joita rahoitetaan Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR). Yksikkökustannusmalleissa yleensä tukikelpoiset kustannukset saadaan kertomalla yksikkökustannus hyväksyttävillä yksiköillä, esimerkiksi matkakustannusten osalta matkapäivillä. (Rakennerahastot c.)

Palkkakustannusten osalta korvausten perusteet on esitelty liitteessä 2, mikä on hakijan saatavilla hakemuksessa. Palkkakustannusten korvauksista on keskeistä huomata, että yrityksen kehittämisavustuksessa käytetään ainoastaan liitteen korvausvaihtoehtoa kaksi eli vakiosivukuluprosenttimallia, sillä avustus rahoitetaan yritystukilain nojalla. (EURA 2021.)

8.7.3 Kertakorvaus

Kertakorvausmallia voidaan soveltaa kasvuselvityshankkeisiin, joilla yritys selvittää liiketoiminnan kasvun ja kehittämisen mahdollisuuksia. Kertakorvauksena maksettava kehitysavustus on tarkoitettu pk-yrityksille. Tällä tavalla maksettava avustus on tiukasti säänneltyä ja hankkeen tietojen tulee olla erittäin yksityiskohtaiset. Hankkeen kokonaiskustannukset voivat olla enintään 60 000 euroa ja sen tukitaso voi olla korkeintaan 60 %. Hankkeen toteutusaikaa on rajattu enintään kuuteen kuukauteen. (EURA 2021.)

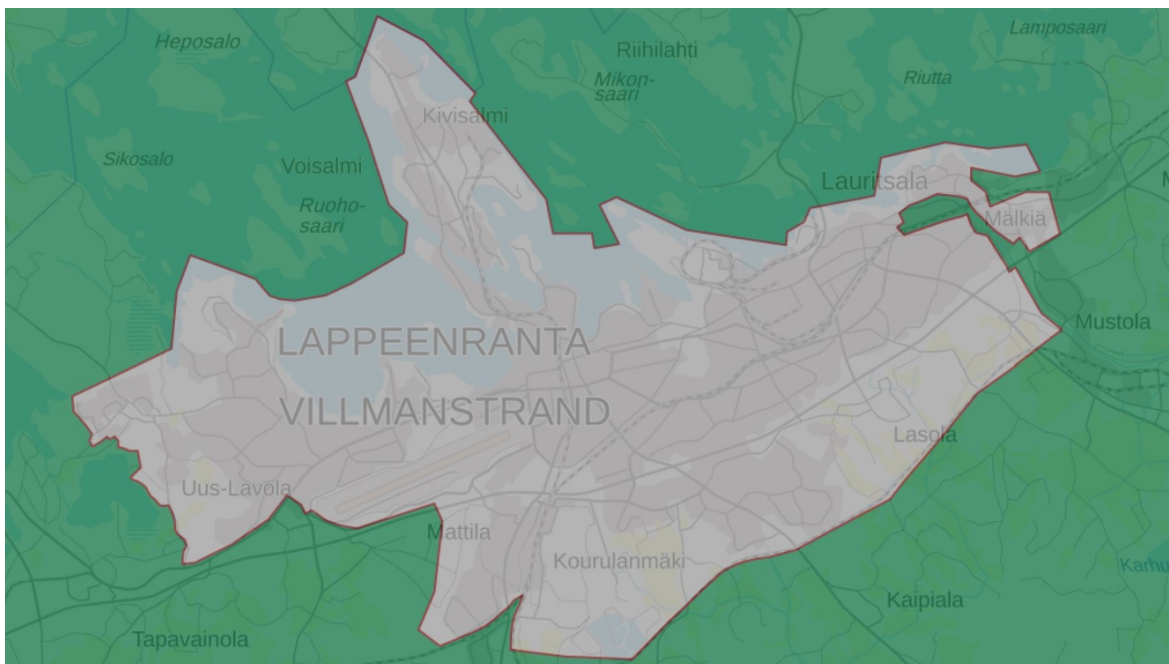
Kertakorvausmallia hakiessaan hakijan tulee tehdä yksityiskohtainen ja toteuttavissa oleva toteutussuunnitelma. Suunnitelmassa tulee kuvata hankkeessa tehtävä työ, kustannusarvio, aikataulu sekä hankkeen tuotokset. Hankkeelle tulee asettaa vähintään yksi

mitattavissa oleva tavoite tai tuotos. Hakijan tekemän suunnitelman ja budjettiluonnoksen perusteella päätetään avustuksen myöntämisestä ja avustus maksetaan hankkeen toteutuneiden tuotosten perusteella eli kyseessä on tuotosperusteinen kustannusmalli. (EURA 2021.) Tuotosperusteinen kustannusmalli mahdollistaa hakijan keskittymisen enemmän hankkeen toteuttamiseen eikä kustannusten yksityiskohtaiseen tarkasteluun (Rakennerahistot c). Hankkeessa voi olla useita osatoteutuksia, mutta silti kokonaiskustannusten enimmäismäärä on 60 000 euroa (EURA 2021). Valtioneuvoston asetus Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoista rahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta (866/2021, 14 §) määrittää, että *kertakorvaushankkeen tukipäätöstä voidaan muuttaa vain hankkeen toteuttamisajan osalta.*

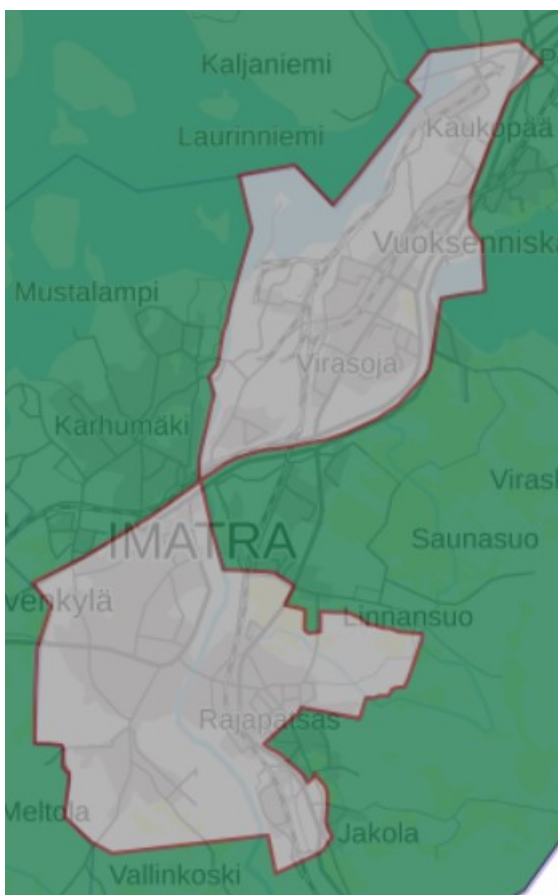
9 Maaseudun yritystuki

9.1 Yleiset edellytykset

Maaseudulla sijaitseva yritys voi hakea yritystukea joko ELY-keskuksen tai Leader-ryhmän kautta. Maaseudun yritystukea hakevan ei tarvitse harjoittaa maataloutta, mutta edellytyksenä on yrityksen sijainti maaseutualueella. Kuvissa 1 ja 2 on esitetty Etelä-Karjalassa maaseutualueen ulkopuolelle rajattu alue harmaalla. Maanmittauslaitoksen karttapalvelusta voi tarkastaa tarkemmin onko yritys maaseutualueella. (Ruokavirasto b.) Raja maaseudun ja kaupunkialueen välillä tulee muuttumaan uuden CAP-suunnitelman myötä vuoden 2023 alussa. Etelä-Karjalan alueella vaikutus on merkittävä sillä nykyisten rajojen mukaan esimerkiksi Imatralla Imatrankosken sekä Vuoksenniskan alue luokitellaan kaupunkialueeksi, ja sen vuoksi näiden alueiden yritykset eivät voi hakea rahoitusta maaseuturahastosta. Imatran alueella rajat tulevat muuttumaan niin, että vuodesta 2023 lähtien Imatrankoski ja Vuoksenniska luokitellaan myös maaseutualueeksi. Uudet rajat on määritelty yhteistyössä ELY-keskuksen ja Leader-ryhmien kanssa. Rajat ovat vielä tällä hetkellä vahvistamatta. Uudet rajat vahvistetaan syksyllä 2022. (Harju E 2022.)

Kuva 1. Maaseutualueen ulkopuolelle rajattu alue, Lappeenranta (Ruokavirasto b.)

Kuva 2. Maaseutualueen ulkopuolelle rajattu alue, Imatra (Ruokavirasto b.)

Maaseudun yritystukea voi hakea yrityksen perustamiseen, investointiin tai investoinnin toteutettavuustutkimukseen. Näistä tuista keskitytään tarkastelemaan investointitukea, jota voi hakea koneiden ja muihin käyttöomaisuuden hankintoihin sekä aineettomiin investointeihin, kuten ohjelmistojen hankintaan. (Ruokavirasto b.)

Suomi on maantieteellisesti jaettu kolmeen tukitasoon, joiden perusteella määritetään, kuinka paljon investointitukea voidaan myöntää investoinnin kuluista. Etelä-Karjala kuuluu tukialueelle III. (Ruokavirasto b.) Harjun (E 2022) mukaan on tehty lakiesitys siitä, että Venäjän rajalla olevien kuntien tukitaso yritystuissa nousisi 20 %:sta 40 %:iin. Lakiesitys tarkoittaisi tukitason nousemista Etelä-Karjalan alueella Imatralla, Parikkalassa ja Ruokolahdella. Lakiesitystä ei ole vielä hyväksytty. (Harju E 2022.) Yrityksen kokoluokitus vaikuttaa myös tukitasoon. Tukitasot yrityskokoluokittain on esitelty taulukossa 2. (Ruokavirasto b.)

Yritys kokoluokitus	Tukitaso
Maatilojen muu yritystoiminta ja mikroyritykset	20 %
Pieni yritys	20 %
Pieni yritys*	20 %
Mikroyritys**	35 %
Pieni yritys**	30 %
Keskisuuri yritys**	20 %

Taulukko 2. Investointituen tukitaso Etelä-Karjalan alueella (mukailtu Ruokavirasto a)

*Uusiutuvan energian tuotanto ja/tai jakelu, uudet laitokset joissakin tapauksissa 30 %.

**Maataloustuotteiden jalostus (jalostuksen tuloksena saatava tuote on myös maataloustuote).

Maaseudun yritystukea voi hakea pk-yritykset sekä maatilat, mutta määräysvallan tulee olla 18 vuotta täyttäneellä henkilöllä. Edellytyksiä sille, että yritykselle voidaan myöntää yritystukea ovat seuraavat:

- Yrityksen täytyy sijaita maaseudulla.
- Yrityksen on annettava pääasiallinen toimeentulo vähintään yhdelle henkilölle, joka voi esimerkiksi olla yrittäjä tai palkattu työntekijä.

- Liiketoiminnan tulee olla vakaata ja edellytykset kannattavaan toimintaan tulevaisuudessakin.
- Työntekijöillä on riittävä ammattitaito.

Maaseudun yritystuki ei saa vääristää yritysten välistä kilpailutilannetta. (Ruokavirasto b.) Maaseudun yritystukea sääntelee muun muassa Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015, jossa on määritelty yleisiä edellytyksiä tuen saamiselle sekä tukikohtaisia kriteereitä. Uuden rahoituskauden myötä tulee myös uudet lait ja asetukset sääntelemään maaseudun yritystukia eikä tulevan lainsäädännön sisältöä ole vielä tiedossa (Harju 2022).

Huomioitavaa maaseudun yritystukea hakiessa on myös, ettei tukea ole mahdollista hakea toimenpiteeseen, joka on alkanut ennen tukihakemuksen vireilletuloa (Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015, 35§). Valtioneuvoston asetuksessa maaseudun yritystuesta on määritelty, että seuraavat kustannukset eivät ole tukikelpoisia investointituessa:

- 1) arvonlisävero, ellei se jää hakijan lopulliseksi kustannukseksi ja hakija esitä selvitystä siitä, että arvonlisäveroa ei ole mahdollista saada vähennyksenä tai palautuksena takaisin;*
- 2) korot, provisiot tai muut rahoituksesta johtuvat kustannukset;*
- 3) osamaksusopimukseen liittyvät hallinto-, vakuutus-, korjaus-, huolto- tai muut vastaavat kustannukset;*
- 4) sellaisten hankintojen kustannukset, jotka on tehty hakijalta, hänen perheenjäseneltään, hakijan tai hänen perheenjäsentensä määräysvallassa olevalta yritykseltä tai hakijan yrityksen johtavassa asemassa olevalta henkilöltä taikka muutoin tuen kohteena olevan yrityksen lähipiiriin kuuluvalta osapuolelta. (Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015, 26§.)*

Maaseudun yritystukea voi hakea Hyrrä -palvelun kautta, missä hakija täyttää rahoitushakemuksen. Hakemuksen lopussa hakijan tulee valita, haluaako hän hakea rahoitusta ELY-keskuksen vai Leaderin kautta. Ojasen (2022) mukaan pääsääntöisesti on sovittu yhteistyösopimuksessa ELY-keskuksen ja Leaderin välillä, että isommille hankkeille rahoitusta haetaan ELY-keskuksen kautta ja pienemmät hankkeet rahoitetaan Leaderin kautta. Toimintatavan pääsyyinä on, että ELY-keskuksilla on enemmän jaettavia varoja yrityksille. Harju (E 2022) kertoo, että hakijalla on kuitenkin oikeus valita mistä hakee rahoitusta.

Maaseudun yritystuen osalta vuodelle 2022 tarjolla olleet varat on jo melkein sidottu hankkeisiin. Leader-ryhmissä on hieman parempi tilanne kuin ELY-keskuksella, joten on suositeltavaa hakea ennemmin rahoitusta Leaderin kautta. Vaihtoehtoisesti tukea voi hakea vasta vuonna 2023, jolloin on uudet varat tarjolla hankkeisiin. Leaderin osalta viimeiset rahoituspäätökset pyritään tekemään tämän vuoden osalta elo-syyskuussa, jonka jälkeen ne lähtevät vielä ELY-keskuksen päätöskäsittelyyn. (Ojanen 2022.)

9.2 ELY-keskus

ELY-keskuksesta maaseudun yritystukea voivat hakea mikro- ja pienyritykset sekä keski-suuret yritykset, jotka tuottavat maataloustuotteita. Maaseudun yritystuissa on kiinteät tukiprosentit, mutta ne saattavat muuttua uuden rahoituskauden myötä. (Harju E 2022.)

Uuden CAP-suunnitelman myötä ELY-keskusten tarjoamat rahoitukset tulevat muuttumaan. Tulevat muutokset ovat pääpiirtein jo tiedossa, mutta lait ja asetukset antavat lopullisen varmuuden siitä, minkälaisia rahoitusmuotoja ELY-keskuksella on vuodesta 2023 eteenpäin. ELY-keskuksessa on tähän mennessä pyritty rahoittamaan kaikki rahoitettavissa olevat hankkeet eli kaikki valintakriteerit täyttävät hankkeet. (Harju E 2022.)

9.2.1 Hakuprosessin kuvaus

Yritystukien valintajaksojen pituudet vahvistetaan aina vuosittain, mutta tavallisesti ne ovat kahden kuukauden välein. ELY-keskus ottaa hakemuksia vastaan jatkuvasti, mutta hakemukset otetaan käsittelyyn vasta valintajakson päätyttyä. Käsittelyaika vaihtelee noin puolesta kuukaudesta kahteen kuukauteen. Käsittelyaikaan vaikuttaa mahdollisten lisäselvitysten pyytäminen. Lisäselvityksiä joudutaan pyytämään usein, ja se viivästyttää hakuprosessia. Erilaisten lupien, kuten rakennusluvan, saamisessa kuluu myös usein aikaa, mikä viivästyttää osaltaan prosessin etenemistä. ELY-keskuksen kautta haettavassa rahoituksessa valintajaksot ja valintakriteerit ovat valtakunnalliset. (Harju E 2022.)

ELY-keskus vaatimat liitteet hakemukselle määräytyvät hankkeen mukaan. Tärkein liite on yrityksen liiketoimintasuunnitelma, joka on hankkeen vireilletulon edellytys. Liiketoimintasuunnitelmassa tulee olla kuvaus yrityksen toiminnasta sekä maksuvalmius- ja kannattavuuslaskelma. Hakemuksen liitteeksi tulee liittää yrityksen tuloslaskelma ja tase kahdelta aikaisemmalta vuodelta sekä velkaluettelo. Hankkeen osalta vaaditaan toteuttamissuunnitelma sekä kustannusarvio. Jos hankkeen toteuttaminen edellyttää lupia, tulee ne liittää hakemuksen liitteeksi. (Harju E 2022.)

ELY-keskuksessa hakemukset pisteytetään valintakriteereiden perusteella, jonka jälkeen hakemukset käydään läpi tarkastuslistan avulla. Tarkastuslista noudattaa maaseudun

yritystukea koskevien lakien ja asetusten pykälää. Tarkastuslistan tarkoituksena on varmistaa, että yritys varmasti täyttää rahoituksen kriteerit. (Harju E 2022.) Harjun (E 2022) mukaan yleisimpiä hylkäysperusteita maaseudun yritystuissa on, ettei hanke täytä laillisuusperiaatetta tai se ei ole paikallisen linjauksen mukainen.

9.2.2 Valintakriteerit

Harjun (E 2022) mukaan maaseudun yritystukea hakevan yrityksen tulee täyttää laillisuusperiaate, jotta voidaan edes harkita rahoituksen myöntämistä. Laillisuusperiaatteella tarkoitetaan valtioneuvon asetuksessa maaseudun yritystuesta 80/2015 määriteltyjä edellytyksiä hankkeelle. Hankkeen täytettyä laillisuusperiaate, hanke pisteytetään valintakriteereiden perusteella. Hankkeille rahoitus myönnetään lähtökohtaisesti pisteytysjärjestyksen mukaan suurimmasta pienimpään, niin kauan kuin rahoitusta riittää. Valintakriteereitä käytetään aina, vaikka ELY-keskuksella olisi enemmän varoja jaossa kuin mitä hankehakemuksia on saapunut. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus d.)

Yrityksen investointituen valintakriteerit on jaettu seitsemään aihealueeseen, joista aina yhdestä aihealueesta on mahdollista saada maksimissaan kolme pistettä. Aihealueet, jotka pisteytetään ovat yrityksen toimipaikan sijainti, hankkeen tuloksena syntyneet työpaikat, hankkeen alue- ja kerrannaisvaikutukset, hankkeen vaikutus yrityksen markkina-alueeseen, vaikutus yrityksen liiketoiminnan uudistamiseen, hankkeen vaikutus yrityksen tekemään yhteistyöhön sekä hankkeen vaikutus yrityksen toimiseen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti ja resurssitehokkaasti. Jokaisesta aihealueesta on annettu kolme kuvausta. Kuvauksen ominaisuuksien täytön perusteella annetaan hankkeelle pisteitä 1–3 väliltä. Jos hanke ei vastaa mitään kuvausta, tulee kyseisestä aihealueesta 0 pistettä. Hankkeiden pisteytysten perusteet ja aihealueiden kuvaukset on kuvattu tarkemmin liitteessä 3. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus d.)

Jokaisella aihealueella on oma painotuskerroin prosentti. Hankkeen tulee saada vähintään yksi piste jokaisesta kolmesta aihealueesta, joiden painotuskerroin prosentit ovat korkeimmat. Aihealueet ovat yrityksen liiketoiminnan uudistaminen, hankkeen vaikutus yrityksen tekemään yhteistyöhön sekä hankkeen tuloksena syntyvät uudet työpaikat. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus d.)

9.3 Leader

Maaseuturahastosta tuleva rahoitus on tällä hetkellä siirtymäkaudella. Rahoitusvaihtoehdot tulevat muuttumaan vuoden 2023 alussa, eikä uusista rahoitusvaihtoehdoista ole vielä kaikkia yksityiskohtia saatavilla. Maaseudun yritystuet tulevat kuitenkin pysymään

perustamistuen ja investointituen osalta vielä seuraavallakin rahoituskaudella. Uuden CAP-suunnitelman myötä on myös tulossa uudenlaisia rahoitusvaihtoehtoja yrityksen perustamiseen sekä kehittämiseen. CAP-suunnitelman myötä Leaderin osarahoitusprosentti tulee nousemaan 43 %:iin. (Ojanen 2022.)

9.3.1 Rahoitusvaihtoehdot

Uudesta CAP-suunnitelmasta tiedetään, että jatkossa käynnistämistukea ja omistajanvaihdostukea voi hakea vain Leader-ryhmistä. Jatkossa yrityksen on mahdollista hakea pieni-
muotoista maatalouden kokeilutukea. Maatalouden kokeilutukea ei kuitenkaan voi saada yritystoimintaan, joka voi saada tukea muualta kuten esimerkiksi maatalouden rakenne-
tuista. Kokeilutukea voi saada kertakorvauksena 2 500–7 500 euroa. Kertakorvauksen suuruus määräytyy yritystoiminnan laajuuden mukaan. Tuen määrä arvioidaan suunnitelman ja tarpeen mukaan tapauskohtaisesti. (Leader Suomi b; Ojanen 2022.)

Yrityksen on mahdollista hakea uuden rahoitusohjelman myötä kehittämistukea yritystoiminnan kehittämiseen, joka on osa Leaderin innovointi- ja valmennuspalveluita. Tuki on tarkoitettu kehittämisvaiheen yritykselle, jonka liiketoiminta on vakiintunutta. Tuen määrä on 3 000 euroa ja sitä voi hakea kolme kertaa rahoituskauden 2023–2027 aikana. Edellytyksenä on, että toiminnassa on tapahtunut kehitystä aiemman tuen jälkeen ja yrityksellä on selkeä ja tarpeellinen jatkokehittämistarve. (Ojanen 2022.)

9.3.2 Hakuprosessin kuvaus

Hakuprosessi lähtee liikkeelle hankkeen suunnittelusta, ja usein tässä vaiheessa otetaan yhteyttä Leaderiin hankeideasta. Hankkeen suunnitteluun kuuluu itse hakemuksen laatiminen, jonka asiakas yleensä täyttää itsenäisesti. Hankeneuvojalta voi saada myös neuvoja tarvittaessa hakemuksen laatimiseen. Kun hakemus on saatu valmiiksi, toimitetaan se Leaderiin käsiteltäväksi. (Harju N 2022.)

Hakemuksen käsittely Leader-ryhmässä kestää noin 2,5–6 viikkoa. Käsittely alkaa hakemuksen läpikäymisellä. Asiakkaalle ilmoitetaan, kuinka prosessi hakemuksen osalta jatkuu. Hankkeelle tehdään vireilletulotarkastus ja asiakkaalle ilmoitetaan, kun hanke tulee vireille. Seuraavaksi hankkeen voi käynnistää asiakkaan omalla vastuulla. Yleisesti suositellaan, että hanke aloitetaan vasta, kun lopullinen päätös hankkeen rahoitukselle on tullut. Käsittelyvaiheessa asiakkaalta pyydetään hakemuksen täydentämistä, jos siitä puuttuu joi-
takin hankkeen kannalta oleellisia tai välttämättömiä tietoja. Asiakas voi käydä hakemuksen läpi yhdessä Leaderin hankeneuvojan kanssa. Tämän jälkeen tarkastellaan hankkeen

tukikelpoisuutta, ennen kuin se esitellään hallitukselle. Hallitus tekee päätöksen Leader-ryhmän osalta, rahoitetaanko hanketta. (Harju N 2022.)

Leader-ryhmässä hyväksytty hanke lähetetään päätöskäsittelyyn ELY-keskukseen. Käsitelyaika on noin 1–3 kuukautta, jos kaikki tarvittavat asiakirjat on toimitettu. Hakemus käydään läpi ELY-keskuksessa. Mahdollisesti voidaan pyytää myös lisätietoja hakijalta. Seuraavaksi ELY-keskus tekee rahoituspäätöksen hakijan hankkeelle. Päätös on myös valituskelppoinen päätöksen ollessa viranomaispäätös. (Harju N 2022.)

Hankkeen toteutusaika on tukimuotoon sidonnainen. Tyypillisesti toteutusaika on 1–3 vuotta myönnetyn rahoituksen jälkeen. Toteutusajalle voidaan hakea jatkoaikaa enintään kaksi kertaa ja aina vuodeksi kerrallaan. Hankkeen toteutus lähtee liikkeelle aloituspalaverin pitämisestä, jossa käydään läpi ELY-keskuksesta tullut rahoituspäätös. Aloituspalaverissa neuvotaan muun muassa kirjanpidon suhteen käytännössä eli miten se tulee hankkeen osalta toteuttaa. Tämän jälkeen hakija toteuttaa hanketta. Hankkeen toteuttamisen yhteydessä tulee hakijan tehdä maksuhakemus rahoituksen maksamisesta. ELY-keskus pyytää tarvittaessa lisätietoja maksuhakemukseen. Hankkeen toteutusvaiheessa hakijalta edellytetään seurantatietojen antamista hankkeen edistymisestä. Hanke tulee päättää neljän kuukauden kuluessa hankkeen päättymisestä. Tämä tarkoittaa loppumaksun hakemista, raportointia sekä seurantatietojen antamista. (Harju N 2022.)

9.3.3 Valintakriteerit

Leader-ryhmässä hanketta ja hakemusta arvioitaessa, ne pisteytetään. Hankkeelta vaaditaan, että se täyttää yleiset kriteerit, jotta sille voidaan edes myöntää rahoitusta. Yleisiä kriteereitä hankkeille ovat

- Leader-ryhmän strategian mukaisuus
- asukaslähtöisyys / omaehtoisuus
- toteutuskelpoisuus
- taloudelliset edellytykset
- taidolliset edellytykset
- lisäarvo.

Leader-ryhmässä arvioidaan hanketta yleisten kriteereiden lisäksi lisäkriteereiden perusteella. Hanke pisteytetään lisäkriteereiden täyttämistä tai osittaisesta täyttämistä ja pisteitä on mahdollista saada useampi per kriteeri. Lisäkriteereitä hankkeille ovat

- Syntyy uutta yritystoimintaa.
- Syntyy uusia työpaikkoja tai työtilaisuuksia.

- Monipuolistaa toimeentulomahdollisuuksia.
- Hankkeen tuoma uutuusarvo.
- Toiminnan jatkuvuutta korostava vaikutus.
- Hankkeen positiiviset ympäristövaikutukset:
 - Parantaa hankkeen vaikutusalueella ympäristön tilaa.
 - Lisää ympäristötietoisuutta.
 - Parantaa energiatehokkuutta.
 - Lisää uusiutuvien energiamuotojen käyttöä ja käyttöönottoa.
- Muita tavoitteita:
 - Ympäristön viihtyisyyden lisääntyminen.
 - Kestävän kehityksen huomioon ottaminen.
 - Nuorten osallistuminen toimintaan hankkeen hakijoina tai kohderyhmänä.
 - Hankkeen toteuttajien yhteistyön ja sitoutuneisuuden lisääminen. (Ojanen 2022.)

Edellä mainitut valintakriteerit ovat vielä vuonna 2022 voimassa olevia. Valintakriteerit voivat mahdollisesti muuttua CAP-suunnitelman myötä. CAP-suunnitelmassa tullaan painottamaan muun muassa kestävästä kehitystä ja ei merkittävää haittaa -periaatetta Euroopan unionin säännösten vuoksi. (Ojanen 2022.)

10 Lopputuotos

10.1 Sisältö

Opinnäytetyönä tehtävään oppaaseen on siirretty opinnäytetyöraportissa käsitelty teoria siten, että se on mahdollisimman helppolukuista. Oppaan etusivulla on ajankohtaista tietoa maaseutuohjelman siirtymäkaudesta ja maaseudun yritystuista. Verkkosivun yläpalkissa löytyy kaikki raportissa käsitellyt rahoitusvaihtoehdot, niitä myöntävän tahon nimen alta keluvasta valikosta. Rahoitusvaihtoehtojen sivuja on pyritty selkeyttämään ja jäsentelemään alaotsikoiden avulla. Rahoitusta myöntävistä tahoista löytyy myös lyhyt kuvaus. Verkkosivun yläpalkista löytyy kaikkia rahoituksia koskevia määritelmiä, jotka ovat yrityskokojen määrittely, de minimis -tuki sekä ei merkittävää haittaa -periaate.

Rahoitusoppaalla on pyritty vastamaan seuraaviin kysymyksiin käsitellyistä tukirahoitusvaihtoehdoista:

- Mikä tukirahoitus on kyseessä?
- Mihin tarkoituksiin avustus on tarkoitettu?
- Mitä hakukriteereitä on?
- Minkälainen hakuprosessi on?
- Mitä valintakriteereitä on avustuksessa?

10.2 Toteutus

Opinnäytetyön toteutus aloitettiin keräämällä tietoa eri rahoitusvaihtoehdoista ja tekemään rajausta eri vaihtoehtojen väliltä. Tietoa kerättiin ensisijaisesti verkkolähteistä, jonka jälkeen tietoa täydennettiin asiantuntijoiden haastatteluilla. Haastattelimme opinnäytetyötä varten ELY-keskuksen, Leader-ryhmien sekä Business Finlandin asiantuntijoita. Asiantuntijoiden haastatteluista pyrittiin samaan yksityiskohtaisempaa tietoa eri rahoituslähteistä ja hakuprosesseista.

Tiedonkeräysvaiheen jälkeen suunniteltiin toteutettavat verkkosivut sisällöltään, sekä aloitettiin kirjoittamaan opinnäytetyöraporttia. Opinnäytetyöprosessin toteutus itsessään oli työläs käsiteltävän tietomäärän vuoksi. Opinnäytetyön toteutusmuoto oli kuitenkin onnistunut, verkkosivujen ollessa helppo tapa jakaa laaja tietomäärä olennaisiin kokonaisuuksiin, sekä mahdollisuuksien vuoksi hakea sivuilta tehokkaasti kohdennettua tietoa. Verkkosivu toteutettiin ensin toimeksiantajan sisäiseen käyttöön. Verkkosivusta on kuitenkin tarkoitus tehdä julkinen jossain vaiheessa toimeksiantajan toimesta.

10.3 Haasteet

Yksi opinnäytetyön päähaasteista oli aiheen rajausta, joka muuttui ja muovautui paljon opinnäytetyöprosessin aikana. Alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoituksena oli käsitellä vain EU:n rahoituksia, jolloin mietittiin rajausta epäsuorien ja suorien rahoitusten väliltä. Lopulliseen rajaukseen vaikutti kuitenkin paljon se, mitä rahoitusvaihtoehtoja yritykset voisivat eniten hyödyntää Etelä-Karjalan alueella. Rajaukselle haasteita aiheutti nykyinen rahoituskausien siirtymäjakso, koska myös haastateltavat asiantuntijat olivat epätietoisia rahoitusvaihtoehtojen kehittymisestä ja muotoutumisesta uudelle rahoituskaudelle. Asiantuntijoita haastateltaessa tiedonkeruuvaiheessa haasteeksi nousi, kuinka avoimesti asiantuntijat voivat kertoa rahoitushakemusprosesseista ja myöntöperusteista. Asiantuntijoilla oli jonkin verran epätietoisuutta, mitä tietoa voidaan kertoa julkiseen opinnäytetyöhön.

Teorian osalta maaseuturahaston siirtymäkausi tuotti myös haasteita. Rahastossa on meillä siirtymäkausi eikä kaikkea tietoa uudesta rahoituskaudesta ole vielä julkisesti saatavilla. Myöskään uuteen rahoituskauteen liittyviä uusia lakeja ja asetuksia ei ole vielä julkaistu. Uudesta rahoituskaudesta oleva tieto perustuu pitkälti asiantuntijoiden tietoihin mitä heille on kertynyt tulevasta rahoituskaudesta tähän mennessä. Lisäksi kirjallisen toteutuksen osalta haasteita tuotti arviointi siitä, kuinka paljon tietoa voidaan referoida virallisista lähteistä, jottei asia muutu sisällöllisesti esimerkiksi rahoitusvaihtoehtojen ehdoissa ja vaatimuksissa.

11 Yhteenveto ja pohdinta

Tässä työssä hankittiin tietoa eri julkisista yritys- ja tukirahoitusvaihtoehdoista. Työn tavoitteena oli luoda opas toimeksiantajalle parantamaan toimeksiantajan ja asiakkaan välistä tuki- ja rahoitushakemusprosessia. Lisäksi oppaan tavoitteena oli selventää tulevan rahoituskauden muutoksia toimeksiantajalle. Oppaaseen valitut tarkasteltavat tuki- ja rahoitusvaihtoehdot rajattiin toimeksiantajan työntekijöiden haastatteluiden perusteella esille nousseisiin olennaisimpiin vaihtoehtoihin, joista kaivattiin lisätietoja. Tietoa teokseen hankittiin eri virallislähteistä, pääpainoisesti rahoitusta myöntävien toimijoiden verkkosivuilta. Tiedot vahvistettiin sekä täydennettiin useiden eri asiantuntijoiden haastatteluilla, jotka toimivat tukea myöntävissä organisaatioissa. Myöntäviksi organisaatioiksi työlle rajautuivat Business Finland, ELY-keskus ja Leader-ryhmä.

Teoksessa esiteltiin ensin teoreettinen viitekehys ja rahoitusta myöntävät organisaatiot. Opinnäytetyön pääpaino on kuitenkin eri rahoitusvaihtoehdoissa. Oppaassa on pyritty kuvaamaan eri vaihtoehtojen vaatimukset, hakemusprosessi, hyväksyttävät kustannukset sekä muut oleelliset tiedot mahdollisimman tarkasti. Opas toteutettiin verkkosivuna, jotta tiedot olisi mahdollista esittää mahdollisimman yksinkertaisesti ja helppolukuisesti. Verkkosivu valikoitui muodoksi myös sen ylläpidettävyyden, päivitettävyyden ja jaettavuuden vuoksi. Verkkosivujen etuna oli myös laajan tietomäärän helppo jakaminen järkeviin osakokonaisuuksiin sekä hyvät kohdennetut hakumahdollisuudet.

Opinnäytetyön päätutkimuskysymyksenä oli kuinka Business Mill voi hyödyntää julkisia yritysrahoitusinstrumentteja asiakkaidensa hyväksi. Tutkimuskysymykseen ei voida muodostaa suoraa vastausta toimeksiantajan monimuotoisen asiakaskannan vuoksi. Opinnäytetyössä löydettiin kuitenkin toimeksiantajan toivomasta näkökulmasta useita eri tuki- ja rahoitusvaihtoehtoja, jotka voivat soveltua toimeksiantajan asiakkaille. Opinnäytetyössä kehitettiin laaja kuvaus ja informaatiopaketti yhteen, jotta informaatioita on helpompi löytää, hakea ja hyödyntää toimeksiantajan ja asiakkaan välisessä prosessissa. Lisäksi opinnäytetyöprosessissa rajattiin näkökulmaksi kehittyvien yritysten kannalta olennaiset rahoitusvaihtoehdot. Rahoitusvaihtoehdot, joita käsitellään oppaassa, valikoituivat rahoitusta myöntävien organisaatioiden suositusten pohjalta, jotka ovat tärkeimpiä kehittyvässä vaiheessa oleville yrityksille. Lisäksi käsiteltäviin rahoituksiin vaikuttivat Business Millin asiantuntijoiden toiveet ja näkemykset, mitkä vaihtoehdot toisivat heidän työlleen lisäarvoa. Opinnäytetyössä onnistuttiin kattavasti vastaamaan lisätutkimuskysymyksiin, joita olivat

- Mitä julkisia rahoitus- ja tukimuotoja kehittymiseen ja kasvuun mikro- ja pk-yrityksellä on Etelä-Karjalan alueella?
- Mitä ehtoja ja kriteereitä on rahoituksen myöntämiselle?

- Miten yhdistää eri tukirahoitusvaihtoehdot yhdeksi kokonaisuudeksi tehtävälle verkkosivulle?

Oppaaseen kerättiin laaja kokonaisuus eri vaihtoehdoista, johon saatiin myös paljon informaatioita asiantuntijoita haastatteleamalla. Laajan tiedonhankintaprosessin myötä saatiin luotua kattava kuvaus rahoitusvaihtoehtojen kriteereistä. Verkkosivuratkaisu oli onnistunut. Verkkosivuille onnistuttiin luomaan helppo ja looginen jaottelu, josta saatiin positiivista palautetta toimeksiantajalta.

Opinnäytetyöprosessi oli raskas ja haastava, mutta sitäkin antoisampi ja opettavaisempi. Koemme oppineemme toiminnallisen opinnäytetyön seurauksena paljon projektinhallinnasta, koordinoinnista opinnäytetyön eri sidosryhmien välillä ja ajanhallinnasta. Nämä seikat koemme äärimmäisen tärkeänä ja hyödyllisinä työelämän kannalta. Aiheen saralla pääsimme tutustumaan keskeisiin Suomessa julkisia tuki- ja rahoitusvaihtoehtoja myöntäviin toimijoihin, sekä erilaisiin rahoitusvaihtoehtoihin kehitysvaiheessa oleville yrityksille. Opinnäytetyöprosessin seurauksena opimme merkittävästi erilaisista rahoitusvaihtoehdoista, sekä taustaedellytyksistä eri rahoitusvaihtoehdoille, jotka vaikuttavat taustalla eri rahoitusten myöntö- ja edellytysperiaatteisiin.

Opinnäytetyö lisäsi mielenkiintoamme entisestään erilaisiin julkisiin tuki- ja rahoitusvaihtoehtoihin. Opinnäytetyö toi ilmi epävarmuuden ja epätietoisuuden, mikä vallitsee kyseisellä alalla, sekä kuinka suuri määrä selvitystyötä ja uuden opettelua esimerkiksi asiantuntijoilta vaaditaan rahoituskausien vaihtuessa. Opinnäytetyöprojektissa havaittiin myös yleinen epätietoisuus eri tuki- ja rahoitusvaihtoehdoista. Myöntävät organisaatiot informoivat ja pyrkivät levittämään tietoisuutta aktiivisesti, mutta se ei kuitenkaan tavoita koko kohdeyleisöä. Tämän vuoksi osa rahoituksesta voi jäädä hakematta, jonka seurauksena budjettiylijäämä laskee seuraavan vuoden budjettia. Aihealueen jatkotutkimuskohteita voisivat olla muiden tuki- ja rahoitusvaihtoehtojen kartoitus ja tutkiminen, joita tässä oppaassa ei ole esitelty, tai muissa vaiheissa kuin kehitysvaiheessa oleville yrityksille. Eräs jatkotutkimusaihe voisi olla myös, kuinka voitaisiin tehokkaasti levittää ja parantaa yleistä tietoutta julkisista tuki- ja rahoitusvaihtoehdoista erityisesti yksityis-, mikro- ja pk-yritysten keskuudessa.

Lähteet

Auvinen, J. 2022. Rahoitusasiantuntija. Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Haastattelu 20.4.2022.

Business Finland a. Energiatuki. Viitattu 23.4.2022. Saatavissa <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/energiatuki>

Business Finland b. Exhibition Explorer. Viitattu 23.4.2022. Saatavissa <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/explorer/exhibition-explorer>

Business Finland c. Explorer-rahoitus. Viitattu 23.4.2022. Saatavissa <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/explorer>

Business Finland d. Innovaatioseteli. Viitattu 23.4.2022. Saatavissa <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/tutkimus-ja-kehitysrahoitus/innovaatio-seteli>

Business Finland e. Market Explorer. Viitattu 23.4.2022. Saatavissa <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/explorer/market-explorer>

Business Finland f. Talent Explorer. Viitattu 23.4.2022. Saatavissa <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/explorer/talent-explorer>

Business Finland g. Tempo-rahoitus. Viitattu 16.4.2022. Saatavissa https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/tempo-rahoitus?gclid=Cj0KCQjw0umSBhDrARIsAH7FCofv_LhSD0vX406bgoNpcSY9MUnAjO-zHiepMmrMJ0783fEC3K1U3uq0aAtpqEALw_wcB

Business Finland h. Tietoa Business Finlandista. Viitattu 5.3.2022. Saatavissa <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/tietoa-meista/lyhyesti>

Business Finland i. Tietoa de minimis -tuesta. Viitattu 8.3.2022. Saatavissa <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/ohjeet-ehdot-ja-lomakkeet/tietoa-de-minimis--tuesta>

Business Finland j. Tutkimus, Kehitys ja Pilotointi. Viitattu 24.4.2022 Saatavissa <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/tutkimus-ja-kehitysrahoitus/tutkimus-ja-kehitysrahoitus>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus a. ELY-keskukset ja niiden tehtävät. Viitattu 5.3.2022. Saatavissa <https://www.ely-keskus.fi/ely-keskukset>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus b. Etelä-Suomen yritysrahoitusstrategia 2022. Esite. Viitattu 3.4.2022. Saatavissa <https://www.ely-keskus.fi/documents/13166/0/Yritysrahoitusstrategia+2022+p%C3%A4ivitetty+1+3+2022.pdf/ceaba02c-bd15-5e1d-dded-0272a7894683?t=1646219480067>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus c. EU-rahoitus. Viitattu 6.3.2022. Saatavissa <https://www.ely-keskus.fi/eu-rahoitus>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus d. Maaseudun yritysrahoitus. Viitattu 27.4.2022. Saatavissa <https://www.ely-keskus.fi/maaseudun-yritysrahoitus>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus e. Toimintaryhmät. Viitattu 10.3.2022. Saatavissa <https://www.ely-keskus.fi/toimintaryhmat>

EURA 2021. Yrityksen kehittämisavustuksen (EAKR) haku Etelä-Karjala. Viitattu 18.4.2022. Saatavissa <https://eura2021.fi/hakuilmoitukset/hakuilmoitus/48e78d14-6ee8-482b-9552-0fbe03d61871/>

Euroopan komissio 2003/361/EY. Suositus mikroyritysten sekä pienten ja keski-suurten yritysten määritelmästä. Saatavissa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003H0361&from=FI>

Euroopan komissio a. Euroopan elpymissuunnitelma. Viitattu 18.4.2022. Saatavissa https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_fi#nextgenerationeu

Euroopan komissio b. Maaseudun kehittäminen. Viitattu 18.4.2022. Saatavissa https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/rural-development_fi

Euroopan Unioni. 2021. EU:n rahoitusohjelmat. Viitattu 10.3.2022. Saatavissa https://europa.eu/youreurope/business/finance-funding/getting-funding/eu-funding-programmes/index_fi.htm

Finnvera a. Finnveran esittely. Viitattu 24.4.2022. Saatavissa <https://www.finnvera.fi/finnvera/tietoa-finnverasta>

Finnvera b. Finnvera-takaus. Viitattu 3.5.2022. Saatavissa <https://www.finnvera.fi/tuotteet/takaukset/finnvera-takaus>

Finnvera c. Lainat. Viitattu 3.5.2022. Saatavissa <https://www.finnvera.fi/tuotteet/lainat>

Harju, E. 2022. Asiantuntija. Kaakkois-Suomen ELY-keskus. Haastattelu 28.4.2022.

Harju, N. 2022. Hanketyön koordinaattori. Kärki-Leader ry. Haastattelu 14.4.2022.

Holopainen, T. 2021 Yrityksen perustamisopas: käytännön perustamistoimet. Uudistettu versio. Espoo: Asiatieto Oy.

Ilmakunnas, P. (1994) Yritystuki taloustieteen näkökulmasta. Kansantaloudellinen aikakauskirja. 90 (4), 469–.

Laki innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä 1146/2017.

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 758/2021.

Leader Suomi. 2022. Leader-toimintaan 11 miljoonan lisärahoitus. Tiedote. Viitattu 3.4.2022. Saatavissa <https://www.leadersuomi.fi/fi/leader-toimintaan-11-miljoonan-lisarahoitus/>

Leader Suomi a. Mitä on Leader?. Viitattu 10.3.2022. Saatavissa <https://www.leadersuomi.fi/fi/mita-on-leader/>

Leader Suomi b. Rahoitus. Viitattu 7.3.2022. Saatavissa <https://www.leadersuomi.fi/fi/rahoitus/>

Linden, J. 2022. Team Finland kasvu- ja kansainvälistymiskoordinaattori. Kaakois-Suomen ELY. Haastattelu 7.4.2022.

Länsi-Suomen Eurooppa-toimisto. 2021. Rahoitusohjelmat. Viitattu 4.3.2022. Saatavissa https://www.jyu.fi/fi/tutkimus/tutkimuspalvelut/ajankohtaista/uutiset/eu-rahoitusohjelma-opas_2021-2027-2.pdf

Maa- ja metsätalousministeriö. 2021. Leader – Ihmisten kokoisille ideoille. Viitattu 7.3.2022. Saatavissa <https://mmm.fi/maaseutu/leader>

Maa- ja metsätalousministeriö. Manner-Suomen maaseudun rahoitusohjelma 2014–2020. Viitattu 3.4.2022. Saatavissa <https://mmm.fi/maaseutu/manner-suomen-maaseudun-kehittamisohjelma-2014-2020>

Maaseutu. 2021. Luonnos Suomen CAP-suunnitelmaksi. Viitattu 18.4.2022. Saatavissa <https://www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/maaseutuohjelma/hallinto/luonnos-suomen-cap-suunnitelmaksi>

Mikkonen, V., Lehikoinen, J. & Vesanto, A. 2022. Kasvua ja kestävää kehitystä RRF-rahoituksella. Business Finland infotilaisuus 26.1.2022. Saatavissa <https://www.businessfinland.fi/ajankohtaista/haut/2021/kasvuyritysten-vihrea-siirtyama-innovaatorahoitushaku>

Mäkelä, S. 2022. Business Coach, Fast Growth Advisory. Business Finland. Haastattelu 22.4.2022.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2016. Yritysrahoitus. Helsinki: Edita.

Ojanen, T. 2022. Toiminnanjohtaja. Leader Länsi-Saimaa ry. Haastattelu 13.4.2022.

Rakennerahastot a. Yksinkertaistetut kustannusmallit. Viitattu 19.4.2022. Saatavissa <https://rakennerahastot.fi/yksinkertaistetut-kustannusmallit>

Rakennerahastot b. Hankkeiden yleiset ja erityiset valintaperusteet. Viitattu 22.4.2022. Saatavissa <https://rakennerahastot.fi/hankkeiden-yleiset-ja-erityiset-valintaperusteet>

Rakennerahastot c. Mikä EURA 2021 -järjestelmä on? Viitattu 22.4.2022. Saatavissa <https://rakennerahastot.fi/eura-2021-jarjestelma>

Ruokavirasto a. Monipuolisempaa ja vahvempaa yrittäjyyttä maaseudun yritystuilla. Esite. Viitattu 3.4.2022. Saatavissa https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/yritykset/tuet-ja-kehittaminen/yritystuki_esite_04.pdf

Ruokavirasto b. Investointituen tukitasot. Viitattu 3.4.2022. Saatavissa <https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/tuet/maaseudun-yritystuet/>

Ryynänen, J. 2019. Opas aloittavan maaseutuyrityksen rahoitus- ja tukivaihtoehtoista. Saimaan ammattikorkeakoulu. Viitattu 8.3.2022. Saatavissa <https://www.theseus.fi/handle/10024/265748>

Seppälä, E. 2022. Senior Business Advisor. Business Mill. Tarvekartoitushaastattelu 30.3.2022.

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta. 2012. Virallinen lehti. Nro C 326, 0001–0390. Viitattu 17.4.2022. Saatavissa https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/oj

Suomen ympäristökeskus SYKE. 2022. Ohjeita EU-rahoituksen vaatiman ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen soveltamisesta Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman hankkeissa. Tiedote. Viitattu 17.4.2022. Saatavissa [https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kultus-ja-tuotanto/Ohjeita-EUrahoituksen-vaatiman-ei-merkit\(62387\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kultus-ja-tuotanto/Ohjeita-EUrahoituksen-vaatiman-ei-merkit(62387))

Team Finland. Business Finland: Ideoita maailmalle. Viitattu 8.3.2022. Saatavissa <https://www.team-finland.fi/team-finland-organisaatiot/business-finland>

Tonder, M. 2022. Lehtori, yritysagentti. Business Mill. Palaveri 25.2.2022.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2016. Opas de minimis -tuista. Saatavissa [https://tem.fi/documents/1410877/2851861/Opas+de+minimis-tuista+\(2016\).pdf/d1c03961-09db-4f81-af50-3dfaae57c4c6/Opas+de+minimis-tuista+\(2016\).pdf?t=1522050310000](https://tem.fi/documents/1410877/2851861/Opas+de+minimis-tuista+(2016).pdf/d1c03961-09db-4f81-af50-3dfaae57c4c6/Opas+de+minimis-tuista+(2016).pdf?t=1522050310000)

Työ- ja elinkeinoministeriö. Vähämerkityksinen tuki eli de minimis -tuki. Viitattu 8.3.2022. Saatavissa <https://tem.fi/vahamerkityksinen-tuki-eli-de-minimis-tuki>

Valtioneuvoston asetus Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoista rahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta 866/2021.

Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015.

Valtioneuvoston asetus valtionavustuksesta yritystoiminnan edistämiseksi 895/2021.

Valtionvarainministeriö. 2021. Tiedote. Talouden kehitys vaikuttaa arvioihin Suomen saamasta EU:n elpymisrahoituksesta. Viitattu 7.3.2022. Saatavissa <https://vm.fi/-/talouden-kehitys-vaikuttaa-arvioihin-suomen-saamasta-eu-n-elpymisrahoituksesta>

Valtionvarainministeriö. EU:n elpymisväline. Viitattu 4.3.2022. Saatavissa <https://vm.fi/elpymisvaline>

Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Webnode. Viitattu 20.4.2022. Saatavissa <https://www.webnode.fi/>

West Finland European Office. EU-rahoitus. Viitattu 6.3.2022. Saatavissa <https://www.wfeo.fi/fi/eurahoitus>

Wirma. Business Mill –yrityshautomo. Viitattu 5.3.2022. Saatavissa <https://www.wirma.fi/en/node/78>

Liite 1. Yleiset valintaperusteet

Yleiset valintaperusteet Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavissa hankkeissa ohjelmakaudella 2021–2027

Rahoitettavaksi hyväksyttävien hankkeiden hakijoiden (myös ryhmähankkeiden kaikkien hakijoiden) tulee täyttää alla luetellut yleiset valintaperusteet. Mahdolliset poikkeukset todetaan kunkin perusteen yhteydessä.

1. Hakemuksessa kuvatun hankkeen toimenpiteet kuuluvat sen rahan säädösten soveltamisalan piiriin, josta tukea haetaan. Hankkeen toimenpiteet voidaan kohdentaa yleisasetuksen liitteessä mainittuun tukitoimintatyyppiin ja tuettava toiminta on ohjelman erityistavoitteen mukaista.
2. Tuen hakija on julkisoikeudellinen yhteisö tai yksityisoikeudellinen oikeushenkilö. Ryhmähankkeen kaikki hakijat täyttävät tuensaajalle asetetut edellytykset. Yritystukilain mukaisissa yrityksen kehittämisavustusta koskeissa hankkeissa hakijana voi olla myös yksityinen elinkeinonharjoittaja.
3. Hankkeella on konkreettinen hankesuunnitelma, joka pohjautuu tunnistettuun tarpeeseen ja joka edistää Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman erityistavoitteen tavoitteiden tuloksellista toteutumista. Hankkeen eteneminen on seurattavissa ja todennettavissa hankesuunnitelman perusteella.
4. Tuen hakijalla on riittävät taloudelliset ja muut edellytykset hankkeen toteuttamiseksi. Tuen hakijaa ei ole asetettu konkurssiin tai selvitystilaan. Tuen hakija ei ole olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja eikä hakijalla ole olennaisia maksuhäiriöitä, ellei rahoittava viranomainen erityisestä syystä pidä tuen myöntämistä tarkoituksenmukaisena. Tuen hakijan avainhenkilö ei ole syyllistynyt aiemmin avustuksia koskevaan rikokseen tai asetettu liiketoimintakieltoon.
5. Hankkeelle on hakemuksessa esitetty tarkoituksenmukaiset resurssit. Tuen hakijalla on tarvittava osaaminen hankesuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.
6. Tuen hakijalla on riittävät edellytykset vastata hankkeella aikaansaadun toiminnan jatkuvuudesta hankkeen päättymisen jälkeen, jollei tämä ole hankkeen luonteen vuoksi tarpeetonta.
7. Tuen hakijalla ei ole aiemmin myönnetyn, ryhmäpoikkeusasetuksen (EU) N:o 651/2014 muut. 1084/2017 mukaista, valtiontuen takaisinperintäpäätökseen perustuvaa maksamatonta täytäntöönpanokelpoista saatavaa. Ei koske hanketta, mikäli kyse on muusta tukimuodosta kuin ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla myönnettävästä yrityksen kehittämisavustuksesta.
8. Hankesuunnitelman mukaan hanke ei sisällä toimintaa, joka on ollut osa sellaista aiempaa toimea, jossa on toteutettu yleisasetuksen 60 artiklan mukainen siirtäminen tai jossa on kyse yleisasetuksen 59 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua tuotannollisen toiminnan siirtämisestä suuralueelta toiselle.
9. Hanke ei sisällä toimintaa, josta komissio on antanut toimintaan suoraan kohdistuvan perustellun lausunnon SEUT-sopimuksen 258 artiklassa tarkoitettua rikkomisesta, joka vaarantaa menojen laillisuuden ja sääntöjenmukaisuuden tai toimien toteuttamisen.
10. Tukea ei myönnetä yleisenä toimintatukena.

Yleiset valintaperusteet Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitikan ohjelman varoista rahoitettavissa hankkeissa ohjelmakaudella 2021–2027

11. Haettavalla tuella on merkittävä vaikutus tuen käytön kohteena olevan toiminnan toteuttamiseksi.
12. Kehittämishankkeen tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä. Jos kehittämishankkeen toimenpiteisiin osallistuu hyödynsaajina taloudellista toimintaa harjoittavia yksiköitä, vaatimusta ei sovelleta näiden hyödynsaajien toiminnan tuloksiin siltä osin, kun tuki on kohdennettu niille tukipäätöksessä vähämerkityksisenä tukena. Tällaisilla maakuntien liittojen rahoittamilla hankkeilla tulee olla laajempia aluekehitysvaikutuksia. Tätä kohtaa ei sovelleta, kun tuki myönnetään yritystukilain nojalla yrityksen kehittämisavustuksena. Ei koske hanketta, mikäli kyse on yrityksen kehittämisavustuksesta.
13. Tuen hakijalla on riittävät toimintaedellytykset ja tarvittavat taloudelliset resurssit käyttö- ja ylläpitokustannusten kattamiseksi hankkeessa, jossa on infrastruktuuri- tai tuotannollisia investointeja. Ei koske hanketta, mikäli kyse ei ole infrastruktuuri- tai tuotannollisista investoinneista.
14. Yritystukilain (758/2021) mukaisena yrityksen kehittämisavustuksena rahoitettavaan hankkeeseen tai toimintalinjalla 3 rahoitettavaan hankkeeseen sisältyvät aineelliset investoinnit ovat DNSH (Do No Significant Harm) -periaatteen mukaisia. Ei koske hanketta, mikäli kyse on muusta kuin aineellisia investointeja sisältävästä yrityksen kehittämisavustuksena rahoitettavasta hankkeesta tai toimintalinjalla 3 rahoitettavasta hankkeesta.
15. Ympäristövaikutusten arviointi on tehty hankkeelle, jolla on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ei koske hanketta, mikäli kyse ei ole toiminnasta, joka edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaan laissa tarkoitetun arvioinnin tekemistä.
16. Hankkeen infrastruktuuri-investoinnille, jonka odotettu elinkaari on vähintään viisi vuotta, on tehty ilmastokestävyyden arviointi. Ei koske hanketta, mikäli kyse on yrityksen kehittämisavustushakemuksesta, ESR-hakemuksesta, kyse ei ole infrastruktuuri-investoinnista tai jos infrastruktuuri-investoinnin odotettu elinkaari on alle viisi vuotta.
17. Hakemuksen mukainen toiminta on alueen älykkään erikoistumisen strategian painopisteiden mukaista. Ei koske hanketta, mikäli kyse on muusta kuin erityistavoitteeseen 1.1. kohdistetusta hakemuksesta.

EURA 2021 -järjestelmä

Lähteet

EURA 2021. 2022. Yrityksen kehittämisavustuksen (EAKR) haku Etelä-Karjala. Viitattu 18.4.2022. Saatavissa <https://eura2021.fi/hakuilmoitukset/hakuilmoitus/48e78d14-6ee8-482b-9552-0fbe03d61871/>

Liite 2. Palkkakustannusten korvausten perusteet

Palkkakustannusten vakiosivukuluprosentin vahvistaminen ja mukauttamismenetelmän kuvaus

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ohjelmassa Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) hankkeissa palkkakustannukset korvataan tuensaajalle:

- tuntiperusteisella yksikkökustannusmallilla (*tuntitaksa*) tai
- siten, että palkkakustannukset ilman sivukuluja ja lomarahaa korvataan tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen ja lakiin perustuvat työnantajan sivukulut ja virka- tai työehtosopimukseen perustuvat lomarahat keskimääräisenä prosenttimääräisenä osuutena palkkakustannuksista ilman sivukuluja ja lomarahaa (*vakiosivukuluprosenttimalli*).

Hankehaussa käytettävissä olevat kustannusmallit ilmoitetaan hakuilmoituksessa.

Yritystukilain nojalla rahoitettavissa yrityksen kehittämisavustuksissa ja toimintaympäristön kehittämisavustuksissa käytetään ainoastaan palkkakustannusten korvausvaihtoehtoa 2.

Hallintoviranomainen on vahvistanut v. 2021 kaikkien toimijoiden sivukulujen ja lomarahain kattavaksi vakiosivukuluprosentiksi **26,44 prosenttia**. Käyttöön otettava vakiosivukuluprosentti ei sisällä vuosiloma-ajan eikä vapaaajkojen palkan kustannuksia. Vakiosivukuluprosenttia sovelletaan molemmissa edellä mainituissa palkkakustannusmallissa.

Kun vakiosivukuluprosenttia sovelletaan ammattikorkeakoulujen opetushenkilöstöön, prosentista tulee vähentää lomarahain osuus sivukuluineen 6,02 prosenttia ja vakiosivukuluprosenttina käytetään silloin **20,42 prosenttia**.

Hallintoviranomainen tarkastelee ohjelmakauden 2021–2027 aikana vuosittain palkkakustannusten vakiosivukuluprosenttiosuuteen sisältyvien sosiaalivakuutusmaksujen muutoksia sektorikohtaisesti. Tiedot seuraavan vuoden sosiaalivakuutusmaksujen tasosta ovat tyypillisesti käytettävissä aina joulukuun alussa.

Mikäli laskelmien osoittama vuosittainen tai kumulatiivinen muutos on yli 5 prosenttia, hallintoviranomainen harkitsee tarvetta mukauttaa voimassa olevat vakiosivukuluprosenttiosuudet vastaamaan muuttunutta tilannetta. Mikäli hallintoviranomainen päättää mukauttaa vakiosivukuluprosenttiosuuksia, hallintoviranomainen vahvistaa uudet prosenttiosuudet päätöksellään erikseen. Hallintoviranomainen ilmoittaa muutoksesta rahoittaville viranomaisille ja tekee tarvittavat muutokset EURA 2021 -järjestelmään.

Mukauttaminen koskisi vain uusia, käynnistyviä hankkeita eikä hankkeen vakiosivukuluprosentti muutu kesken hankkeen toteuttamisaikaa. Hallintoviranomainen ottaa mahdollisen mukauttamisprosentin muutoksen käyttöön EURA 2021 -järjestelmän vuodenvaihdapäivitysten kanssa samaan aikaan, jolloin muutosprosentti on käytössä heti vuoden alussa. Mukauttaminen koskee hankkeita, joiden hankekemus tulee vireille hallintoviranomaisen tekemän mukauttamispäätöksen jälkeen, kuitenkin seuraavan kalenterivuoden alusta lukien.

Lähteet

EURA 2021. 2022. Yrityksen kehittämisavustuksen (EAKR) haku Etelä-Karjala. Viitattu 18.4.2022. Saatavissa <https://eura2021.fi/hakuilmoitukset/hakuilmoitus/48e78d14-6ee8-482b-9552-0fbe03d61871/>

Liite 3. Investointituen valintakriteerit ja pisteytys

1. Tuettavan toimenpiteen ja yrityksen toimipaikan sijainti (painotuskerroin 5 %)

3 pistettä	Harvaan asuttu maaseutu tai ydinmaaseutu
2 pistettä	Muu maaseutualue, jonka ELY-keskus on alueellisesti määrittänyt
1 piste	Maaseutualueen ulkopuolinen alue, jonka ELY-keskus on määritellyt (koskee vain maataloustuotteita jalostavia pk-yrityksiä ja maatalousyrityksiä)

2. Tuettavan toimenpiteen tuloksena syntyvät työpaikat (painotuskerroin 15 %)

3 pistettä	Merkittävä työllistävä vaikutus
2 pistettä	Kohtuullinen työllistävä vaikutus
1 piste	Vähäinen työllistävä vaikutus; työllisyys yrityksessä säilyy vähintään ennallaan

3. Tuettavan toimenpiteen alue- ja kerrannaisvaikutukset (painotuskerroin 10 %)

3 pistettä	Yritys hyödyntää lähialueen tuotannontekijöitä, käyttää alihankkijoita tai muulla tavoin edistää toimeentulomahdollisuuksia myös muissa yrityksissä; vaikutukset aluetalouteen ja sosioekonomiseen kehitykseen ovat merkittäviä
2 pistettä	Yritys tuo asiakkaita muille yrityksille; vaikutuksia aluetalouteen ja sosioekonomiseen kehitykseen tunnistettavissa
1 piste	Yritys ei hanki mitään lähialueelta tai sen tuotteita ei edelleen jalosteta paikkakunnalla; vaikutukset aluetalouteen ja sosioekonomiseen kehitykseen vähäisiä

4. Tuettavan toimenpiteen vaikutus yrityksen tuotteiden ja palveluiden markkina-alueeseen (painotuskerroin 10 %)

3 pistettä	Yritys pyrkii merkittävään kasvuun kansainvälisillä markkinoilla tai kotimarkkinoilla; yritys pyrkii merkittävään kasvuun paikallisilla markkinoilla korvaten alueen ulkopuolista tuontia tai monipuolistaen merkittävästi tuote- tai palveluvalikoimaa mukaan lukien lyhyet jakeluketjut ja lähiruoka sekä muu paikallismarkkinoiden kehittäminen; tuotteet tai palvelut vastaavat markkinoiden kysyntään hyvin
2 pistettä	Yritys pyrkii kohtuulliseen kasvuun kansainvälisillä markkinoilla tai kotimarkkinoilla; yritys pyrkii kohtuulliseen kasvuun paikallisilla markkinoilla korvaten alueen ulkopuolista tuontia tai monipuolistaen merkittävästi tuote- tai palveluvalikoimaa mukaan lukien lyhyet

	jakeluketjut ja lähiruoka sekä muu paikallismarkkinoiden kehittäminen; tuotteet tai palvelut vastaavat markkinoiden kysyntään kohtuullisesti
1 piste	Yrityksen kasvutavoitteet kansainvälisillä tai kotimarkkinoilla ovat vähäiset; paikallisilla markkinoilla toimiva yritys pyrkii vaatimattomaan kasvuun korvaten jonkin verran alueen ulkopuolista tuontia tai monipuolistaen vähäisessä määrin tuote- tai palveluvalikoimaa mukaan lukien lyhyet jakeluketjut ja lähiruoka sekä paikallismarkkinoiden kehittäminen; tuotteet tai palvelut vastaavat markkinoiden kysyntään vähäisesti

5. Tuettavan toimenpiteen vaikutus yrityksen toiminnan uudistamiseen (painotuskerroin 30 %)

3 pistettä	Yrityksessä tuotetaan uusia, innovatiivisia tuotteita tai palveluita tai niitä tuotetaan uudella teknologialla tai innovatiivisella tuotantomenetelmällä taikka kehitetään tuotteiden tai palveluiden laatua; jalostusarvo on merkittävä; yrityksen liiketoiminta on innovatiivista parantaen yrityksen kilpailukykyä
2 pistettä	Yrityksessä parannetaan nykyisiä tuotteita tai palveluita tai lisätään niiden jalostusarvoa taikka parannetaan tai tehostetaan niiden tuotantomenetelmiä; aloitetaan uutuusarvoa sisältävien tuotteiden tai palveluiden tuotanto; yrityksen liiketoiminta on innovatiivisempaa synnyttäen kilpailuetua
1 piste	Toimenpiteen avulla yrityksessä aloitetaan tai laajennetaan tavanomaisten tuotteiden tai palveluiden tuottaminen tavanomaisin menetelmin; jalostusarvo on vähäinen; yrityksen liiketoiminnalla on muutoin vähäistä uutuusarvoa suhteessa muihin alalla toimiviin yrityksiin

6. Tuettavan toimenpiteen vaikutus yrityksen harjoittamaan yhteistyöhön mukaan lukien kytkennät laajempiin kehittämiskokonaisuuksiin (painotuskerroin 20 %)

3 pistettä	Yritys harjoittaa yhteistyötä yhden tai useamman yrityksen kanssa ja toimii aktiivisesti yhteistyöverkostoissa kansallisen tai alueellisen kehittämisstrategian mukaisella painopistealalla ja/tai yrityksen toiminta kytkeytyy myös muiden Euroopan rakenne- ja investointi rahastojen (ERI-rahastojen) toimenpiteisiin tai muutoin edistää niitä koskevien tavoitteiden toteutumista; yritys toimii myös muulla tavoin yhteistyöhakuisesti
2 pistettä	Yritys hyödyntää jonkin verran erilaisia yhteistyöverkostoja; laajempi strateginen kytkentä on vähäinen
1 piste	Yritys hyödyntää yhteistyöverkostoja suppeasti; laajempi strateginen kytkentä on heikko

7. Lisäpisteet tuettavasta toimenpiteestä tunnistettavissa olevista muista erityispiirteistä (painotuskerroin 10 %)

3 pistettä	Toimenpide parantaa merkittävästi yrityksen edellytyksiä toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti; yritys toimii resurssitehokkaasti
2 pistettä	Toimenpide parantaa jossain määrin yrityksen edellytyksiä toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti; yritys pyrkii toimimaan resurssitehokkaasti
1 piste	Toimenpide parantaa vähäisessä määrin yrityksen edellytyksiä toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti; yrityksellä on vähäiset valmiudet toimia resurssitehokkaasti

Lähteet

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Maaseudun yritystuen valintakriteerit ja valintajaksot Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa. Viitattu 28.4.2022. Saatavissa https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/16411058/Yritystukien+valintakriteerit+p%C3%A4ivitys+07_2021.pdf/32585df8-397b-5c1b-35d6-e7c1371b949c?t=1627557986706